GLASILO DELAVCEV INDUSTRIJSKIH MONTAŽNIH PODJETIJ

GLASNIK

NOVEMBER 1985, ŠTEVILKA 10, LETO XIX

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.500 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Likozarjeva 6, telefon (061) 321-043. Člani odbora za obveščanje sozda IMP so: Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Kovač (predsednik), Jelka Mayer, Bogdan Sagaj, Majda Slapar, Ivan Šuligoj, Dragica Vake (namestnica predsednika) in Helga Vovk. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Problemska konferenca o Temeljih sozdovega plana

V soboto, 26. oktobra so delegati IMP-jevih OO ZK na problemski konferenci obravnavali vprašanja IMP-jevega razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju, to je od leta 1986 do 1990. Podprta je bila usmeritev v ekspanzivnejši razvoj našega sozda. V tej številki obsežno poročamo o razpravi na problemski konferenci, v naslednji pa bomo objavili tudi sklepe, ki jih v času, ko oddajamo gradivo, komisija za sklepe še ni izoblikovala.

Osnovna ocena je, da z dosežki iztekajočega se srednjeročja v IMP-ju ne moremo biti zadovoljni. Res je, da nam gospodarske razmere niso bile naklonjene, saj je naša proizvodnja v pretežni meri navezana na investicijsko gradnjo, ki je v tem času doživela hudo skrčenje. Toda po drugi strani ima IMP možnosti za večjo in stabilnejšo rast.

Kot je dejal sozdov generalni direktor inž. Franc Kumše, v montažni dejavnosti ne moremo računati na ekstenzivno širjenje, pač pa je naloga doseči kvalitetni dvig ponudbe na čim širši paleti storitev. Z drugimi besedami: Moramo se usposobiti za prodajo kompleksnih sistemov, ki jih bomo znali sami sprojektirati, zmontirati in v katere bomo vključili opremo iz naših tovarn, vključno z najsodobnejšimi komponentami. Posebna naloga je tudi poenotenje prodaje montažnih storitev.

Pri proizvodnji je treba predvsem okrepiti razvojno dejavnost — pridobiti strokovnjake, nabaviti potrebno opremo in sploh povečati naložbe v razvoj. Uveljaviti je treba projektni način razvojnega dela, v katerem bodo razvijalci povezani s tržnimi in proizvodnimi službami, da bi tako dobivali čim kvalitetnejše programe. Posebna naloga je tudi posodabljanje tehnologije in uvajanje novih programov, za kar je potrebno v IMP-ju uveljaviti učinkovitejši način združevanja sredstev.

Razprava je pokazala, da v IMP-ju ob sicer šnji enotnosti o načelnih usmeritvah, še vedno obstajajo različni pogledi na posamezne konkretne predloge. To se zlasti kaže pri združevanju sredstev, kjer so se sicer vsi načelom izrekli, za združevanje denarja za naložbe, vendar pa so PMI-jevi delegati menili, da konkretne rešitve, ki so v predlogu Temeljev sozdovega plana za obdobje 1986—1990 niso strokovno dovolj razčiščena.

Več na 2. strani.

Posnetek z obiska iraškega trgovskega atašeja v Beogradu, gospoda Ayada A. Hamida. V pogovoru na IMP-ju je tekla beseda predvsem o možnostih za povečanje našega blagovnega izvoza v Irak. Konec oktobra je prišla v Slovenijo še ena iraška delegacija, ki je izbirala opremo za Projekt 700. Podrobneje pišemo o obeh obiskih na četrti strani.

Kako poteka razprava o novih aktih za osebne dohodke

3. septembra je Sozdov delavski svet določil predlog samoupravnih aktov o osebnih dogodkih (Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za delitev, Metodologije za vrednotenje del in Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za ocenjevanje delovnega prispevka delavcev). Določil je tudi, da naj se delavci v tozdih, delovnih organizacijah in delovnih skupnosti izrečejo o teh aktih na referendumih do 4. novembra. Toda v tem roku je bilo zelo malo referendumov. Do zamud je prišlo, ker so se v večini delovnih organizacij odločili, da bodo sozdove akte obravnavali skupaj s svojimi, v katerih bodo delavci lahko konkretno videli, kaj pomeni novi sistem za debelino plačilnih kuvert.

V tem članku podajam kratek pregled, kakšno je stanje v posameznih delovnih organizacijah. Omejujem se na opis postopkov in na roke, ki so jih v posameznih okoljih določili za uveljavitev sprememb v sistemu osebnih dohodkov.

V **Promontu** so predlog sozdovih aktov obravnavali na zborih ob devetmesečnem obračunu. Klima montaža je tudi že razpisala referendum za 19. novembra. Na razprave o aktih za osebne dohodke pa v tej delovni organizaciji vpliva možnost, da bi se reorganizirali v enovite delovne organizacije. Dokler ne bo znano, kakšna bo organiziranost, ni mogoče izdelati sistemizacije, pa torej tudi ne konkretnih opisov del in aktov o osebnih dohodkih.

V **Emondu** so delavci delovne skupnosti na referendumu 29. oktobra s 63 odstotki glasov sprejeli predložene sozdove akte. Referendumi v ostalih tozdih bodo predvidoma do 15. novembra. Dopolnitve lastnih aktov so šele začeli pripravljati in še niso bile predložene v javno razpravo.

V **PMI-ju** so predlog sozdovih aktov obravnavali na zborih delavcev, v referendumsko odločanje pa ga bodo dali skupaj z akti delovne organizacije. Po sprejetem rokovniku bo to 23. decembra. Pri svojih aktih so tudi že začeli postopke, tako da so 30. oktobra zaključili razpravo o Skupnih osnovah za delitev v delovni organizaciji. Po sprejetem rokovniku, morajo pravilnike tozdov in delovne skupnosti predložiti v končno fazo razprav 6. decembra.

Tudi v **Iku** so se odločili, da bodo dali sozdove akte na referendum skupaj z lastnimi. Predvidevajo, da bo to med 10. in 20. januarjem prihodnjega leta. Delovno gradivo za sporazum delovne organizacije in za pravilnike je pripravljeno, zaključena je tudi že strokovna obravnava na kolegiju delovne organizacije in komisijah za planiranje in osebne dohodke na ravni delovne organizacije. V kratkem bodo predloženi osnutki teh gradiv v poprejšnjo obravnavo.

Podobno je v celjski **Klimi.** V tej delovni organizaciji so delavski sveti formirali komisije, ki preučujejo sozdove akte in pripravljajo akte za delovno organizacijo. Rokov še niso določili.

V **Klimatu** so imeli referendum o sozdovih aktih 31. oktobra in jih sprejeli s 60 odstotkov glasov. Zdaj bodo morali dopolniti svoj Pravilnik, kar pa računajo, da bo opravljeno šele prihodnje leto. Tu imajo tudi nekaj organizacijskih težav, saj njihov sedanji Pravilnik velja komaj od februarja letos in vidimo, da se pri njih razprave o osebnih dohodkih že nekaj časa vrstijo skoraj neprekinjeno.

Podobno je v **Tiu,** kjer so imeli referendum 4. novembra, a so sozdovi akti pogoreli: Za Sporazum o osnovah delitve je glasovalo le 28,6 odstotkov delavcev, za Metodologijo 27,6 odstotkov in za Sporazum o ugotavljanju uspešnosti 30,2 odstotka delavcev. Vzrok je gotovo v tem, da je Tio marca sprejel svoj Pravilnik na osnovi takratnega sozdovega osnutka. Na poti do predloga so bili sozdovi akti spremenjeni in Tiovci se, kot kaže, bolj strinjajo s prejšnjo varianto.

Strokovne službe v **Panoniji** ocenjujejo, da je tudi pri njih stanje enako. Panonija je letos z vključitvijo Bliska doživela reorganizacijo in morali so sprejeti tudi nove akte o osebnih dohodkih. Uporabili so takratne sozdove osnutke. Zdaj za sozdove akte še niso razpisali referenduma.

V **Livarju** bodo dali predlog sozdovih aktov na referendum skupaj s svojimi akti, ki so trenutno še v strokovni razpravi.

Tudi v **Izipu** bodo dali na odločanje hkrati sozdove in svoje akte. V vseh tozdih akte intenzivno pripravljajo, niso pa vsi enako daleč. V Inženiringu so zaključili strokovno obravnavo Pravilnika in je tozdov delavski svet v času, ko je izšel Glasnik, že dal osnutek v poprejšnjo obravnavo. Podobno je v Alchromu, v Projektivnem biroju in Marketingu je osnutek že nekaj časa v poprejšnji obravnavi, v Izobraževalnem centru in delovni skupnosti pa so poprejšnjo obravnavo osnutka že zaključili. Zato računajo, da bodo imeli vsi Izipovi tozdi s 1. januarjem sprejete vse akte za uveljavitev novega sistema osebnih dohodkov.

V **delovni skupnosti Interne banke** so razprave ločili. 8. novembra so imeli referendum o sozdovih aktih, svoje pa bodo sprejemali v decembru, ker obenem načrtujejo tudi nekatere organizacijske spremembe v delovni skupnosti.

V **delovni skupnosti sozda** pa združujejo odločanje o sozdovih in svojih aktih. Razprava o osnutkih aktov delovne skupnosti je zaključena, referendum o celem paketu je predviden za konec novembra.

LOJZE JAVORNIK

Klimin največji izvozni posel doslej

Delavci celjske Klime te dni bijejo hudo bitko — da bi pravočasno izdelali opremo za petnajst preskrbovalnih centrov v Sovjetski zvezi. Vrednost tega dela je velika — čez tri milijone klirinških dolarjev, velik pa je tudi sicer šnji pomen tega posla. Gre za to, da je Klima sovjetske investitorje uspela prepričati s svojo tehnološko rešitvijo in č bo naročnik zadovoljen tudi s kvaliteto dobavljene opreme, Celjan resno računajo, da bodo dolgoročno vključeni v uresničevanje sovjetskih razvojnih načrtov na področju živilske industrije. Daljši zapis o tem poslu objavljamo na četrti strani. — (Foto: L. J.)

IZ VSEBINE

- Panonija pripravlja sanacijski program, da bo prihodnje leto poslovala brez tekoče izgube. str. 5
- Ob občnih zborih naših sindikalnih organizacij: Čemu se v minulem mandatnem obdobju posvetili največ pozornosti, koliko so bili sindikalisti uspešni in koliko ne. str. 6 in 7
- Novosti, ki sta jih tozda Ten-Telekomunikacije in Trata-Avtomatika prikazala na sejmu Sodobna elektronika. str. 8
- S sejma Mleko 85 — Alchrom in Tehnomont se lepo uveljavljata s svojo opremo za mlekarsko in drugo živilsko industrijo. str. 9

S PROBLEMSKE KONFERENCE ZK O RAZVOJU IMP-JA

Uvodna beseda generalnega direktorja: Razvoj bo možen le z večjo kvaliteto izdelkov in storitev

»Dovolite mi, da vas prisrčno pozdravim v imenu SOZD-a IMP in vam zaželim plodno sodelovanje na naši konferenci,« je začel svojo uvodno besedo sozdov generalni direktor Franc Kumše.

»Današnja razprava komunistov IMP-ja o skupnih temeljih za pripravo srednjeročnih planov sozda IMP 1986—1990 je samo en člen iz strokovnih razprav na to temo, s katero naj bi komunisti IMP-ja vplivali na oblikovanje naše usmerjenosti v naslednjem obdobju.

Analiza stanja tekočega srednjeročnega obdobja nam prikaže, da je sistem IMP-ja dosegel vidne rezultate na področju montažne dejavnosti pri izvajanju investicijskih del v inozemstvu, kar je v veliki meri ublažilo posledice zmanjševanja investicij doma. Pozitivni efekti so se odrazili tako pri montažnih tozdih, kakor tudi pri tistih proizvodnih tozdih, ki so dobavitelji opreme za potrebe montaže. Največji poslovni uspeh je zabeležen na gradbiščih v Iraku, od koder se dobre reference širijo na širše območje arabskega sveta in nam odpirajo nove možnosti.

V tekočem srednjeročnem obdobju smo priča neprestani rasti proizvodnega deleža v celokupnem prihodku na račun zmanjševanja deleža montažne dejavnosti. Ob koncu letošnjega poslovnega leta, t. j. zadnjega leta tekočega srednjeročnega obdobja, pričakujemo 70 odstotkov dohodka iz proizvodnje in le 30 odstotkov iz montaže.

Sistem IMP-ja vsebuje določeno protislovje, ki omejuje možnosti plasmaja montažnih storitev na tistih področjih, kjer proizvodni del IMP-ja nudi svojo opremo konkurenčnim montažnim organizacijam. S tem dejstvom moramo računati tudi v bodoče.

Pri analizi rasti proizvodnje v tekočem srednjeročnem obdobju ne moremo brez pohvale številnim proizvodnim tozdom, ki so razširili asortiman, izboljšali kvaliteto in kvantiteto svojih proizvodov ter pridobili številne nove kupce. Ta trend je v porastu in bo dosegel prave dimenzije šele v naslednjem obdobju.

Na področju izvozne dejavnosti so doseženi največji deleži skozi izvajanje montažnih storitev s plasmanom naše opreme. Čisti blagovni izvoz je dosežen preko livarskih izdelkov, Livar je tudi največji izvoznik v sistemu.

Ob pogledu na iztekajoče se srednjeročno obdobje ne moremo mimo našega mešanega podjetja IMP — Metall na avstarijskem Koroškem. Nastalo je v zadnjem letu prejšnjega srednjeročnega obdobja, preživelo krizno obdobje ter je danes usposobljeno za delo in je nepogrešljiv člen v sistemu IMP-ja v stikih z zunanjim svetom.

Analiza tekočega srednjeročnega obdobja pa nam odkriva tudi številne slabosti, ki spremljajo celotno poslovanje sistema IMP. Tu ugotavljamo premalo dorečeno dolgoročno usmerjenost, mnogo premajhna vlaganja v razvojno dejavnost na nekaterih področjih ter prepočasno osvajanje novih programov in skozi to novih proizvodov.

Premalo vlagamo v sodobno tehnologijo, investicijska vlaganja pa so premajhna in preveč razdrobljena.

Mnogo premalo je storjenega na načrtnejšem pridobivanju kadrov na vseh področjih našega delovanja.

Na področju trženja smo napravili šele prve korake. Rast in obseg proizvodnega deleža v sistemu IMP zahteva prilagoditev organiziranosti potrebam učinkovitega poslovanja, zlasti tržnega nastopa.

V tekočem srednjeročnem obdobju nismo v celoti odpravili pokrivanja proizvodnih programov, kakor tudi ne podvajanja ponudb za montažne storitve.

Prav tako nismo v celoti uveljavili povezovalnih mehanizmov, zlasti ne združevanja sredstev, politike osebnih dohodkov in sistema sankcij za neizpolnjevanje sprejetih usmeritev.

Premalo smo stimulirali pripadnost IMP-ju in mnogo premalo nagrajevali kreativnost, učinkovitost, kakovost in kvanteto dela. V nekaterih sredinah se nismo dovolj odločno spoprijeli z nedelom, s slabim delom, razsipniškim obnašanjem in nedisciplino, kar je povzročalo nizko produktivnost, slabši dohodek in nižje osebne dohodke.

Zavedajoč se stanja, v katerem se danes nahajamo, naših možnosti, naših slabosti in poznavajoč potrebe tržišča, se mora novo srednjeročno obdobje začeti s hitrejšim razvojem, večjo poslovno učinkovitostjo in boljšo kvaliteto nasploh.

Želim izpostaviti **skupne vrednote,** ki so zapisane v naših skupnih temeljih planov in za katere se moramo vsi komunisti v vseh osnovnih organizacijah IMP-ja v vsakodnevnem političnem delu zavzemati.

Te skupne vrednote so v opredelitvi da je:

— Naše družbeno poslanstvo v zagotavljanju družbi potrebnih investicijskih dobrin.

— Naš temeljni cilj, čim višji osebni in družbeni standard delavcev ob hkratni krepitvi dolgoročne rasti, stabilnosti in varnosti v poslovnem sistemu IMP.

— Naša pot za uresničitev tega cilja v znanju, želji za uspehom in tovariških medsebojnih odnosih.

Naša prva naloga je, da sprejmemo našo dolgoročno programsko usmeritev in izhajajoč iz nje določene naloge za naslednje srednjeročno obdobje. Ta je opredeljena s predlogom srednjeročnega plana 1986 do 1990.

Tu nastopa osnovna programska delitev:

— izvajanje montažnih storitev

— proizvodnja.

Na področju montažnih storitev moramo v čim širši paleti doseči kvalitetni premik v naši ponudbi. Tu ne gre za ekstenzivno povečanje obsega poslovanja, pač pa v usposobljenosti za nudenje sistemov, katere moramo znati sprojektirati in izvesti, vključujoč v njih mikroprocesorsko in računalniško komponento. Tak kvaliteten premik na vseh možnih področjih montažnih storitev nam bo omogočil prodor na mnogo širše tržišče in pomeni rast montažne dejavnosti skozi intenzivnost, kar bo dajalo tudi večji dohodek. Zato so potrebni visoki usposobljeni mladi kadri. Rast montaže v klasičnem smislu za IMP ne pride v poštev.

V okviru teh ciljev je treba za nastop na tujih trgih organizacijsko in kadrovsko prilagoditi Inženiring potrebam montažnega dela v sistemu IMP. Poenotiti moramo nastop na trgu skozi koordinacijo ponudbe preko Inženiringa.

Proizvodni del sistema IMP bo sledeč trendom še povečal svoj delež v celotnem prihodku sistema IMP. Tu je potrebno dokončno doseči delitev posameznih programov po nosilcih vključevanja novih programov in neprestano izboljševati tehnološki nivo. Uvajanje novih programov pa mora sloneti na prehodnih tržnih raziskavah, brez katerih tozadevnih poslovnih odločitev ne sme biti.

Naše razvojne oddelke po delovnih organizacijah moramo kadrovsko okrepiti, jih pomladiti s kadri z novim znanjem, jih opremiti s sodobno laboratorijsko opremo in jih s projektnim načinom dela povezati s proizvodnimi in tržnimi službami.

S cilji pospešiti razvojno razi- kovalno delo in uvajanje novi proizvodov za tržišče bomo pr Interni banki IMP formirali ra zvojni sklad, v katerega bodo vs tozdi po zaključnem računu združevali 20 odstotkov ustvar jene skupne amortizacije obra čunskega leta in 25 odstotkov o dohodka, ki je nastal kot rezult izrednih ugodnosti na tržišču.

Ustvariti moramo učinkovi mehanizem za združevanje sred stev za projekte prioritetnega in skupnega pomena za sozd. Pred log predvideva za tovrstno zdru ževanje 20 odstotkov neto po slovnega sklada na ravni sozd in 20 odstotkov na ravni delovni organizacij. Enovite DO združu jejo 20 odstotkov na ravnih sozd Za odpravo motenj v gospoda jenju, za izvajanje programo prestrukturiranja in za izvajan sanacijskih programov je pre lagano združevanje rezervn sredstev v višini 20 odstotkov enovite DO 30 odstotkov iz re zervnega sklada.

Brez združevanja sredstev pospešenega razvoja ne morem zamisliti.

Ob nastanku sozda leta 197 je sistem IMP-ja dobil organiz cijsko podobo, katera je najbo ustrezala takratnim predstava vseh kreatorjev. Čas, ki je po kel od takrat, je pokazal dobre in slabe strani organizira nosti. Dve leti po formiranju je razšla DO Klimat in formira so se tri enovite delovne organi zacije, t. j. Klimat, Panonija TIO Idrija. Zob časa je načel D Emond in zadnji dogodki kažej na podoben pojav v Promontu

Nesporno je naš cilj taka po slovna organiziranost, ki bo čim bolj enostavna in čim bolj učin kovita. Jasno moramo opredel pooblastila posameznih nivojev in odgovornosti glede na medso bojne povezave v sistemu.

Prisotna je potreba po čvrstej šem, strokovnejšem in odgovor nejšem vodenju vseh nivojev or ganiziranosti. Čas, v katerem ži vimo, to neizprosno zahteva.

Med prvimi predstoječimi n logami je pregled obstoječe or ganiziranosti in njena prilagod tev ciljem sedanje in dolgoročn orientiranosti.

Zavezti bo potrebno mnog ostrejši odnos proti slabim sode lavcem, tistim, ki ne izpolnjuje svojih nalog, preverjati bo po trebno delo delavcev na vseh n vojih in izločati negativne pr mere z njihovih mest. Še posebe to velja kadar gre za izigravanj sprejetega in dogovorjenega v si stemu,« je končal Franc Kumše

Kako do enotnega plana?

Vem, tovariš direktor, da je to nora ideja, ampak samo z mikserjem bomo dobili enoten plan vseh, ki razmišljajo vsak po svoje.

Sklepi 8. seje sozdovega delavskega sveta: Določen predlog Temeljev plana

Sozdov delavski svet je na 8. redni seji, 15. oktobra 1985 sprejel naslednje sklepe:

1. Delavski svet sozda ugotavlja, da je pri tiskanju predloga sozdovih aktov o osebnih dohodkih v Glasniku prišlo do tiskovnih napak:

— V »Samoupravnem sporazumu« v 26. členu je pravilno:
36 razred 285 točk
62 razred 680 točk

— V »Metodologiji« v II. poglavju — Odgovornost, točka 1 — odgovornost za lastno delo je pravilno:
6. stopnja 70 točk.

O teh tiskovnih napakah se opozori vse delovne oz. temeljne organizacije.

2. Delavski svet sozda potrjuje sklepe 7. redne seje z dne 3. septembra 1985.

Kot osrednjo točko dnevnega reda je sozdov delavski svet obravnaval predlog Skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov v sozdu IMP, pri čemer je sprejel naslednje sklepe:

3. a) Delavski svet sozda na podlagi teksta, ki je bil posredovan z vabilom in dodatka, ki je bil posredovan na seji, določa predlog »Skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov SOZD IMP 1986—1990«.

b) Delavski svet sozda poziva temeljne organizacije, da ob obravnavi devetmesečnega poslovanja sprejmejo predlog naveden v točki a.

c) Kadrovsko splošne službe delovnih oz. temeljnih organizacij se zadolži, da o sprejemu predloga iz točke a obvestijo pravno službo SOZD-a IMP.

4. Delavski svet sozda zadolži generalnega direktorja, da z glavnim direktorjem DO IKO in DO PMI razčisti sporna vprašanja, ki zadevajo »Skupne temelje«.

Na dnevnem redu seje je bilo tudi imenovanje direktorja tozda Inženiring, o čemer je bil sprejet naslednji sklep:

5. Delavski svet sozda na podlagi predložene dokumentacije, iz katere je razvidno izpolnjevanje zahtevanih pogojev, imenuje za mandatno dobo štirih let za direktorja IMP TOZD Inženiring tov. KURET Vladimirja, dipl. inž. stroj., rojenega 4. 12. 1943 v Radohovi vasi, stanujočega v Ljubljani, Trstenjakova 19.

Po obravnavi gradiva o modernizaciji in razširitvi livarne sive in nodularne litine je delavski svet odobril za to investicijo v IMP-ju združena sredstva z naslednjim sklepom:

6. Delavski svet SOZD potrjuje predlog združenih sredstev za modernizacijo in razširitev TOZD LSNL.

Na pobudo delegatov na prejšnji seji, je Plansko analitska služba pripravila za 8. sejo predlog za povišanje vrednosti relativnega razmerja za delavce, ki delajo na deloviščih v tujini. Sprejet je bil sklep:

7. Delavski svet SOZD potrjuje predlog, da se s 1. 10. 1985 poveča vrednost enote enostavnega dela (RR) za delavce IMP, ki delajo na deloviščih v tujini.

Pod točko razno so delegati najprej obravnavali pismo, ki ga je delavski svet tozda Skip naslovil na sozdov delavski svet in v katerem so pritožbe na premajhno pomoč, ki jo tozd pri prodaji dobi od tozdov skupnega pomena. V zvezi s tem pismom je bil sprejet sklep:

8. Delavski svet SOZD odstopa informacijo TOZDa SKIP v reševanje TOZDoma Marketing in Inženiring, ki naj pripravita odgovore, poročila pa dostavita delavskemu svetu TOZD SKIP in delavskemu svetu SOZD.

Prav tako pod točko razno je predstavnik Interne banke povedal, da so ljubljanski tozdi opravili združevanje sredstev za gradnjo nove ambulante, zdaj pa potrebujejo ugotovitveni sklep, da bodo lahko investicijo prijavili pri SDK. Zato so delegati sprejeli sklep:

9. Delavski svet SOZD ugotavlja, da so TOZD s področja Ljubljane na delavskih svetih sprejele sporazum o združevanju sredstev za adaptacijo in opremo obratne ambulante IMP v skupni višini 16,965.285 din iz sredstev sklada skupne porabe.

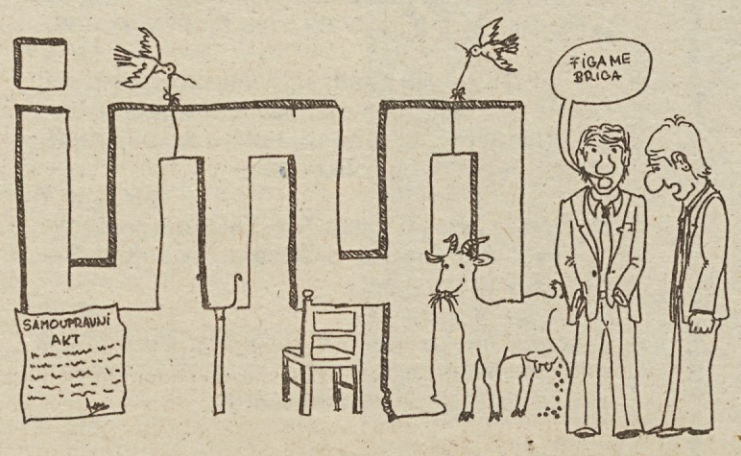

Nadaljevanje s 3. strani.

ciji odloča o sredstvih, je rekel Korže, a biti mora razvnotežje. To ravnotežje pa zagotavlja združevanje sredstev — in to ne le interesno, pač pa tudi obvezno za uresničitev dogovorjenih načrtov.

Glede vodenja je Korže menil, da je v Planskih temeljih dovolj jasno napisano, kaj so poslovne funkcije sestavljene in kaj poslovne funkcije delovnih in temeljnih organizacij. Zdaj je treba te poslovne funkcije organizirati in jih odločno voditi.

V razpravo se je vključil tudi sekretar Občinskega komiteja ZKS Ljubljana — Bežigrad **Lojze Šket,** ki je menil, da je opredeljevanje razvojnih usmeritev za naslednje srednjeročje tem bolj odgovorna naloga, ker vemo, da bodo gospodarske razmere težke. To pa terja odločno strnitev sil.

Šket je nato opozoril, da je CK ZKS na svoji 16. seji o opiranju na lastne sile dal idejna izhodišča članstva, kako dajati pobude za nadaljni razvoj. Tu je zelo jasno izražena naloga selektivnosti: Namreč nobena delovna organizacija ne more v nedogled nadaljevati program, ki delavcem ne zagotavlja stabilne socialne varnosti. Prepočasi se uveljavlja spoznanje, da ni prestrukturira nje nič tragičnega, je menil Ške ZK mora ustvarjati pogoje z prestrukturiranje, ne pa da po stavlja okope na zasute jarke, jih ni mogoče braniti.

To nalogo je povezal z vpraše njem o združevanju investicij skih sredstev in dejal: Če je do hodek družbena kategorija, se n smemo obnašati podjetniško. dohodka je treba črpati kapit za opravljanje selektivne funkc je. Povsem jasno je, da selek tivne funkcije brez kapitala samo z besedami — ne morem izvajati.

Tudi ob organizacijskih dile mah je Šket spomnil na sklep 16. seje CK ZKS, kjer je jasno napisano stališče, da v tozdih n bomo krepili poslovnih funkcij pač pa jih bomo krepili na ravn delovnih organizacij. Šket je menil, da smo bili pri razraščanju poslovnih funkcij v tozdih pre dolgo kompromisarski in je tore treba 16. sejo CK ZKS razume kot zadolžitev, da v vsakem oko lju pregledamo stanje in ga po potrebi popravimo.

Na koncu je Šket zaželel, da bi bili sklepi problemske konfe rence učinkovita osnova za ak cijo in je obljubil vso pomoč Ob činskega komiteja, v kolikor jo bomo potrebovali.

LOJZE JAVORNIK

S PROBLEMSKE KONFERENCE ZK O RAZVOJU IMP-JA

Razprava: Slabost naše organiziranosti se kaže v tem, da se vse preveč ukvarjamo sami s seboj

Prvi je na problemski konferenci ZK razpravljal Slavko Somrak, ki je povzel stališča Ikove akcijske konference ZK o skupnih temeljih za pripravo srednjeročnih planov sozda IMP 1986—1990:

1. Podpirajo se predlagana Stališča problemske konference ZK SOZD IMP o razvoju do leta 1990.

2. Podpirajo se temeljni cilji in naloge. Strokovne službe tozdov, delovnih organizacij in sozda pa naj ocenijo realnost številk in procentov

3. Podpiramo združevanje sredstev pod naslednjimi pogoji:

— Da v sistemu IMP vsi združujejo sredstva.

— Da se opredelijo programi — projekti skupnega in prioritetnega pomena.

— Da se izdela in sprejme vrstni red investicijskih vlaganj, strokovne službe tozdov, delovnih organizacij in sozda pa naj ocenijo donosnost posameznih projektov in tržno zanimivost.

4. Glede poslovne organiziranosti smo mnenja, da je za IMP izhod v tem, da so v njem združene močne in trdne delovne organizacije kot nosilke nadaljnjega razvoja in nosilke nadaljnjih integracijskih procesov (po branžah, sistemih). Kot primer: DO sistem energetike, DO procesna industrija, program livarstva, kmetijska oprema.

5. Podpiram to, da DO Iko ostane organizirana tako kot je danes in da se znotraj DO dograjuje notranja organizacija in izdela program integracijskih povezav.

6. Predlagamo, da se iz tozdov Marketing, Inženiring in Projektivni biro organizira ena delovna organizacija z eno skupno strokovno službo.

7. Ostala področja iz Temeljev plana podpiramo.

8. Pri izdelavi vseh samoupravnih aktov je potrebno že pri delovnem gradivu doseči enotnost oziroma uskladiti stališča tozdov, delovnih organizacij in sozda po strokovni plati, preden gradivo pride pred samoupravne organe.

Nato je **Goran Opalič** prebral mnenja in pripombe, ki so jih izoblikovali na skupnem sestanku predstavnikov družbeno-političnih organizacij in vodstvenih delavcev v PMI-ju. Pripombe je strnil v štiri vsebinske sklope:

1. Pripombe na vsebino smernic

Vsebina smernic premalo poudarja tehnično-tehnološki razvoj sozda kot celote. Politika, pri kateri bi naj sozd prevzel strateško načrtovanje, DO taktično načrtovanje, tozd pa operativno načrtovanje, mora postati osnovna vsebina smernic sozda, in delovnih organizacij, ter srednjeročnih planov. Obvezo, da so vsebine posameznih nivojev tako usklajene pa mora izhajati iz smernic sozda.

Opredeliti je potrebno vse nujne funkcije za obvladovanje strateške politike sozda in jih v smernicah konkretneje opredeliti, vse druge pa prenesti na nivo delovnih organizacij. Operativno poslovno vodenje delovnih procesov ne sodi v opravila sozda, temveč jih je treba v smernicah opredeliti, izvajajo pa se na nivoju delovnih organizacij. Največjo oviro za nadaljnji razvoj sozda vidimo v razdrobljenih funkcijah, ki se medsebojno strokovno dopolnjujejo. Za primer, da navedem projektiranje, razvoj, marketing in dejavnost. Ta področja ne morejo biti organizirana v ločenih organizacijskih enotah. Organizacija skupnega pomena mora iz teh področij zagotoviti skupen zunanji nastop. To pa zahteva organizacijo v isti samoupravno organizacijski enoti.

Na področju razvoja smatramo, da so tudi nepravilno povzete usmeritve sozda, ker ne more pokriti vseh osnovnih razvojnih usmeritev. Predlagamo, da se IMP usmeri v naslednja področja:

— Razvoj, projektiranje, proizvodnja in montaža naprav za pretovarjanje primarnih virov energije in naprav na končno porabo vseh vrst energije, naprav za pridobivanje sanitarnih in tehnoloških voda, naprav za čiščenje odpadnih voda, naprav za pripravo zraka za življenjske in tehnološke potrebe, naprav za izkoriščanje novih virov energije, naprav za ravni transport drugih energetskih, sanitarnih in tehnoloških medijev, naprav za reguliranje, merjenje, signaliziranje, krmiljenje in procesno vodenje z računalniki.

— Da bomo pri proizvodnji elementov za delavnost IMP uporabljali in na novo upeljevali sodobne tehnološke rešitve z uporabo mikroračunalnika in robotizacijo tehnologije.

— Da bomo pri sistemih, ki jih izvajamo v sozdu uporabljali, projektirali, razvijali, proizvajali, montirali in servisirali sodobne informativne upravljalne podsisteme.

— Da bo sozd IMP v okviru svojih dejavnosti razvijal, projektiral, proizvajal in montiral tehnologijo za važno pretvarjanje in porabo energije.

— Da bomo v sozdu razvijali, projektirali, proizvajali in montirali naprave, ki bodo zmanjševale obremenitev okolja (odpadni plini, radiološki odpadki, hrup, itd.).

— Da se bo sozd v okviru svoje dejavnosti vključeval v področje pridobivanja, predelave in shranjevanja hrane za ljudi in živali.

Mnenja smo, da bi se na takšen način povzet razvoj sozda bolj približal nosilnim področjem razvoja v Sloveniji.

3. Združevanje sredstev.

Področje združevanja sredstev je izrednega pomena, pa tudi v pripravljalnem obdobju je privedlo do zelo močnih nasprotnih mnenj posebej na relaciji PMI — sozd, zato smatramo, da je potrebno to področje bolj podrobno osvetliti, da bi dobili celovitejšo podobo.

V mariborskem PMI v celoti podpiramo izhodišča zapisana v Skupnih temeljih, da je potrebno z združevanjem sredstev sprožiti postopek preobrazbe pogleda na vlogo in funkcijo sozda. Ta preobrazba bo dosegla svoj namen, če bomo vlagali (združevali) v tehnologijo in z njo povezane programe. Vlaganje v tehnologijo pa pomeni, da bomo obvladovali lasten razvoj in uvajanje novih proizvodov. Istočasno smatramo tudi, da je zadnji čas za korenite spremembe pri vlaganju v tehnično-tehnološki razvoj, kadre in razvoj lastnih sistemov. Ne strinjamo pa se s stališči sozda, kako to uresničiti. Kvaliteten in učinkovit mehanizem združevanja sredstev za projekte prioritetnega in skupnega pomena na ravni sozda ni in ne more biti v formiranju razvojnega sklada, ki izvaja mehanizem obveznega združevanja, preden so dogovorjeni cilji in interesi. Mehanizem združevanja sredstev mora biti samo sredstvo na dosego cilja. Podlaga za združevanje pa morajo biti kvalitetni razvojni programi in jasno določeni cilji, ki jih želimo doseči z združevanjem.

Predvidena oblika združevanja, kot jo določajo skupni temelji plana, razbija sistem združevanja na tiste, ki bodo imeli odločujoč vpliv nad združenimi sredstvi in tiste, ki bodo pripravljali razvojne programe. Naše stališče je, da mora biti to na istem nivoju odločanja. Dokler sozd ni usposobljen za izdelavo enotnih razvojnih programov, ne more upravljati z razvojnim skladom, ker bi to pomenilo nemoč delavcev nad upravljanjem s svojimi sredstvi. Dokler ni ta funkcija združena na nivoju sozda in ni znana njena uspešnost, v temeljih pa je predvidena samo za usmerjanje in koordiniranje razvoja, tako dolgo ne more prevzeti funkcije upravljanja nad razvojnim skladom, ki bi ga administrativno oblikovali.

Z združevanjem moramo preprečiti vsako možnost pretakanja sredstev iz osnovnih programov IMP-jeve dejavnosti v dopolnilne oziroma tiste, ki nimajo prioritete razvoja. Istočasno pa sistem združevanja sredstev ne sme preiti v sistem socialne pomoči slabim programom. Preko razvojnega sklada pa bo to postala pretežna oblika in način.

Smatramo tudi, da je politično nesprejemljivo, da sozd povezuje združevanje sredstev v razvojni sklad z združevanjem v sozd IMP in sankcijami iz nivoja sozda. S tem samo dokazuje veliko neuspešnost opravljanja tistih funkcij, ki so prenesene na sozd, saj povezovanje v sozd služi za to, da uredimo delovne organizacije bolj uspešne in odvisne od izvajanja sozdove razvojne politike. Tega skupnega cilja ne moremo spremeniti v prisilo, če nismo sposobni zagotoviti tistih primarnih ciljev, zaradi katerih je sozd organiziran.

4. Poslovna organiziranost

Pri poslovni organiziranosti izhajamo iz osnovne ugotovitve iz Temeljev, da je organiziranost delovnih organizacij v tem, da v sebi programsko in tržno združijo tozde, ki sicer ne bi bili sposobni živeti samostojno. Podobna ugotovitev, ki pa v Temeljih ni omenjena velja tudi za sozd. V Temeljih so premalo obdelani vzroki, zakaj ni bilo operativno vodenje že doslej na nivoju delovnih organizacij. Neuspešne delovne organizacije je v pretežni meri povzročal sam sozd s tem, ko se je neposredno navezoval na tozde. S tem je dokazal, da obvladuje samo nivo DO in, da pravega sozda doslej nismo imeli, vsaj ne takšnega kot je opredeljen v Temeljih srednjeročnega plana.

Zelo pomembna sprememba v predlogu poslovne organiziranosti iz meseca julija in predlogov, ki jih danes obravnavamo je v tem, da smo izločili predlog makroorganizacije sozda, aktivnosti predloga pa so v teku. To ponovno dokazuje, da ne obvladujemo področje poslovne organiziranosti ali drugače povedano: organiziranosti in postopki organiziranosti niso naravnani v smeri uresničevanja ciljev, temveč bolj sredstvo za dosego položaja oziroma funkcije.

Čim smo omenili, da bi naj postal tozd operativna, DO pa poslovne funkcije in da bo sozd deloval le preko delovnih organizacij, je postopek organiziranja enovitih delovnih organizacij najbolj enostavna rešitev, da zadržimo sedanje odnose med tozdi in sozdom. S tem pravzaprav funkcionalno enačimo delovno organizacijo s sozdom.

Izločitev tega področja iz Temeljev srednjeročnega plana pa ponovno dokazuje nemoč sozda in odpira nova konfliktna žarišča do katerih se v Temeljih moramo poenotiti.

Nedoslednost Temeljev srednjeročnega plana vidimo tudi v tem, da se je v zadnjem predlogu organiziranosti na nivoju sozda. Pri tej organiziranosti znova ugotavljamo, da ne izhaja iz osnovnih usmeritev o skupnem in poenotenem nastopu na trgu.

Pravilna je usmeritev poenotenega nastopa na tržišču, nepravilna pa izhodišča Temeljev, ki bi naj takšen poenoten nastop dosegla z organizacijsko razdrobljenostjo ter organiziranjem več enovitih delovnih organizacij na nivoju sozda. Zato predlagamo, da se naj na sozdu ne organizira več enovitih delovnih organizacij, ter da se Temelji dopolnijo s predlogom organiziranosti sozda kot celote, torej tudi delovnih organizacij, pri čemer naj bo oblika organiziranosti enovite delovne organizacije le izjema.

V zaključku želim v imenu delovne organizacije PMI podpreti predlog stališč problemske konference ZK sozda IMP, v kolikor se bodo upoštevali omenjeni predlogi in kritike. Na koncu želim poudariti, da je razprava v bistvu le povzetek predlogov in stališč delovne organizacije PMI, ki smo jih dejansko leto dni zaman skušali doseči s pripravljalci gradiva za Skupne Temelje.«

Nato je direktor IMP-jeve Interne banke **Lojze Kosi** spregovoril o problematiki združevanja sredstev v IMP-ju. Spomnil je, da smo ob ustanovitvi sestavljene organizacije organizirali tudi Interno banko. Toda Interni banki smo poverili le nalogo kratkoročnega združevanja denarja za zagotavljanje likvidnosti, kar imamo še danes.

Ves ta čas pa v IMP-ju nismo imeli mehanizma za dolgoročno združevanje denarja, je nadaljeval Kosi, čeprav smo se v planu 1981 do 1985 dogovorili, da se bo za skupne in prioritetne naložbe združevalo po 20 odstotkov minimalne in pospešene amortizacije ter poslovnega sklada. Zato je zbor Interne banke sprejel Pravilnik o združevanju sredstev za razširitev materialne osnove dela in večina tozdov je predvidena sredstva že združila. Ob koncu je Kosi opozoril, da je združevanje neobhodno, saj si je ob današnjih stroških tehnologije težko predstavljati, da bi kakršno koli naložbo izpeljali brez združenih sredstev.

Glavni direktor delovne organizacije Izip **Janez Miklavc** je začel svojo razpravo z mislijo, da je bilo takšno srečanje komunistov potrebno. Predlagani Temelji plana prinašajo novo vsebino in potrebna je enotnost, da bi predlagane usmeritve izpeljali.

V vseh Izipovih tozdih smo za novo vsebino, za osnovne ideje Planskih temeljev, je nadaljeval Miklavc. Vprašanje pa je, kako to uresničiti. V dosedanjih razpravah je bilo precej govora o potrebnih organizacijskih spremembah. Po mojem je potrebno pri uvajanju kakršnih koli organizacijskih sprememb upoštevati naslednje pogoje:

— Organiziranost mora biti nedvoumna.

— Nova organiziranost ne sme biti kompromisna in izhajati mora iz poštenih dogovorov.

— Predlogi novih organizacijskih rešitev morajo biti podprti z elaborati o njihovi upravičenosti.

— Nova organiziranost mora biti sočasna in kompleksna, kajti delne rešitve nas ne bodo vodile naprej.

Vsekakor pa potrebujemo boljšo organiziranost, da se ne bomo več pretežno ukvarjali sami s seboj, je menil Miklavc.

Nadaljeval je z oceno, da so naloge organizacij skupnega pomena v Planskih temeljih dobro obdelane. So sicer zahtevne, a izpeljali jih bomo, če bomo odprto sodelovali. Opozoril je tudi, da je prodaja trenutno najbrž IMP-jeva najšibkejša točka, saj imamo tu mnogo podvajanja in primerov, ko z nelojalno konkurenco eden drugemu zbijamo ceno. Torej je zelo pomembno doseči dobro koordinacijo in sodelovanje pri prodaji.

Posebej pa je poudaril kadrovska vprašanja in menil, da moramo pri nadaljnjem razvoju računati z mlajšimi ljudmi, ki so s svojim delom dokazali svojo pripadnost IMP-ju. Imeti pa moramo tudi svojo poslovno moralo in etiko.

Ko je povzemal stališča Izipovih organizacij, je Janez Miklavc povedal, da podpirajo vsebinske usmeritve Planskih temeljev, predlagajo pa, da se o organizacijskih spremembah v IMP-ju temeljito pogovorimo, ko bomo izvršili sedanje aktualne naloge (združevanje denarja za Livarjevo naložbo, sprejem novih aktov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in sprejem planov). Resno se moramo tudi posvetiti problemom organizacij, ki poslujejo z motnjami, je opozoril Janez Miklavc.

Na koncu se je ustavil tudi ob vprašanju organiziranosti in učinkovitosti Zveze komunistov v IMP-ju in menil, da to ni dovolj dobro in bi zato morali razmišljati, kako čvrsteje povezati IMP-jeve komuniste.

Glavni direktor **Rudi Bukovac** je podprl usmeritve in uvodne besede generalnega direktorja. Strinjal se je, da je treba podpreti združevanje denarja za skupne in prioritetne naložbe, toda treba je priti pred ljudi s programom naložb, da bo vsak izvedel, za kaj združuje in da bo sam prišel na vrsto, je menil Bukovac.

Nadaljeval je s kritiko, da organizacijska shema, kot je bila predlagana v osnutku Planskih smernic, ni bila dobra. Po njegovem bi bila za IMP prava organizacijska rešitev, če bi povezali tozde v delovne organizacije po branžah (npr. energetika...). Tako bi bolj učinkovito snovali razvoj in tudi lažje organizirali trženje. V Iku smo se odločili, da ohranimo osnovno organizacijsko shemo nespremenjeno, je nato povedal Bukovac in dodal, da to ne pomeni nespremenjene organizacije, saj jo nameravajo stalno dopolnjevati. Menil je, naj bi v sozdu ne ponujali za vse enakih receptov, kje naj bo npr. organizirana nabava, razvoj ali kakšna druga služba — pomembno je, da te službe čim bolj učinkovito opravljajo svoje funkcije.

Bukovac je menil, da Planski temelji premalo opredeljujejo nadaljnji razvoj samoupravljanja. Menil je, da v sozdu ne deluje delegatski sistem, pa tudi da prihaja do nesporazumov pri odločanju, ker včasih mešamo, kaj so samoupravne odločitve in kaj vodenje. Menil je, da bi morali utrjevati samoupravne odnose v sozdu tako, da bi krepili delavske svete od delovnih organizacij do sozda.

PMI-jev glavni direktor **Janez Sterniša** je ugotovil, da je predlog stališč, ki so bila predložena za problemsko konferenco, naravnan tako, da podpirajo sprejem Temeljev srednjeročnega plana, zato je vprašal, kaj bo torej s pripombami in razhajanji, ki so se pojavila.

Nato je podrobneje pojasnil, v čem so razhajanja: Osnovne usmeritve Temeljev vsi podpiramo, je rekel, se pa razhajamo pri nekaterih družbenoekonomskih in čisto strokovnih vprašanjih.

Glavnino pripomb imajo v PMI-ju na združevanju denarja za investicije. To je temeljna zadeva, je menil Sterniša in poudaril: Vsi se strinjamo, da je treba združevati, toda ne brez vnaprej pripravljenih programov. In nadalje je menil, da ni mogoče enačiti naložb v raziskave, razvojne programe, v prodajo in kadre — skratka, ni dovolj jasno opredeljeno, za kaj bo namenjen Razvojni sklad.

Navajam strokovna vprašanja, ki ne sodijo na problemsko konferenco ZK, je rekel Strniša, a nekje bi jih morali obravnavati. Rekel je, da je PMI dal te pripombe tudi v okviru razprave o osnutku Planskih smernic. Ker je menil, da ta strokovna vprašanja niso dovolj razčiščena, se je Strniša zavzel, da bi sprejemanje Planskih temeljev odložili.

Pomočnik generalnega direktorja **Uroš Korže** je svojo razpravo omejil na dva sklopa vprašanj: organiziranosti in vodenaje ter združevanje sredstev. Posebej pa je poudaril, da oboje bistveno vpliva na poslovne rezultate.

Plansko-analitska služba je mnenja, da z rezultati v iztekajočem se srednjeročnem obdobju ne moremo biti zadovoljni in povedali smo tudi, zakaj. Korže je ponovil le nekaj podatkov: Od leta 1979 je obseg poslovanja padel, če ga gledamo realno, za 19 odstotkov. Storilnost pada za 3 odstotke letno. Ob koncu obdobja vlagamo v razvoj le 1,3 odstotke dohodka, torej dosti manj, kot smo si začrtali. V petih letih je IMP padel na lestvici največjih jugoslovanskih organizacij kar za 50 mest.

To nazadovanje pa nas postavlja pred nalogo, da v IMP-ju razmislimo, kako uporabljamo svoj kapital in delo, pri čemer vidim glavni element za uporabo kapitala v mehanizmih združevanja, glavni element v uporabi dela pa organizacijo, je nadaljeval Korže.

Nekateri današnji razpravljalci so izhajali iz napačne predpostavke, da se tako razvejen sistem, kot je IMP, ki deluje v trinajstih občinah, ki ima toliko tudi prekrivajočih se dejavnosti, lahko o vsem stoodstotno poenoti. Prepričan sem, da bi doseči popolno enotnost v takšnih razmerah pomenilo razvodeniti stališča. Zato menim, da mora biti naš cilj poenotenje na večinskih stališčih.

Ko je začel govoriti o vprašanjih organiziranosti, je Korže najprej ugotovil: V minulem obdobju smo se mnogo preveč ukvarjali sami s seboj in mnogo premalo z bistvenimi nalogami — že to kaže, da z našo organiziranostjo nekaj ni v redu.

O vzrokih, zakaj je tako, sta dve teoriji. Eni pravijo, da smo v IMP-ju delali tako, da smo izmaličili prvotno dobro zamišljene organizacijske strukture, drugi pa, da organizacijska struktura že na začetku, to je ob ustanovitvi sozda, ni bila dobra.

Korže je menil, da se ne kaže opredeljevati ne za eno ne za drugo mnenje, pač pa je pomembno, da ugotovljene organizacijske pomanjkljivosti korak za korakom odpravljamo. Posebej je poudaril, da morajo tu prevzeti pobude posamezni kolektivi, kar pomeni, da to ne more biti sočasna in velika reorganizacija celotnega sozda.

V IMP-ju imamo delovne organizacije s številnimi zaposlenimi in mnogo kapitala, toda so organizacijsko slabo povezane, združevanja sredstev skoraj ni, ni enotne politike delitve dohodka... Naš cilj mora biti, da naredimo programsko učinkovite in navzven naravnane organizacije.

Kritike, da sozd v takem sistemu ni našel mesta in da je prevečkrat neposredno delal s tozdi, so upravičene, je rekel Korže, toda tako je bilo, ker je bila pač v tozdih koncentrirana moč. V bodoče mora biti usmeritev, da bo sozd koordiniral delovanje le s tistimi subjekti, ki bodo imeli pooblastilo za odločanje.

Glede organiziranosti se je Korže zavzel za večjo prožnost, da iz obstoječih tvorb nastajajo nove in obratno: če nek tozd ni sposoben samostojno uspešno poslovati, da se priključi drugemu. In če neka organizacija v IMP-ju ne vidi možnosti za svoj razvoj, mora iti iz poslovnega sistema, ne da bi to dramatizirali. Ne zavzemam se, da bi kogarkoli podili iz sozda, sem pa bolj za takšno ravnanje, kot pa da se leta in leta pogovarjamo o nekih skupnih ciljih, o katerih se nikoli ne moremo dogovoriti.

O združevanju sredstev za investicije pa je Korže dejal: da moramo Interni banki omogočiti razpolaganje s trajnimi sredstvi, da bo zares postala sozdov finančni servis.

Pri sedanjem stanju nismo sposobni realizirati nobene poslovne odločitve v kratkem času. Tako je, ker ne sozd ne delovna organizacija ne odločata o nobenih sredstvih: to odločanje je izključno v tozdu. Seveda je prav, da delavec v temeljni organiza-

Nadaljevanje na 2. strani.

V Klimi morajo do konca novembra narediti opremo za 15 sušilnic mesa v Sovjetski zvezi

Vsak delavec se čuti odgovornega, da bo delo dobro opravljeno

Pogled v oddelek, kjer sestavljajo klima centrale.

Avgusta smo pisali, da je celjska Klima podpisala svojo doslej največjo izvozno pogodbo. Da bo dobavila opremo za hladno dimljenje in zorenje mesnih izdelkov za petnajst preskrbovalnih centrov v Sovjetski zvezi. Danes lahko napišemo, da dobesedno vsa delovna organizacija živi s tem poslom in se vsak delavec čuti odgovornega, da bo oprema v roku in kvalitetno narejena.

Gre za opremo, vredno 3,137.370 klirinških dolarjev — torej približno 900 milijonov dinarjev. Kako veliko je to naročilo, pokaže primerjava, da je imela Klima v devetih mesecih nekaj nad milijardo in četrt dinarjev fakturirane realizacije. Koliko opreme je to, pove tudi podatek, da bodo za zaboje, v katerih jo bodo odpeljali naročnikom, porabili kar 600 kubičnih metrov lesa...

Upoštevati je treba tudi, da je Klimina Industrijska proizvodnja z delom polno zasedena, zdaj pa je prišel ta veliki ruski posel kot dodatna naloga, ki jo je treba opraviti v dobrem mesecu dni. Jasno da se je bilo treba za izvedbo tako velikega dela dobro organizirati, pri čemer je bilo izhodišče, da rokov za domače kupce na račun izvoza ne bodo zavlačevali.

V Klimi so delo razdelili na oba tozda — tako da v Montažni proizvodnji izdelujejo vozičke, kanale in avtomatiko, v Industrijski proizvodnji pa kornore dimne generatorje, kanalske ventilatorje, filtre, žaluzije in tehnološke posode, skratka vse elemente, ki tvorijo funkcionalno celoto rezilnic za mesne izdelke.

Že vnaprej so vse naloge podrobno razdelili, saj so tu vključeni tako rekoč vsi oddelki. Vse delo koordinira inž. Zdravko Peln. Začelo se je z nabavo in pripravo materiala, zdaj je glavno breme v proizvodnji, jasno pa je, da morajo svoje prispevati tudi v lakirnici odpremi in drugih spremljajočih službah. Opremo za prvo zorilnico so dali na vlak 29. oktobra in danes so vsi prepričani, da jim bo uspelo držati rok: da bodo 28. novembra poslali še zadnje kose opreme.

Za izdelavo in montažo te opreme so v proizvodnji sestavili posebne ekipe, ki delajo po potrebi tudi popoldne, pa ob sobotah in nedeljah. Resnično, v Klimi je nastalo vzdušje, ko zares vsak naredi, kar more, da bi to nalogo izvršili.

Ožbald Zatler, oddelkovodja na oddelku, kjer delajo elemente klime central, je rekel: »Fantje so videli, da je to veliko delo in če je treba, radi delajo popoldne. Prav nič se ne bojim, da delo ne bi uspelo.« Miha Lipuš, ki vodi sestavljanje Klima central (sicer je oddelkovodja kosovne proizvodnje) pa je dodal: »Zadolžili so me za 90 klima central, ki so v sklopu opreme za Sovjetsko zvezo. Dodelili so mi 12 fantov, ki so že prej delali klima centrale in moram reči, da delajo tekoče in uspešno. Sicer pa imamo v skupini tak red, da vsak od nas, vključno z menoj, prime za vsako delo. Kar je treba, naredimo. Moram reči, da so fantje izredno disciplinirani in tudi vzdržljivi, saj delamo praviloma od 6. do 18. ure in tudi ob sobotah in nedeljah. K temu, da delo teče gladko, pa prispeva tudi kvalitetno pripravljen material. Edina pomanjkljivost je, da zamujajo nekateri sklopi, ki smo jih naročili pri kooperantih.«

Tudi delavci so povedali enako. Fran Mestnak, ključavničar z oddelka Klima central, je priznal, da je bil na začetku pesimist spričo tolikšnega posla. »Tako velike serije še nismo delali v Klimi. Saj smo delali tudi že fizično zahtevnejša dela, nikoli pa še ne tako obsežnega in tako natančnega.«

Ivana Dobrajca, ki sestavlja klima centrale, pa sem vprašal, če držijo trditve o visoki zavesti, s katero so se delavci vrgli na to nalogo. »Prav gotovo,« je odvrnil, »sicer ne bi delali tako uspešno, kot delamo. Vsem nam je jasno, da smo odvisni eden od drugega, da en sam ne more nič, da pa lahko eden z neizpolnjevanjem nalog onemogoči delo drugim. Mislim, da bomo zdržali do konca.«

Niso fraze to, ko govorimo o zavesti. To se kaže tudi v kvaliteti dela. V Klimi so za to opremo posebej organizirali tudi kontrolo — medfazno in končno. Toda fantje v proizvodnji so sami razumeli, da je treba to opremo narediti zares dobro. Vodja proizvodno tehničnega sektorja inž. Branko Mernik je povedal, da pri končni kontroli prvih klima central nismo odkrili niti ene napake — razen nekaterih ventilov, ki so jih morali zamenjati, kar pa je krivda proizvajalca. Dela se torej hitro, obenem pa tudi nadpovprečno dobro, kar kaže, s kolikšnim žarom so se fantje lotili tega posla.

Pa vendar: to popoldansko sobotno, nedeljsko delo ni enkratna akcija, pač pa traja že nekaj tednov in bo še do konca meseca. Tudi če človek hoče, najbrž nima vedno možnosti delati tako. Nastajajo problemi doma, v zasebnem življenju. Ni tako?

»Veste kaj,« je rekel Ivan Dobrajc: »Sedemnajst let delam v Klimi, pa smo zdaj prvič pred tako zahtevno nalogo. In v takšnem primeru si se tudi pripravljen čemu odreči, samo da bo delo uspešno opravljeno.«

Vodja proizvodnje 1 Rado Kavčič pa je rekel: »Pred začetkom smo imeli nekaj sestankov, na katerih smo začrtali tehnološko pot za izvedbo te naloge. Jaz mislim, da smo zadeli v polno, saj se doslej ni pojavil noben nepričakovan problem, pa tudi osta proizvodnja teče v glavnem normalno.«

Seveda bodo fantje dobili za dodatno delo plačane nadure, torej si pred novim letom obetajo debele kuverte. S tem delom pa si jih bodo tudi pošteno zaslužili.

Posel je za Klimo zelo izredno pomemben. Tu namreč ne gre le za prodajo klimatskih komor in druge opreme, pač pa za prodajo tehnologije. »Mi smo sovjetskemu investitorju ponudili tudi zasnovo teh nosilnic za meso vključno z dobavo opreme,« poudarja direktor tozda Industrijska proizvodnja inž. Norbert Vrhovec. »Dejstvo, da smo uspeli v konkurenci s takimi znanimi organizacijami, kot so Belje, tudi nekaj pove.«

Uspešna realizacija tega posla lahko Klimi odpre vrata na velikansko sovjetsko tržišče — to tega si vsi zavedajo. »Ta posel naj bi bil ključ za vrata v Sovjetsko zvezo, ki ima velike programe razvoja prehrambene industrije,« pravi inž. Vrhovec. »Po informacijah, ki jih imamo, so dobre možnosti, da bo to delo prešlo v normalen posel v okviru blagovnih list s SZ, seveda, če bomo s sedanjimi dobavami pokazali.«

Izkazali pa so se že — in tako že imajo naročilo Zavarivača Vranja še za 15 klimatskih komor za sovjetskega kupca.

LOJZE JAVORNIK

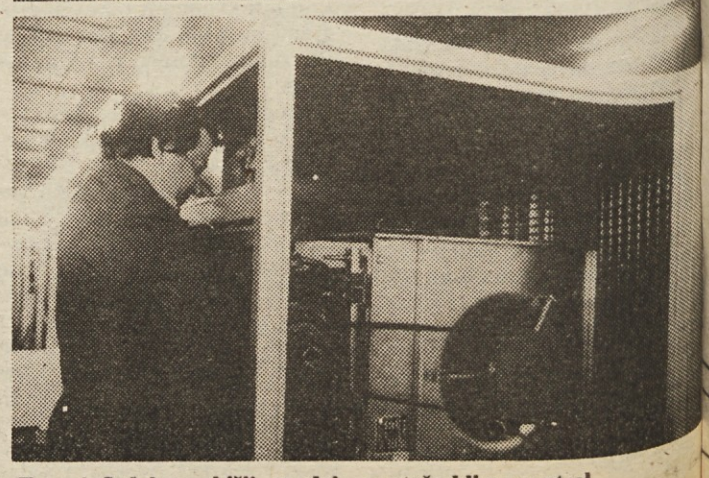

Zgoraj: Izdelava ohišij, spodaj: montaža klima central.

Z obiska iraških delegacij

Pogovor o možnostih blagovnega izvoza

Od 23. do 25. oktobra smo imeli v IMP-ju na obisku trbovskega atašeja na iraškem veleposlaništvu v Beogradu gospoda Ayada A. Hamida. Na obisk ga je povabil tozd Inženiring, ki je program organiziral tako, da bi ugledni gost v tem kratkem času čim bolje spoznal IMP.

Obisk se je začel s sprejemom pri sozdovem generalnem direktorju inž. Francu Kumšetu. V programu je bil tudi ogled proizvodnje tozdov Trata Avtomatike in Črpalke ter obisk v Montaži Koper. Še bolj nazorno so uglednemu gostu pokazali IMP-jeve dosežke na objektih, kjer smo delali kot projektanti, dobavitelji opreme in izvajalci montažnih del. Gospod Hamida si je ogledal Kulturni dom Ivan Cankar v Ljubljani, ljubljanski Klinični center in hotel Bernardin.

IMP-jevi predstavniki so obisk izkoristili predvsem, da bi prevevrili, kakšne so možnosti za našo intenzivnejšo vključitev na civilne projekte. Direktor tozda Marketing inž. Jože Naglič je ob tem spomnil, da smo prva dela izvajali ravno na civilnih projektih — na dveh tovarnah celuloze v Basri, kjer je dela sicer prevzel Sulzer, IMP-ju pa je oddal projektiranje in izvajanje elektroinstalacij. To je bilo leta 1976, torej bo prihodnje leto že deset let, kar smo stalno prisotni v Iraku.

Naglič je še povedal, da IMP trenutno dobavlja elemente za klimatizacijo in dvigala za stanovanjsko sosesko v Bagdadu, kjer je sicer nosilec dela Energoprojekt. Pa tudi prek drugih jugoslovanskih izvajalcev gre precej naše opreme na iraško tržišče. Menimo pa, da bi lahko ponudili še več, je rekel Naglič, saj ima IMP 16 tovarn, ki izdelujejo vso instalacijsko opremo. Da bi navezali neposredne stike z iraškim gospodarstvom, je IMP že rezerviral 70 kv. metrov prostora na bagdadskem velesejmu.

Inženiringov direktor inž. Vlado Kuret pa je na kratko opisal tehnično bazo, ki jo ima IMP v Iraku za izvajanje montažnih del. V ta namen smo uredili bazo na Abu Greibu blizu Bagdada, kjer je poleg kapacitet za nastanitev delavcev tudi dokaj dobro opremljena delavnica za izdelavo vnaprej pripravljenih montažnih elementov.

V tozdu Inženiring ocenjujejo, da je bil obisk zelo uspešen. Iraški gost je tako precej dobro spoznal IMP, navezani so bili tudi osebni stiki in posebej je poudaril, da lahko pričakujemo pomoč, če jo bomo potrebovali. Ob tem je tudi pomembno, da Iračani zelo cenijo odnose z Jugoslavijo in želijo tudi krepiti gospodarske stike z jugoslovanskimi organizacijami. Zanimiv pa je tudi podatek, da v Iraku ocenjujejo, da bodo imeli z odprtjem naftovoda prek Turčije dobre možnosti za uresničitev obsežnih razvojnih načrtov, ki so jih morali zaradi vojne z Iranom prekiniti.

L. J.

Investitor bo vzel našo opremo, če bo dobra

Konec oktobra je prišla v Slovenijo na povabilo SCT-ja in IMP-ja iraška delegacija z nalogo, da potrdi (čekira) opremo za Projekt 700. Ta obisk smo v IMP-ju izkoristili, da smo iraškim gostom podrobneje predstavili svojo dejavnost.

Iraško delegacijo je vodil predstavnik DMV-ja, brigadir Faisal Kussain Ali. V njem so bili še polk. arh. Mezher M. Al Saadi, vodja projektantske službe, polk. inž. Hassan Hadi Hussein, rezident inženir na P-700 in major Talib Jassim, vodja administrativnega oddelka v direkciji. V delegaciji je bil tudi SDPR-ov vodja P-700, dipl. inž. Nenad Mikić.

Ko je IMP-jev gen. direktor inž. Franc Kumše ob sprejemu gostom na kratko predstavil sozd IMP, je posebej poudaril dela, ki smo jih opravili v Iraku in dobre izkušnje, ki smo jih pridobili.

Brigadir Faisal Hussain Ali je odvrnil, da je vesel, ker smo z deli v Iraku zadovoljni in izrazil pričakovanje, da bo tako tudi v prihodnje. Povedal je, da v Iraku z optimizmom gledajo na možnosti za izvajanje obsežnih investicijskih načrtov, ki jih imata država. Pri tem še posebej računajo na sodelovanje z Jugoslovani.

V pogovoru so se dotaknili tudi dobav opreme in brigadir Ali je jasno poudaril: »Mi nimamo nič proti jugoslovanski opremi, kar smo tudi že večkrat povedali SDPR-u. Mi kot investitorji nikoli ne postavljamo pogoja, kdo naj dobavlja opremo, ker vemo, da bi to izgradnjo zakompliciralo. Edino, kar želimo, je da dobimo po tri vzorce vsake opreme, (1 vzorec iz Jugoslavije, 2 iz tujine), da lahko izbiramo najboljšo. Kvaliteta je torej edino merilo pri izbiri opreme.«

Ob predstavitvi IMP-ja so se iraški gostje pošalili, da IMP že dobro poznajo, saj poznajo projekte, ki smo jih izvedli v Iraku. Izkazalo pa se je, da nas bolj poznajo po montažnih storitvah, manj pa poznajo našo proizvodnjo. Iraški gostje niso skrivali presenečenja ob ogledu proizvodnje v tozdu Trata — Avtomatika, kjer jim je tovarno in njen proizvodni program predstavil direktor tozda inž. Boris Gazvoda.

Izbor opreme za P-700 sta tozda Inženiring in Montaža Koper organizirala v hotelu Bernardin.

L. J.

Iraška delegacija na pogovoru pri sozdovem generalnem direktorju: na desni poleg inž. Kumšeta vodja delegacije brigadir Faisal Kussain Ali in drugi člani.

Panonijin sanacijski program

Prihodnje leto doseči rentabilno poslovanje

V avgustovi številki Glasnika smo pisali o polletni izgubi Panonijskega tozda Kmetijska mehanizacija in o o vzrokih za nastalo izgubo. Zdaj je pripravljena 1. faza dolgoročnega sanacijskega programa, ki so ga delavci sprejeli v začetku novembra. V tem programu so vkomponirani cilji sanacije, ki naj bi jih ta kolektiv uresničil že leta 1986 in s tem izšel iz nastale težke situacije, v katero je letos zabredel.

Kot prvi cilj so si sanacijskem programu zastavili, da bodo v prihodnjem letu poslovali brez tekoče izgube. Zato bodo morali do konca letošnjega leta doseči hiter pozitiven preokret z notranjo konsolidacijo razmer.

Nadalje bodo s pomočjo IMP-jevih tozdov, poslovnih partnerjev in združenega dela občine Murska Sobota pokrili predvideno letošnjo izgubo v višini 500 milijonov dinarjev s predčasno umaknitvijo republiških gospodarskih rezerv.

S pomočjo sanatorjev sozda IMP, Ljubljanske banke — Temeljne pomurske banke Murska Sobota in občinskega sklada skupnih rezerv bodo v Panoniji do konca letošnjega leta sanirali kvaliteto virov sredstev financiranja ob nižji obrestni meri.

Opravili bodo tržno in tehnološko selekcijo proizvodnih programov, opustili nerentabilno proizvodnjo, zožili obseg proizvodnje na tržne možnosti, višek kapacitet pa zaposlovali s pomočjo kooperacijske proizvodnje ali prodaje drugim ozdom, delavce pa razporejali v sistemu IMP ali pa izven IMP-ja.

Do konca letošnjega novembra naj bi tudi razrešili vprašanje homogenega vodstva Panonije, ki se bo dolgoročno identificiralo z interesi kolektiva.

Izboljšati nameravajo tudi notranje odnose in okrepiti zavest pripadnosti kolektivu.

Prihodnje leto načrtujejo širše prodreti in se uveljaviti na tujih tržiščih z izbranimi izdelki in partnerji ter doseči predvidene 3 milijone ameriških dolarjev izvoza.

Za cilj so si tudi postavili, da bodo okrepili povezanost v sozdu IMP po programski, tržni, razvojni in informacijski strani.

V prihodnjem letu naj bi ob boljšem poslovanju dosegli na področju osebnih dohodkov najmanj tak povprečni nivo kakršen bo v murskosoboški občini. Za dosego teh ciljev je sedaj dogovorjena finančna osnova sanacije — njena realizacija je predvidena v letošnjem letu. Od pravočasnosti in kvalitete realizacije te naloge bo odvisno, kako uspešno bodo lahko startali v letu 1986.

Izdelana je že raziskava trga za kmetijski program, za katerega je ocenjeno, da bi ga zadržali na približno 50 odstotkih sedanjega nivoja.

Panonija vztraja pri realizaciji inovacijskega programa s področja kmetijske mehanizacije, ker je ta program usmerjen v izvoz na konvertibilno področje in apliciran z vidika tehnološke uporabnosti na jugoslovanski trg, usmerja pa se tudi na klirinški trg. Iz tega programa so doslej podpisane in verificirane petletne pogodbe s tujimi partnerji, ki pomenijo večji del predvidenega obsega izvoza.

Polno zaposlenost in izkoriščanje večjega nivoja proizvodnih zmogljivosti bodo dosegli z osvojitvijo novega programa v okviru Železarne Ravne s področja namenske proizvodnje in proizvodnje vseh vrst nožev za kovinsko predelovalno industrijo, tekstilno industrijo in grafično industrijo.

Dogovorjeno je, da bi morali do konca prihodnjega leta v Panoniji razviti novo proizvodnjo za 400.000 ur dela. Do konca marca prihodnje leto naj bi pa v drugi fazi razvojno sanacijskega programa obdelali možnosti osvojitve namenske proizvodnje še za nadaljnjih 400.000 ur, za kar bo potrebno vložiti 300 milijonov dinarjev v visoko produktivno opremo za obdelavo.

Poleg vsega omenjenega pa so v Panoniji oblikovali razvojno komercialne time, ki morajo obdelati IMP-jeve tozde in ugotoviti možnosti proizvodnje posameznih segmentov v Panoniji na osnovi kooperacijskega sodelovanja, dokler ne bodo našli programa, ki naj bi ga osvajali in razvijali v Panoniji za IMP-jeve potrebe. Na ta način bi tudi tesneje povezali Panonijo s sistemom IMP.

Doslej proučeni obseg možnega poslovanja v prihodnjem letu kaže, da bi tozd Kmetijska mehanizacija lahko uresničil za 81 odstotkov večji celotni prihodek, kot je ocenjen za letošnje leto. To bo lahko dosegel, ker bo večji del proizvodnje slonel na bistveno manjših materialnih stroških zaradi večjega obsega predelave. Zato bo lahko dohodek porasel na tak nivo, da bo tozd lahko pokril sklade, posloval brez izgube, vendar pa še ne ustavil bistvene akumulacije.

Do konca letošnjega leta bo Panonija realizirala zahtevno nalogo tudi na področju dezangažiranja zalog z akcijsko razprodajo ali pa s takim vrednotenjem zalog, ki ne bi negativno učinkovalo na poslovanje v letu 1986. Precejšen del te naloge so že doslej uresničili. Izvajanje operativnih prodajnih planov bo slonelo na principu zanesljivega in znanega kupca. Na tej osnovi bodo izdelovali dinamične mesečne in po potrebi kvartalne plane finančnih tokov s tem, da bodo morali biti odtoki denarja nižji od planiranih pritokov.

Panonija se ne sme in ne more zadolževati za več kot bo imela za to pokritih virov sredstev.

Nekaj ukrepov bo v Panoniji izvedenih po sanacijskem programu na področju organizacije vseh poslovnih funkcij. Pripravljene bodo tudi drugačne usmeritve na področju marketinga in prodajnih aktivnosti na domačem trgu in v izvozu.

Velik delež odgovornosti in nalog leži na kolektivu in vodstvu Panonije na področju krepitve delovne discipline, prilagojenega hierarhičnega vodenja, ki ustreza sedanji težki situaciji. Za uspehe na tem področju bodo potrebni stalni dopolnilni krizni ukrepi, če ne bi v dovolj veliki meri realizirali sanacijskih ciljev.

MARIJA PRIMC

Naše igrice

Imate pa res srečo, da vas nekdo posluša!

Plača, priljubljen povod za debate

Še najbolj godrnjajo slabi delavci

»Dobil sem premalo«... »Že več let mi niso zvišali plače...« Pa tudi plačilno kuverto je možno vreči ob tla... Skoraj nihče se ne pokaže zadovoljen, resnica pa je, že dolgo opazovana, da ravno tisti, ki k delu in uspehu malo doprinesejo, ob kuverti največ razpravljajo in se pritožujejo, da so dobili premalo... Večina onih pa, ki delajo dnevno nad sedem ur, prebere številko in nadaljuje delo po normi.

Plačilni dan je pomemben dogodek, ki se začne kmalu po dvanajsti uri, ko mojstri ali kdo drug, začno deliti kuverte, na katerih so usodne številke. Kdor ni vezan na aktivno delo, se lahko za uro ali dve, pa tudi več izpreže. Stikajo se glave in skupaj se išče, če kaj manjka. Tu mnogi pokažejo silno prizadevnost, kajti tistemu, ki ima malo ljubezni do dela, dajo kuverte lepo priložnost za debato.

V tem času se udeleženci takšnih aktivnosti marsikaj »naučijo«, predvsem pa se dnevno izkazujejo s tri do peturnim »delom«. Za ta nenormirani čas pa dobijo nekateri tudi presege in pravico da ga potem nadomestijo z nadurami (zdaj v kvoti do 30 ur mesečno). In če vse to seštevamo, imajo nekateri dvojno plačo na uro, pa se še pritožujejo: »Premalo sem dobil...«

Do tega pa prihaja kajpak zato, ker je nagrajevanje po delu (uspešnem, seveda) še vedno za mnoge le perspektiva, drugi ga pa že kar dvojno izkoriščajo. Tudi to doprinaša k inflaciji, kajti če nekdo dobi denar (čeprav pravi, da premalo) ki ga ni z delom upravičil, je torej sposoben nekaj kupiti. To pa je delo drugih, kamor ni sam nič vložil ali zelo malo. Primerjave z razvitimi še vedno potrjujejo štirikratno zaostajanje v naši storilnosti.

Kuverta in na njej napisana številka enkrat mesečno pri mnogih prej razgiblje vse moči sklepanja. Recimo da v tozdu z 200 zaposlenimi vsak zapravi pol ure, je to 100 nekoristnih ur ta dan. Toda nekateri si jih naberejo tudi dve in več, drugi pa nekaj minut.

Torej so plačilni dnevi kar precejšnja izguba, ker se je opustila nekdanja navada, da je plača prišla okrog druge ure in je bil tudi plačilni dan deloven, kakor mora biti. Zdaj v teh kriznih časih pa si privoščimo tako razkošje, da se v delovnem času nabere čim več nekoristnega obnašanja po reklu: »Slabo delo, pa zato mnogo debate...« Zato pa imamo slabe delovne uspehe, nizko kvaliteto in še marsikaj negativnega.

Čas je, da bi nekdo vzel zadeve čvrsto v roke in rekel: »Delaj dobro, ali pa pojdi!« Brezposelnih je dosti, ki bi radi delali in imeti bi morali tudi socialni čut. Zakaj silimo v službo ljudi, ki nočejo delati?

FRAN VODNIK

Naše odločanje

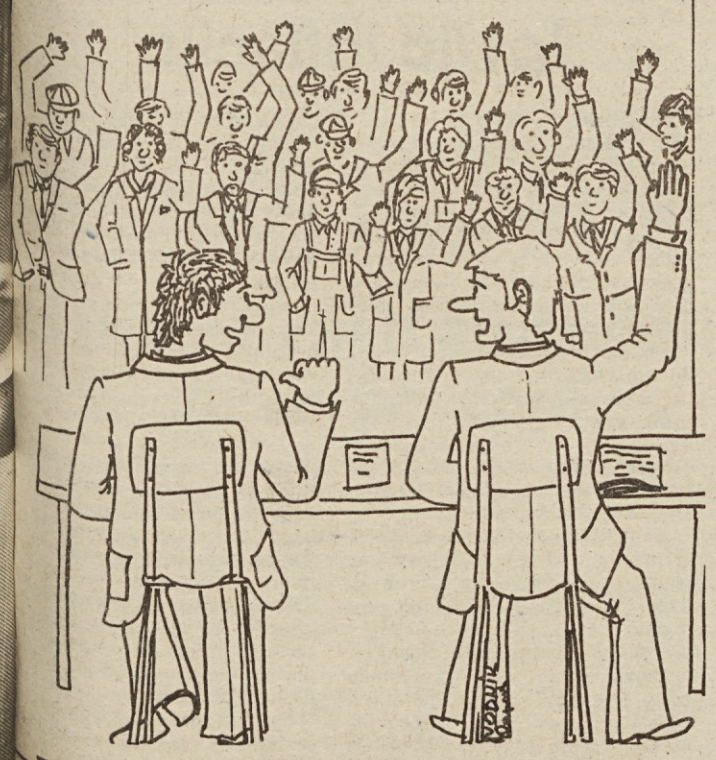

— Zakaj pa ti ne glasuješ?
— O, jaz pa nočem biti za nič odgovoren, da le denar dobim!
— Potemtakem si ti samo denarnica, ne pa človek!

Fakturirana realizacija za 9 mesecev 1985

Real. / TOZD	Plan (v 10^3 din 1985 - 1	za 9 mes. 2	septem.	Izvršitev september 4	9 mes.85 5	9 mes.1984 6	Indeks izvršitve letni plan 7	plan za 9 mes. 8	plan sep. 9	izv 85/84 10
1. OV	2.725.000	1.912.279	266.351	394.081.778	2.193.003.648	1.097.878.080	80	115	148	200
2. KM	1.012.300	730.844	92.241	129.734.243	826.183.326	388.016.163	82	113	141	213
3. MK	1.311.080	881.160	207.690	118.843.121	966.698.742	435.406.390	74	110	57	222
- SD	16.380	11.047	1.754	1.876.200	10.563.973	7.285.751	64	96	107	145
PROMONT	5.064.760	3.535.330	568.036	644.535.342	3.996.449.689	1.928.586.384	79	113	113	207
4. MM	2.195.000	1.515.956	206.040	285.408.676	1.820.235.412	1.098.609.602	83	83	139	166
5. IB	71.500	53.350	5.900	9.812.060	63.312.879	32.380.739	89	119	166	196
6. PROJ	86.500	58.400	7.900	15.699.821	72.855.124	50.080.170	84	125	199	145
7. EKO	778.740	526.997	71.681	67.601.674	546.267.940	464.474.737	70	104	94	118
PMI	3.131.740	2.154.703	291.521	378.522.231	2.502.671.355	1.645.545.248	80	116	130	152
8. EM	1.430.000	1.032.281	126.615	209.794.831	1.661.787.648	677.208.110	116	161	166	245
- brez izvoza	1.350.000	974.531	119.531	200.909.069	1.420.684.584	592.301.438	105	146	168	240
9. DVIG	860.840	555.440	117.680	109.274.099	547.961.923	233.461.001	64	99	93	235
10. TEN-E	1.227.000	885.741	108.641	97.431.800	94[illegible]4.404	488.185.100	77	107	90	194
11. TEN-T	990.000	714.656	87.656	116.450.037	857.768.273	488.750.203	87	120	133	176
12. ISO	760.000	548.625	67.292	81.112.706	576.362.377	331.509.316	76	105	121	174
- CK	116.750	84.278	10.337	15.000.887	86.432.393	42.973.577	74	103	145	201
EMOND	5.384.590	3.821.021	518.221	629.064.360	4.677.987.018	2.262.087.307	88	122	121	207
KLIMAT	1.950.000	1.235.039	215.000	222.593.230	1.270.781.101	684.683.493	65	103	104	186
TIO	1.304.000	896.500	131.000	144.081.751	964.555.922	491.455.804	74	108	110	196
13. BLISK	1.020.000	704.777	93.990	94.460.142	690.435.549	368.384.533	68	98	101	187
14. KMP	3.305.862	2.686.707	293.516	148.071.000	1.540.372.681	1.271.553.998	47	57	50	121
PANONIJA	4.325.862	3.391.484	387.506	242.531.142	2.230.808.230	1.639.938.531	52	66	63	136
15. TRATA-A	1.600.000	1.184.000	144.000	207.513.945	1.605.691.915	693.130.492	100	135	144	232
16. TRATA-Č	1.200.000	985.200	123.600	152.484.185	1.219.485.173	451.288.990	102	124	123	270
17. ITAK	800.000	612.800	70.400	97.514.646	682.995.767	300.689.681	85	111	139	227
18. SKIP	1.100.000	819.500	99.000	177.440.600	974.601.393	479.942.389	89	119	179	203
IKO	4.700.000	3.601.500	437.000	634.953.374	4.482.774.248	1.925.051.552	95	124	145	233
19. LSNL	2.465.725	2.034.057	225.090	252.351.745	1.867.488.269	889.781.910	76	92	112	210
20. TA	931.435	778.458	89.982	92.081.956	699.458.529	339.937.279	75	90	102	206
21. VIPO	341.778	268.985	31.080	31.820.602	245.106.657	148.234.990	72	91	102	165
22. LBK	818.220	651.530	76.815	79.564.572	602.401.323	284.276.674	74	92	104	212
LIMAR	4.557.158	3.733.030	422.967	455.818.875	3.414.454.778	1.662.230.853	75	91	108	205
23. IP	1.640.047	1.195.596	136.124	200.156.825	1.512.495.383	818.006.105	92	127	147	185
24. MP	837.645	604.780	77.063	100.084.783	717.645.523	424.185.599	86	119	130	169
KLIMA	2.477.692	1.800.376	213.187	300.241.608	2.230.140.906	1.242.191.704	90	124	141	180
25. INŽ	242.000	183.024	19.602	12.457.898	200.074.529	112.068.770	83	109	64	179
26. MARK	201.800	147.297	17.354	20.971.533	176.433.293	91.521.846	87	120	121	193
27. PB	444.000	310.800	40.000	40.255.133	270.462.560	136.107.930	61	87	101	199
28. ZAST-THM	527.500	369.300	47.000	50.167.370	376.864.845	211.443.502	71	102	107	178
29. ALCH	581.076	405.000	65.000	70.580.291	432.952.901	211.888.774	75	107	109	204
30. IC	46.690	32.219	4.825	4.886.822	41.270.978	21.769.073	88	128	101	190
IZIP	2.043.066	1.446.840	193.781	199.319.047	1.498.059.106	784.799.895	73	104	103	191
PD	37.000	31.000	4.300	7.500.122	38.731.992	22.120.294	105	125	174	175
IMP	34.925.868	25.646.823	3.382.519	3.859.161.082	27.307.414.345	14.288.691.065	78	106	114	191

Kdor hoče, tudi zmore

Občni zbori sindikalnih organizacij so večinoma za nami. Narejen je obračun dela v preteklem dveletnem delu, zastavljen načrt za prihodnost.

Dejavnost sindikata je obsežna, saj so tudi njegove naloge številne in odgovorne. Vsaj del tega mozaika predstavljamo v tej številki Glasnika, za katero smo se pogovarjali s predsedniki nekaterih osnovnih sindikalnih organizacij v IMP.

Sami so povedali, katere akcije so se jim zdele najpomembnejše, dotaknili pa smo se seveda tudi skupnih sozdovih akcij — predvsem oblikovanja Srednjeročnih planov in enotnega sistema za delitev dohodka in osebnih dohodkov.

Spregovorili smo tudi o omejitvah, s katerimi se sooča sindikat pri svojem delu. Teh je seveda mnogo, začenši s težavnimi gospodarskimi razmerami, pa do najrazličnejših drugih problemov. Toda izkušnja kaže, kjer je volja, se da delati — tudi v težavnih razmerah.

Delegati bodo — vendar bodo statirali

Janez Brajer, predsednik izvršnega odbora sindikata tozda OV:

»Najpomembnejše delo sindikata v sedanjem mandatu je bilo pridobivanje del in v zvezi s tem prestavitev delovnega časa tęr obvezno koriščenje dopusta v zimskem času.

Naš sindikat je obravnaval nov srednjeročni plan in dal nanj pripombe. Tudi popravljen predlog tega plana ne vsebuje tega kar želijo monterji, zato smo tudi nanj dali pripombe v tem smislu, da je v tem planu montaža zanemarjena, čeprav je IMP zrasel iz montaže in ne iz proizvodnje.

Skrb sindikata je bila tudi uresničevanje stabilizacijskega plana, v katerem je veliko napisanega, a je težko vse uresničiti, ker nismo enakomerno zasedeni z deli po mesecih preko leta tako, kot bi morali biti, saj imamo enkrat preveč dela, drugič pa premalo.

Na področju osebnih dohodkov nismo v zadnjem času pravzaprav nič naredili, saj z osebnimi dohodki ne moremo slediti naraščajoči draginji. Glede sozdovega poenotenja samoupravnih aktov v osebnih dohodkih je tako, da ne more biti katalog del poenoten za ves sozd, saj je v njem preveč različnih dejavnosti. V Oveju bomo začeli pripravljati pravilnik o osebnih dohodkih potem, ko bodo sprejeti sozdovi samoupravni akti o osebnih dohodkih, pa tudi samoupravni sporazum o osebnih dohodkih v delovni organizaciji bo delovna organizacija pripravila po sprejemu sozdovih samoupravnih aktov.

V tozdu imamo poizkus individualnega ocenjevanja. Delavski svet tozda je imenoval komisijo, ki vsak mesec pregleda in potrdi predloge individualnih ocen, ki jih za delavce v montaži predlagajo vodje montaž, za režijske delavce pa vodje oddelkov.

Inovacij, ki jih je sigurno nekaj na vsakem gradbišču, ne vrednotimo. Nekaj inovacij v delavnici pa smo ovrednotili in inovatorje tudi nagradili.

Za spomladanske volitve je sindikat evidentiral kandidate za skupščino občine in za sise, pripravlja pa tudi kandidate za samoupravne organe tozda, delovne organizacije in sozda. Delavci sprejemajo funkcije, čeprav so nehali zaupati v samoupravljanje in jim je vseeno, saj vidijo, da se stvari ne rešujejo po samoupravni poti, pa mislijo: bomo pa samo statirali.

Na socialnem področju naš sindikat vsako leto poravna zdraviliške stroške za zdravljenje monterjev z revmatičnimi obolenji za toliko časa zdravljenja, za kolikor določi zdravnik.

Sicer pa smatram, da sindikat zgublja svojo moč, saj zaradi finančnih omejitev, ne more speljati vseh akcij, ki si jih zamisli.

Glede združevanja sredstev je tako, da bomo združevali samo za ravzoj in proizvodne tozde.

Sindikat dobiva za delo iniciative tudi z občinskega isndikalnega sveta. Le te pa so zelo težko izvedljive — včasih zaradi rokov pa tudi zaradi razdrobljene montaže, ki jo imamo po gradbiščih po vsej Jugoslaviji.

Uveljaviti resnična stališča delavcev

Dušan Mestinšek, predsednik IO OOS Ten-Telekomunikacije in predsednik konference sindikata v DO Emond je na vprašanje, katere sindikalne akcije so bile po njegovem v minulem obdobju najpomembnejše, odgovoril:

»Vse akcije sindikata se mi zdijo pomembne. Ne glede na to pa bi dal prednost naslednjim: V okviru sozda IMP akcijam za enotno urejanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, ter dosedanjim akcijam na področju reorganizacije DO Emond. Od akcij, ki so potekale v celotni organizaciji zveze sindikatov pa bi omenil akcijo zagotovitve življenjskega minimuma delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, ki pa na žalost ni uspela v celoti.

Naša osnovna organizacija sindikata se je v javno razpravo o srednjeročnem planu vključila na običajen način. To pomeni, da je vodila in usmerjala celoten tok javne razprave, rezultat katere so bile številne dopolnitve, ki jih je nazadnje sprejel zbor delavcev. Zlasti živahno razpravo smo imeli okrog reorganizacije DO Emond, ker delavci nismo zadovoljni s sedanjo organiziranostjo, še manj pa z njenimi učinki. Sedanja sjtuacija v delovni organizaciji Emond je nevzdržna, kar je v veliki meri pogojevalo stališče našega zbora delavcev, da se reorganiziramo v enovito DO. V tej zvezi so bile na ravnih nivojih že večkrat dane obljube, da bodo pripravljeni predlogi za razrešitev težav v Emondu. Vendar dosedaj ničesar od tega ni bilo storjenega, razen predlagane organizacijske sheme v smernicah srednjeročnega plana, ki pa je bila kasneje umaknjena.

V našem tozdu smo stabilizacijsko izvajali uspešno. Dosegli smo visok delež izvoza, od tega pa glavnino na konvertibilni trg. Rezultati poslovanja so v porastu, kar naš tozd že nekaj časa uvršča med najuspešnejše organizacije v IMP-ju.

Moram poudariti, da delavci te uspehe pripisujemo prvenstveno prizadevanjem v okviru tozda in bi ti rezultati lahko bili še boljši, če bi imeli za sabo urejeno DO. Zelo smo zaskrbljeni za prihodnost, ker v delovni skupnosti DO Emond niso ugodni pogoji za razvoj nekaterih naših vitalnih dejavnosti pri čemer imamo v mislih zlasti razvoj.

Menim, da je na področju delitve dohodka narejenega veliko premalo. V DO Emond imamo enoten samoupravni sporazum, v katerem od leta 1979 ni bila spremenjena niti črka. Še več, zaradi »zabetoniranega« akta o osebnih dohodkih tudi nismo sposobni posodabljati organizacije tozdov, oziroma je prilagajati novim potrebam.

Mislim, da je tudi sistem, katerega prinašajo novi sozdovi akti premalo stimulativen. Poleg tega pa ti akti ne zagotavljajo toliko propagirane in željene enotnosti v sozdu IMP. Kratkoročno bi to lahko v veliki meri zagotovil enotni katalog del in nalog, katerega pa v predlogu za referendum ni. Na tem področju smo lahko v tozdu storili le malo, ker se ta materija ureja enotno za celo DO Emond.

Osnovna organizacija sindikata posebne akcije na področju inovacij ni uvajala ampak je to del stalnega delovanja in je do neke mere uspešna, saj imamo vsako leto po nekaj inovacijskih predlogov.

Naša osnovna organizacija združevanje sredstev v okviru IMP podpira. Vendar pa imamo na to temo določene pripombe. Moti nas na primer to, da so se dosedaj združena sredstva praviloma zmeraj uporabila pri istih investicijah, medtem ko za potrebe drugih ni pravega posluha.

Osnovna organizacija ima ustaljen sistem dodeljevanja socialnih pomoči članom kolektiva. V zadnjih dveh letih je socialno pomoč prejeto 8 delavcev, prav tako pa tudi delavcem, ki so na bolniški več kot tri mesece, dodelimo socialno pomoč, seveda bolj simbolično, toda mnenja sem, da je pozornost do bolnikov tudi ena izmed sindikalnih dejavnosti.

Osnovna organizacija sindikata je del družbene skupnosti in je kot taka podvržena vsem težavam in anomalijam, ki so v tej družbi prisotne. Zaradi tega mislim, da možnosti sindikata, da uveljavi svoja stališča, niso ravno velika. Moram pa priznati, da si na tem področju veliko prizadevamo in da kljub relativno slabim izkušnjam ne mislimo odnehati.

Da bi lahko sindikat bil pri svojem delu učinkovitejši, bi se moral znebiti svoje posredniške vloge v družbi, ter ukrepati bolj samostojno in avtentično. Pri takem delu bi delavci dobili tudi večje zaupanje v svojo organizacijo.

Največ skrbi namenili socialno šibkim

Branislav Trtnik, predsednik izvršnega odbora sindikata v tozdu Montaža Maribor:

»Skrb za socialno varnost delavcev — to je sprotno spremljanje višine regresa za prehrano in urejanje tople prehrane za kompleksna delovišča, reševanje stanovanjskih problemov, delno regresiranje zdravljenja delavcev v zdravilišču, enkratne denarne pomoči delavcem, ki so bili več kot tri mesece nepretrgoma v bolniški — je bilo najpomembenjše delo sindikata v tem tozdu.

Sindikat je vodil javno razpravo in zbiral pripombe v smernicah sozdovega srednjeročnega plana, vodi pa tudi javno razpravo o smernicah srednjeročnega plana PMI-ja in tozda Montaže Maribor. Na sozdove in PMI-jeve smernice omenjenih planov smo imeli v tozdu Montaža precej pripomb.

Stabilizacijski načrt, ki smo si ga v Montaži zastavili, tudi dosledno uresničujemo ter ga sproti dopolnjujemo. Tako smo poostrili in povečali kontrolo pri delu nekaterih režijskih delavcev. Tozd je nabavil dodatno strojno opremo, s katero ceneje proizvajamo. Večjo skrb smo namenili pripravi dela s tem, da smo zaposlili nove strokovnjake za pripravo dela. Tako smo omogočili izdelavo elementov v domačih delavnicah itd.

Montažin sindikat je obravnaval sozdove samoupravne akte o osebnih dohodkih in dal nanje pripombe. PMI-jeva komisija za nagrajevanje po delu in strokovna služba v tej delovni organizaciji pa pripravljajo samoupravne akte za DO in pravilnike o nagrajevanju po delu. V tozdu že imamo osebno ocenjevanje. Delavčevo delo se ocenjuje po količini, kvaliteti in odnosu do dela oziroma varčnosti. Delavci, ki delajo po normi, so ocenjeni do + 10 odstotkov, kěr imajo količino vračunano v normi — vsi drugi delavci pa so bili lahko doslej ocenjeni od 25 do 30 odstotkov. Za nagrajevanje inovativnega in kreativnega dela v tozdu ni bilo skoraj nič narejenega. V pripravi novih samoupravnih aktov pa je inovativno in kreativno delo precej poudarjeno.

Sindikat tozda Montaža je glasoval proti dolgoročnemu združevanju sredstev za IMP-jeve investicije skupnega in prioritetnega pomena, ker smatra, da to združevanje Montaži ne bi prineslo željenih rezultatov.

Priprave na spomladanske volitve potekajo po programu občinskega sindikalnega sveta. Delavci v zadnjem času neradi sprejemajo funkcijo, za kar je po mojem mnenju eden od razlogov v tem, ker funkcije nalagajo človeku velike obveznosti in s tem jemljejo veliko prostega časa. Le tega pa ljudje ne morejo ali pa tudi niso pripravljeni žrtvovati v take namene.

Sindikatu v tozdu s svojimi napotki pomaga občinski sindikalni svet, vendar pa vsi njegovi napotki niso realni in sprejemljivi. Ima pa Montažin sindikat možnost za uresničevanje svojih idej.«

Zmanjšali so število režijskih ur

Lidija Roš, predsednica IO sindikata v tozdu Projektiva Maribor:

»Najpomembnejša sindikalna akcija v našem tozdu so bile obravnave o smernicah srednjeročnega plana sozda in delovne organizacije PMI. Na smernice sozdovega srednjeročnega plana je dal sindikat našega tozda skupaj z OO ZK precej pripomb, ki so bile potem usklajene v delovni organizaciji PMI.

V tozdu smo dosledno uresničevali stabilizacijske načrte. Pregled lanskoletnega poslovanja je pokazal, da bi bilo potrebno zmanjšati režijske ure v tozdu. Zato so bili nekateri delavci prerazporejeni v drug tozd za dobo 6 mesecev, s čimer se zmanjšajo režijske ure.

Sindikat Projektive je obravnaval sozdov sporazum o osebnih dohodkih in dal nanj precej pripomb, ki so bile usklajene v delovni organizaciji in posredovane sozdovi komisiji za pripravo teh samoupravnih aktov.

Na nivoju PMI je v javni obravnavi PMI-jev samoupravni sporazum o osebnih dohodkih, pravilnike o osebnih dohodkih za tozde pa pripravljajo PMI-jeve strokovne službe. Za delo smo delavci tega tozda stimulirani z normami.

Za spomladanske volitve je sindikat že opravil evidentiranje kandidatov za zbor združenega dela, sise, za delavske svete tozda, DO in sozda. Delavci neradi sprejemajo funkcije za sise, ker imajo za to delo premalo interesa.

PMI-jeva konferenca sindikata se je v tem mandatnem obdobju pogosto sestajala in reševala probleme, ki so se tikali delovne organizacije in njenih tozdov. Posebej se je pokazala enotnost na ravni DO pri obravnavi smernic srednjeročnega plana sozda IMP in pri financiranju skupnih športnih akcij na nivoju PMI.

Za uresničitev svojih načrtov pa ima sindikat tozda Projektiva dovolj možnosti.«

Bo za enakovredno delo res enako plačilo?

Mijo Goričanec, predsednik IO sindikata v tozdu Trata Črpalke:

»Najpomembnejše akcije sindikata v našem tozdu v sedanjem mandatu so bile razprave o samoupravnih aktih in pravilnikih o osebnih dohodkih, ki še vedno trajajo.

Sindikat je razpravljal o smernicah srednjeročnega plana, na katere smo dali nekaj pripomb. Med drugim smo bili proti predlogu, da bi postali enovita delovna organizacija, saj smatramo, da smo premajhen kolektiv za delovno organizacijo, kajti z organizacijo v DO bi se zelo povečalo število režijskih delavcev. Sedaj za tozd režijska dela opravljajo službe v delovni skupnosti Iko.

Stabilizacijo smo v tozdu uresničevali na osnovi sprejetega stabilizacijskega programa, ki je vseboval ukrepe za zmanjšanje porabe, energije in za izboljšanje kvalitete dela. Izdelke smo podražili le za toliko, kolikor se podraži repromaterial, medtem ko svojega dela nismo vključevali v podražitve. Te podražitve sproti dopolnjujemo s tem, da iščemo cenejše, pa kvalitetnejše materiale, zmanjšujemo uvoz, nekatere izdelke, ki smo jih prej uvažali, pa zdaj ceneje nabavljamo na domačem tržišču itd.

Glede samoupravnih aktov o osebnih dohodkih, o katerih je sindikat razpravljal, lahko rečemo, da bi bil sozdov sporazum o osebnih dohodkih z nekaterimi pripombami sprejemljiv. Pri njem je pozitivno to, da predvideva za enakovredno delo v vseh tozdih v okviru sozda enako plačilo, saj so bile doslej med tozdi velike razlike. Denimo za poklic strugarja, ključavničarja, pa verjetno tudi za režijske delavce.

V tozdu Trata črpalke je urejeno individualno ocenjevanje za režijske delavce tako, da komisija za delovna razmerja potrjuje osebne ocene na predlog vodje oddelka. V tozdu zdaj pripravljamo sistemizacijo delovnih mest. Pravilnik o osebnih dohodkih za naš tozd pripravljajo strokovne službe v sodelovanju s strokovno komisijo, ki je bila imenovana na nivoju DO Iko, sodeluje pa tudi pri pripravi sozdovega samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov. Pričakujemo, da bodo šli ti akti v javno razpravo novembra.

Skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami je sindikat razpravljal o predlogih za pospeševanje inovacij in o tem, naj bi se to delo čim bolje nagrajevalo. Pripravljen je bil že osnutek pravilnika o inovativni dejavnosti, o katerem so v začetku poletja razpravljale sindikalne skupine in dale nanj pripombe. Strokovne službe Ika pa zdaj pripravljajo predlog tega pravilnika, ki bo v javni razpravi hkrati s samoupravnim sporazumom in pravilnikom o osebnih dohodkih, pa s pravilnikom o normah, ki ga tudi pripravljajo Ikove strokovne službe.

Sindikat v tozdu pripravlja predlog za delgate za zbor združenega dela in za sise. Delavci se teh funkcij ne branijo, ker se zavedajo, da je tudi to delo potrebno in da ga je zato treba opraviti.

Na področju sociale je bilo delo sindikata naslednje: sindikat je dajal enkratne denarne pomoči v višini tistim delavcem, ki so bili po več kot tri mesece v bolniški. Tistim delavcem, ki jih zdravstvene organiazcije predlagajo za zdravljenje v zdraviliščih, sindikat tozda participira del stroškov. Na ta način je pomagal tudi svojemu upokojencu, ki je šel v zdravilišče. Sindikat je sodeloval pri razpisu stanovanjskih posojil in dajal mnenja o prosilcih. V stanovanjski komisiji pa ima svojega člana, ki hodi na oglede stanovanjskih razmer prosilcev stanovanjskih kreditov. Sindikat je organiziral nabavo ozimnice iz Ete Kamnik za delavce tozda, nakup tekstilnega blaga na obročno odplačevanje pod čim ugodnejšimi pogoji. Sindikat tozda je podprl dolgoročno združevanje sredstev za perspektivne investicije, ki bi prinesle dobre rezultate.

Občinski sindikalni svet daje sindikatu tozda precej navodil za delo, vendar njegove teme niso preveč življenjske. O njih sicer razpravljamo v izvršnem odboru in jih poizkušamo prilagoditi našim možnostim.

Mislim, da imamo v tozdu dovolj možnosti pa tudi podpore samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodstva za uresničitev zastavljenih ciljev, vendar pa ima še precej članov sindikata preveč pasiven odnos do sindikalnega dela.«

Zakaj se otepamo družbenih funkcij?

Rudi Mozetič, predsednik izvršnega odbora sindikata v tozdu Marketing:

»Sindikat Marketinga je lani organiziral srečanje vseh delavcev tozda, ki se ga je udeležilo okoli 84 delavcev, od katerih jih je bilo 39 iz naših predstavništev. Namen srečanja je bil medsebojno spoznavanje. Hkrati pa smo opravili še letno sindikalno konferenco.

Naš sindikat je razpravljal o novem sozdovem srednjeročnem planu in dal o njem pozitivno mnenje, prav tako je razpravljal tudi o sozdovih samoupravnih aktih, osebnih dohodkih in tudi o njih dal pozitivno mnenje.

Svoj pravilnik o osebnih dohodkih pa je Marketing pripravljal že pred sozdom in ga potem uskladil s sozdovim.

Stališče našega sindikata je bilo, naj ne bi prišlo pri novem načinu nagrajevanja do prevelikih razlik v primerjavi s sedanjim načinom.

Evidentirali smo že kandidate za funkcije v sisih in za zbor združenega dela. Delavci se izogibajo funkcij. Najbrž je vzrok v tem, ker ima sindikat premalo vpliva na pomembne odločitve v družbenem življenju nasploh.

Marketingov sindikat ni razmetaval svojega denarja za organizacijo družabnih prireditev, čeprav jih je hotel nekajkrat organizirati, a jih zaradi solidarnosti do drugih gospodarsko šibkejših tozdov ni organiziral.

Med občinsko konferenco sindikata in Marketingom ni sodelovanja. Menim, da je zato tako, ker Marketing še vedno nima svojega pravnega statusa.«

Utrjevanje tovariških medsebojnih odnosov

Štefan Benko, predsednik IO sindikata v delovni skupnosti DO Klima: »Najpomembnejše delo sindikata v sedanjem mandatu je bilo zbliževanje Kliminih delavcev na izletih, na zimskih igrah, itd. K stabilizaciji je naš sindikat prispeval s kontrolo voženj s službenimi avtomobili.

O sozdovih samoupravnih aktih o osebnih dohodkih naš sindikat še ni dal mnenja, saj je naš pravilnik o osebnih dohodkih dober in ga zaenkrat ne kaže spreminjati. Delavci so za svoje delo stimulirani še s splošnim nagrajevanjem, ki je odvisno od poslovanja Klime v tekočem mesecu.

Sindikat Klimine delovne skupnosti je glasoval proti združevanju sredstev za IMP-jevo računalniško opremo, ker je menil, da se lahko Klima priključi na kakšen bližnji računalniški sistem, ki ga že ima Celje.

Sindikat Klimine delovne skupnosti ima dovolj možnosti za uresničitev svojih načrtov. Napotki, ki jih dobiva izvršni odbor sindikata naše delovne skupnosti, pa so realni in jih je tako mogoče v praksi uporabiti.«

Z osebnimi dohodki lovijo inflacijo

Ivan Jazbec, predsednik IO sindikata v tozdu Industrijska proizvodnja Klima Celje:

»Najpomembnejše od tega, kar je doslej naredil sindikat, je zagotovitev socialne varnosti delavcev. Poskrbeli bomo, da je v tozdu ugodna poslovna politika, ki se kaže tudi v rezultatih tozda Industrijska proizvodnja in celotne Klime.

Sindikat je pomagal nekaterim delavcem z nizkimi osebnimi dohodki pri pokrivanju stroškov za letovanje otrok, enkratno denarno pomoč je dal delavcu, ki je bil precej časa v bolniškem staležu in regresira letovanje delavcem, ki letujejo v tozdovih počitniških kapacitetah.

Sindikat je v sindikalnih skupinah razpravljal o novem srednjeročnem planu, o stabilizacijskih načrtih in dajal o stabilizacijskih načrtih pripombe komisij za dobro gospodarjenje. Dal je pripombe glede zmanjševanja zalog, odprodaje nekurantnih zalog. Opravljena je bila analiza režijskih delavcev zaradi zniževanja faktorja režije, glede sistema izdaje potrošnega materiala. Komisija je upoštevala pripombe sindikata in v smislu pripomb dopolnila stabilizacijski program.

Pri osebnih dohodkih smo v koraku z inflacijo tako, da se držimo normalne ravni. Zaradi osebnih dohodkov v tozdu ni socialno ogroženih delavcev. Z naraščanjem inflacije povečujemo osebne dohodke glede na rezultate poslovanja tozda.

O sozdovem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, ki bo kmalu sprejet, smo v tozdu razpravljali v okviru izvršnega odbora sindikata in tudi na konferenci sindikata. Nanj smo imeli nekaj pripomb, ki smo jih posredovali sozdovi komisiji za usklajevanje pripomb. Za zbiranje in usklajevanje pripomb ima Klima posebno komisijo. Letos poleti smo v tozdu sprejeli pravilnik o nagrajevanju po delu in pravilnik o kvaliteti naših izdelkov, s katerem so opredeljene naloge in odgovornosti vseh služb in proizvodnje za zagotavljanje kvalitete. Na osnovi teh pravilnikov se ocenjuje delo in rezultate dela vseh zaposlenih v tozdu. Del tega se kaže v skupnem delovnem prispevku, ki se izplačuje mesečno glede na rezultate poslovanja tozda.

Sindikat spremlja delo inovacijske komisije. V tozdu IP je večina proizvodnje individualne, ki zahteva veliko kreativnosti in inovativnosti vseh služb od konstrukcije, tehnologije itd. Poleg tega pa delavci iz proizvodnje pripravljajo precej inovacij in izboljšav. Inovacije se v tozdu s

Program akcij sindikata v sozdu

Tudi Koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP se pripravlja na svojo volilno sejo. Njegov predsednik Ivan Šuligoj je pripravil predloga delovnega programa in finančnega načrta za leto 1986 in prosil, naj ju objavimo v Glasniku, da bi tudi na ta način prispevali k temeljiti pripravi programsko-volilne seje. Posebej poudarjamo, da sta oba dokumenta šele predloga, ki ju bo Kos obravnaval in sprejel na programsko-volilni seji, ki bo predvidoma v decembru.

PREDLOG DELOVNEGA PROGRAMA KOS SOZD IMP ZA LETO 1986

1. Socialistično samoupravljanje in ustvarjalno delo — najvišji vrednoti življenja in temelj našega napredka, je tema, o kateri se bo razpravljalo na 11. kongresu sindikatov Slovenije, zato bo glavna naloga dela KOS slonela na uresničevanju dokumentov, ki bodo sprejeti na kongresu.

2. Izhajajoč iz srednjeročnih dokumentov SOZD, bomo morali biti prisotni pri reorganizaciji sistema SOZD, predvsem v zagotavljanju čim večje poslovne učinkovitosti, enotnosti pri realizaciji skupno dogovorjenih nalog in krepitvi organizacij skupnega pomena.

3. Sistem delitve osebnih dohodkov še ni dograjen do tistega nivoja, da bi spodbujal proizvodno in kreativno delo, zato se bomo morali zavzemati, da bo stimulacija delavcev odraz njegovega prispevka k doseženim rezultatom dela in izvrševanja planskih nalog.

4. Socialna varnost delavcev je v današnjih pogojih gospodarjenja pomemben dejavnik pri nalogah sindikata, zato se bomo zavzemali, da se bo preko združevanja sredstev zagotovila socialna varnost delavcem v TOZD, ki poslujejo z motnjami.

5. Vključevali se bomo v razprave vseh pomembnih dokumentov, polletnih in letnih rezultatov gospodarjenja ter ostalih akcij na nivoju SOZD, ki so tesno povezane z dejavnostjo sindikata.

6. Sodelovali bomo na kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije ter krepili kulturno dejavnost v vseh sredinah.

7. Športne igre SOZD morajo postati manifestacija spoznanja delavcev SOZD, krepitve prijateljskih stikov po načelu poštenih športnih tekmovanj.

PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA KOS SOZD IMP ZA LETO 1986

1. PROGRAM ENOTNIH AKCIJ IMP

Sredstva pod to postavko se ne združuje, ampak se jih ob zaključnem računu planira v vseh TOZD, da bi bili enotni pri izvajanju navedenih akcij.

— dedek Mraz	1.900
— dan žena	950
— upokojenci	3.900
— jubilanti zaposleni v IMP 10, 20, 30 let	3.900
— priznanja IMP	3.900

2. ZDRUŽENA SREDSTVA

— kegljišče (samo Ljubljanske OOS)	300.000
— športne igre (letne, zimske)	1.700.000
— planinsko društvo IMP	350.000
— pevsko društvo (moški in ženski zbor)	800.000
— kulturno srečanje gradb. delavcev Slovenije	240.000
— nepredvideni izdatki	100.000
skupaj	3.490.000

Za letne in zimske športne igre IMP, kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije in nepredvidene izdatke združujejo sredstva vse TOZD, medtem ko za pevsko in planinsko društvo IMP združujejo ljubljanske TOZD 70 odstotkov, ostale TOZD pa 30 odstotkov predvidene vsote.

mulirajo po veljavnem pravilniku o inovacijah, ki je bil letos dopolnjen.

Klima je glasovala proti združevanju sredstev za priključitev k računalniškemu sistemu v sozdu IMP zaradi tega, ker bo naša delovna organizacija priključena na svoj računalniški sistem. Tako je bilo tudi stališče sindikata.

Sindikat tozda je v dogovorjenem roku (postavila ga je Občinska konferenca sindikata Celje) opravil evidentiranje kandidatov za delegacijo Zbora združenega dela in sise. Pri evidentiranju smo upoštevali mnenje delavcev v sindikalnih skupinah. Omeniti moramo, da nekateri delavci neradi sprejemajo delegatske dolžnosti. Težko je oceniti, kje so vzroki za to, kajti to ni samo Klimin problem, pač pa širši družbeni problem.

Pri dovolj veliki aktivnosti članov IO sindikata in članov konference sindikata ne bi smelo biti bistvenih ovir pri delu sindikata. Če pa so že ovire, potem je delen vzrok zanje premajhna aktivnost sindikalnih aktivistov.

O reševanju širših problemov dobimo usmeritve z občinske konference, o svojih problemih pa vodimo lastne razprave in poiščemo najboljše možne rešitve. Občinski sindikalni svet nam pomaga pri sindikalnem delu z realnimi napotki.

Iskanje vseh možnosti za varčevanje

Laci Abraham, predsednik izvršnega odbora sindikata v Panonijinem tozdu Kmetijska mehanizacija:

»Od akcij, ki jih je vodil naš sindikat, je bila po mojem mnenju najpomembnejša obravnava o rezultatih poslovanja, ki smo jo vodili skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami.

Razprave o smernicah sozdovega srednjeročnega plana je naš sindikat vodil na zborih delavcev. Na osnovi teh planov smo ugotovili, da bi lahko dosegli večjo oporo v Marketingu, ker se je, kot vemo zelo zaprla tržna situacija v tozdu Kmetijska mehanizacija. Ta problem je naš sindikat že večkrat predočil koordinacijskemu odboru sindikata na njegovih sejah. Da bi bolje spoznali delo Marketinga je bila zato ena od sej koordinacijskega odbora sindikata v Marketingu.

V tozdu smo dosledno uresničevali stabilizacijski načrt in ga dopolnjevali s tem, da smo večjo pozornost namenili potrošnji vseh vrst energije, porabi pisarniškega materiala, večji kontroli uporabe odpadnega materiala in spodbujali inovatorje, naj prijavijo čim več izboljšav na izdelkih itd.

Razpravljali smo o sozdovih samoupravnih aktih o osebnih dohodkih. Ko bodo le ti sprejeti, bomo z njimi dopolnili naše akte. V tozdu nimamo ocenjevanja delavcev po delu pač imamo norme za proizvodne delavce in splošno delitev po poslovnih rezultatih tozda.

Inovativno delo spodbujamo na ta način, da vodje sindikalnih skupin apelirajo na delavce, naj tisti delavci, ki imajo smisel za inovacije, svoje ideje prijavijo. Precej inovativnih idej pride od proizvodnih delavcev, nekaj pa jih dajo tudi delavci iz razvojno tehničnih služb. V tozdu še ni v celoti opredeljeno, kdo sme prijaviti inovacije, zato tistim, ki delajo v razvojnih službah in prijavijo inovacije, očitajo, da je inovativno delo njihova delovna obveznost. Pravilnik o inovativni dejavnosti je zastarel in ga bo potrebno čimprej prilagoditi potrebam Panonije.

Sindikat je že posredoval občinskemu sindikalnemu svetu predloge za delegate za zbor združenega dela in za sise. Noben od predlaganih delavcev za funkcijo ni odklonil kandidature.

Na področju sociale sindikat ni mogel ničesar narediti, saj za to ni imel denarja, ker je ostal zaradi lanskoletne izgube brez dotacij. Tako ni mogel pomagati socialno šibkim delavcem, ki bi pomoč zares potrebovali.

Občinski sindikalni svet veliko pomaga našemu sindikatu pri reševanju problemov, njegove napotke pa s pridom uporabimo. Bilo pa je tudi nekaj razhajanj v zvezi s kadrovskimi vprašanji v Panoniji.«

Ob štrajku pa vprašajo, kaj je delal sindikat

»Sindikat nima več tiste vloge, kot naj bi jo imel, ampak je v glavnem samo opazovalec akcij. Odraz tega se vidi tudi v tem, da vedno manj ljudi želi delati v sindikatu. Akcije, ki naj bi jih izpeljali izvršni odbori sindikata tozdov in delovnih skupnosti, se ponavadi znajdejo na plečih nekaj posameznikov.«

To so bile uvodne besede predsednika konference sindikata delovne organizacije Livar Tomaža Jurejevčiča, ko smo se po dogovoru z uredniškim odborom IMP Glasnika, pripravljali z njim na razgovor, v zvezi z delom in aktivnostjo sindikata v DO Livar tako glede priprav na volitve v letu 86, o srednjeročnih planih, nagrajevanju oziroma na sprejemanje aktov s področja OD itd.

V uvodu je bilo naštetih nekaj pomembnih področij, ki so v letošnjem letu burile duhove v sozdu IMP. Zato smo povprašali tov. Jurejevčiča katere so, po njegovem mnenju bile najpomembnejše teme, ki so vplivale na pospešeno aktivnost sindikata?

»Mislim, da med najpomembnejše aktivnosti sindikata v celotnem sozdu lahko štejemo: obravnavo aktov s področja OD, ki se nahajajo v fazi sprejemanja, srednjeročni plan 86—90 in ne nazadnje priprave na spomladanske volitve.«

Kako se je v DO Livar, sindikat vključeval v aktivnosti glede srednjeročnih planov?

»V naši delovni organizaciji smo osnutek smernic (temeljev plana) SOZD IMP 86—90 obravnavali na skupnem sestanku DPO, na katerem pa se nanje niso oblikovale bistvene pripombe, tako kot v nekaterih DO v SOZD IMP, kjer se je precej razprav vrtelo okoli bodoče organiziranosti. Naša DO je namreč tako, kot je bilo zapisano v smernicah plana (temeljih), organizirana že od leta 1978. Z glavnimi usmeritvami bodočega IMP-jevega razvoja pa smo se strinjali.«

Kaj je narejenega na področju OD v delovni organizaciji Livar?

»Na podlagi predloga SAS o OD, ki ga je določil delavski svet sozda IMP, so naše strokovne službe pristopile k usklajevanju naših aktov s področja OD s sozdovimi akti.

Strokovno gradivo je trenutno v izdelavi oziroma dopolnjevanju pri strokovnih službah. Seje delavskih svetov, na katerih bodo gradiva posredovana v razpravo, so predvidene v sredini novembra 85. Tako, da bi se delavci o njih odločali na referendumu proti koncu leta 85. V sami fazi razvoja, pa čaka sindikat še obilico dela.«

Imate občutek, ali ima sindikat dovolj možnosti, da uresniči svoje načrte, kje so omejitve, da jih ne uresničuje?

»Že v uvodu sem omenil, da kljub nalogam in obveznostim sindikata, opredeljenih v najrazličnejših dokumentih, v praksi v ozdih nima prave veljave. Res je, da sicer ima sindikat dane možnosti, za uresničitev določenih stališč, vendar ne na bistvenih (ključnih) področjih.

Pa še nekaj bi rad dejal:

Če hoče človek biti aktiven v sindikatu, trpi njegovo delo na delovnem mestu, katerega opravlja in obratno. Delo v sindikatu zahteva celega človeka, politično kot strokovno podkovanega.

Pomembnost sindikata se pojavi ob zaostrenih razmerah, kot na primer prekinitvah dela, izsiljenih sestankih, slabih gospodarskih rezultatih, nizki OD itd. Takrat se vsi sprašujejo, kje so bile DPO med njimi tudi sindikat.«

Kako gledate na vlogo občine, ali mislite da vam pomaga s svojimi napotki, ali so njihove teme ali napotki realne ali ne?

»V letošnjem letu se na občinski sindikalni svet nismo mogli preveč opirati, ker so sami imeli vseskozi kadrovske težave.«

Kaj je bilo narejeno na področju socialne varnosti delavcev?

»V naši delovni organizaciji je večina delavcev tako imenovanih polproletarcev, zato zaenkrat tudi nimamo težav s socialno ogroženostjo delavcev. Na drugi strani pa dosegamo planirane rezultate gospodarjenja in iz teh izhajajočo rast osebnega dohodka.

Na splošno bi moral sindikat usmeriti vse sile, da bi omilil socialno ogroženost, ker se ta, zaradi inflacije, hitre rasti cen osnovnih živil, iz leta v leto stopnjuje. V tej smeri je bilo že veliko povedanega in napisanega, akcij pa premalo konkretnih. Te akcije pa socialno ogroženi pričakujejo prav od sindikata.«

I. M.

Vzgojitelji in učenci skupaj za stabilizacijo

Lidija Vranešič, predsednica izvršnega odbora sindikata v tozdu Izobraževalni center Domžale:

»Smatram, da je sindikat tisti, ki mora delavcu nuditi pomoč, ko jo le ta potrebuje in tisti, ki naj ugotovi, kdaj je delavec potreben pomoči. Naš sindikat je z denarjem pomagal delavkam, ki so bile bolne, dvem delavkam je prispeval sredstva za stroške zdravljenja in bivanja v zdravilišču. Lani je za svoje delavce priskrbel ozimnico po nižjih cenah. Pomembno vlogo je odigral pri vzpostavljanju primernega delovnega, tovariškega in ljudskega vzdušja v kolektivu. V ta namen je organiziral tovariško srečanje delavcev tozda za 29. november, ki je bilo v IC-jevih prostorih, srečanje žena za 8. marec, na katero smo povabili tudi upokojene delavke tega tozda. Organiziral je tudi dva izleta pod geslom »spoznavajmo Slovenijo« enega na Primorsko, drugega v Prekmurje.

Sindikat je skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami razpravljal o novem sozdovem srednjeročnem planu in dal nanj pripombe, predvsem v zvezi s konceptom bodočega razvoja IC.

V tozdu Izobraževalni center smo dosledno uresničevali stabilizacijske načrte tako, da smo varčevali na vseh področjih, kjer je le mogoče. Vsako leto analiziramo rezultate varčevanja, pa potem poiščemo nove možnosti stabilizacije, ki jih prenašamo tudi na mladino, ki jo imamo v domu.

Glede sozdovih samoupravnih aktov o osebnih dohodkih — le-ti so v javni razpravi v IMP-jevih tozdih — mislim, da ti ne bodo prinesli poenotenja v osebnih dohodkih, ker bodo še vedno razlike med gospodarsko šibkejšimi in močnejšimi tozdi. Osnutek tozdovega pravilnika o osebnih dohodkih je v javni razpravi, IC-jeva komisija za Individualno ocenjevanje pa pripravlja pravilnik o individualnem ocenjevanju delavcev po rezultatih dela.

Za volitve je sindikat pripravil predlog za kandidate za samoupravne organe, za zbor združenega dela in za sise. Nekateri delavci se ne branijo funkcij, nekaj pa je takih, ki niso pripravljeni delati na družbenopolitičnem področju. Zato pa so tisti, ki so pripravljeni delati na tem področju, bolj obremenjeni.

Sindikat Izobraževalnega centra podpira dolgoročno združevanje sredstev za investicije skupnega in prioritetnega pomena, vendar se pri tem opredeljuje za združevanje denarja za tiste investicije, za katere se že vnaprej ve, da bodo dale pozitivne gospodarske rezultate.

V našem tozdu ima sindikat dovolj možnosti za uresničitev svojih načrtov in dovolj vpliva na odločitve. Več pa bi bilo lahko narejenega, če bi bili vsi delavci pripravljeni nekaj več delati na sindikalnem področju.

Glede pomoči občinskega sindikalnega sveta pa menim, da bi bilo potrebno več organiziranih akcij in manj administrativnih zapiskov, ki jih moramo redno posredovati občinskemu sindikatu.«

Gradivo za 11. kongres slovenskih sindikatov je pripravljeno

Razprava o dokumentih za 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije se je že začela. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je sprejel sklep, da bo 11. kongres slovenskih sindikatov 21. in 22. marca 1986 v Ljubljani. Osnutki kongresnih listin, to je poročila, resolucije in statutarnih sprememb, so že pripravljeni.

Pri načrtovanju kongresnih priprav se Republiški sindikalni svet zavzema, da bi bil kongres zares delaven, se pravi, da bi delegati v poglobljenem soočenju mnenj opredelili naloge delavske organizacije pri premagovanju mnogih problemov, s katerimi se sooča naša družba. To pa terja temeljite predpriprave, predvsem poglobljeno obravnavo osnutkov kongresnih listin.

Osnutek programskega dokumenta nosi naslov »Socialistično samoupravljanje in ustvarjalno delo — najvišji vrednoti življenja in temelj našega napredka«. V tem naslovu je izražena tudi osnovna vsebinska usmeritev.

Doseči gospodarsko stabilizacijo je temeljni in življenjski interes delavcev. K temu cilju pa je treba iti z ukrepi, ki bodo utrjevali ustavni položaj delavca in širili možnosti njegovega samoupravnega odločanja.

Poleg samoupravljanja pa je poudarjen pomen znanja v vseh oblikah — od prenosa znanstvenih dognanj v proizvodnjo do množične inventivne dejavnosti.

Pregled predlaganih statutnih sprememb pokaže, da so najobsežnejše ravno pri opredelitvi nalog sindikalnih konferenc v delovnih organizacijah in sozdovskih koordinacijskih odborih. Njihov namen je utrditi te povezovalne organe. To je vsekakor zanimivo in pomembno tudi za sindikalno delo v IMP.

V kratkem pa lahko pričakujemo, da bomo dobili v roke tudi dokumente za skupščino Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev, v katerega se povezuje tudi IMP. Prav bi bilo, da bi tudi skupščini našega pomožnega odbora, ki bo v začetku januarja 1986, namenili primerno pozornosti, saj naša montažna dejavnost deli usodo do ostalih slovenskih gradbincev.

Gradbinci ugotavljajo, enako kot mi, da je bilo minulo obdobje čas določenega nazadovanja. Zaradi krčenja investicij, je bilo treba dejavnosti ožiti, breme pa so nosili predvsem delavci z nižjimi realnimi osebnimi dohodki in ozdi z manjšo reproduktivno sposobnostjo. To pa pomeni, da je v panogi treba zelo natančno opredeliti aktivnosti, da bi spremenili dosedanji negativni tok razvoja.

L.J.

Za slabo delo bo ocena lahko negativna

Sonja Debeljak, predsednica izvršnega odbora sindikata v delovni skupnosti sozda.

»V sedanjem mandatnem obdobju je bila zagotovo najpomembnejša akcija obravnave samoupravnih aktov o osebnih dohodkih. Lahko rečem, da delavci o tem še najbolj razpravljajo in pri tem največ sodelujejo, kar je pač razumljivo.

Naš izvršni odbor sindikata je priporočil, naj vsi člani pregledajo smernice srednjeročnega plana — gradivo, ki je bilo objavljeno v letošnji junijski in oktobrski številki Glasnika — in nanje dajo svoje pripombe in predloge, vendar pa iz sindikalnih skupin ni prišlo ničesar. O problematiki planiranja je bilo na vseh nivojih razprav.

Sindikat tudi ni šel mimo stabilizacije. Aprila letos je bil izdan in sprejet Program varčevalnih ukrepov. Mislim, da nas že sama gospodarska situacija sili k varčevanju na vseh področjih. Zato redno spremljamo periodične obračune; samoupravni organi pa ob prekoračitvi stroškov sprejemajo ustrezne ukrepe. Vsi vemo, da stroški naraščajo mimo naših prizadevanj in tudi vemo kakšne so posledice.

Sindikat je organiziral razprave po sindikalnih skupinah o osnutkih sozdovih samoupravnih aktov o osebnih dohodkih, na katere smo dali tudi pripombe. Zdaj pa potekajo razprave o predlogu in pričakujemo, da bodo te razprave bolj konkretne in živahnejše in tudi uspešnejše. Mislim, da je prav da so ti akti enotni, da ne bo prihajalo do anomalij kot doslej.

V delovni skupnosti je že nekaj let v praksi sistem individualnega ocenjevanja delavcev. Na to ocenjevanje je bilo že nekaj pripomb, vendar boljšega nismo pripravili. V razpravi je prav sedaj nov predlog, za katerega bo pokazala praksa, če je stimulativnejši. Ta predlog vsebuje novost — to je ocenjevanje v minus.

Glede dolgoročnega združevanja sredstev za investicije skupnega in prioritetnega pomena na nivoju sozda mislim, da smo naredili velik korak naprej, oziroma bi morali imeti tako združevanje že prej, saj je praksa pokazala, koliko sredstev, časa in možnosti smo zapravili z neelastičnim združevanjem sredstev.

Delo sindikata so tudi priprave na spomladanske volitve. S temi pripravami smo na tekočem. Pripravili smo predloge za delegate — le te še usklajujemo in dopolnjujemo. Pri evidentiranju nismo imeli posebnih težav, res pa je, da ljudje družbenopolitičnih funkcij ne sprejemajo z navdušenjem, ker so spoznali, da je o mnogih zadevah odločanje le formalno in je predlog oblikovan že na drugih inštancah, pa potem dan le v potrditev. Ljudi pa moti tudi neučinkovito delo delegacij.

Sindikat redno spremlja gibanje osebnih dohodkov delavcev z najnižjimi osebnimi prejemki. Občasno je dal denarno pomoč tistim delavcem, ki so dalj časa v bolniškem staležu. Zadnji dve leti je pošiljal prek občinskega sindikalnega sveta po dva delavca na brezplačno okrevanje na morje.

Za uresničitev vseh sindikalnih načrtov je žal premalo denarja in časa, vendar pa menim, da je osnovna naloga sindikata skrb za delavca in bi morali temu posvetiti več pozornosti. Problem pa je pripravljenost ljudi za sodelovanje in skupne akcije. Gotovo je najlažje kritizirati za vogali, pa od sindikata kaj pričakovati.

Sindikalno politiko, ki jo izvajajo osnovne organizacije, usmerja občinski sindikalni svet. Le ta nam daje na posvetih predsednikov sindikata zadolžitve, ne upošteva pa naših predlogov. Spočetka niti zapisnikov ni bilo. Smatram, da nam v sozdu ostane premalo naše sindikalne članarine.«

S SEJMA SODOBNA ELEKTRONIKA

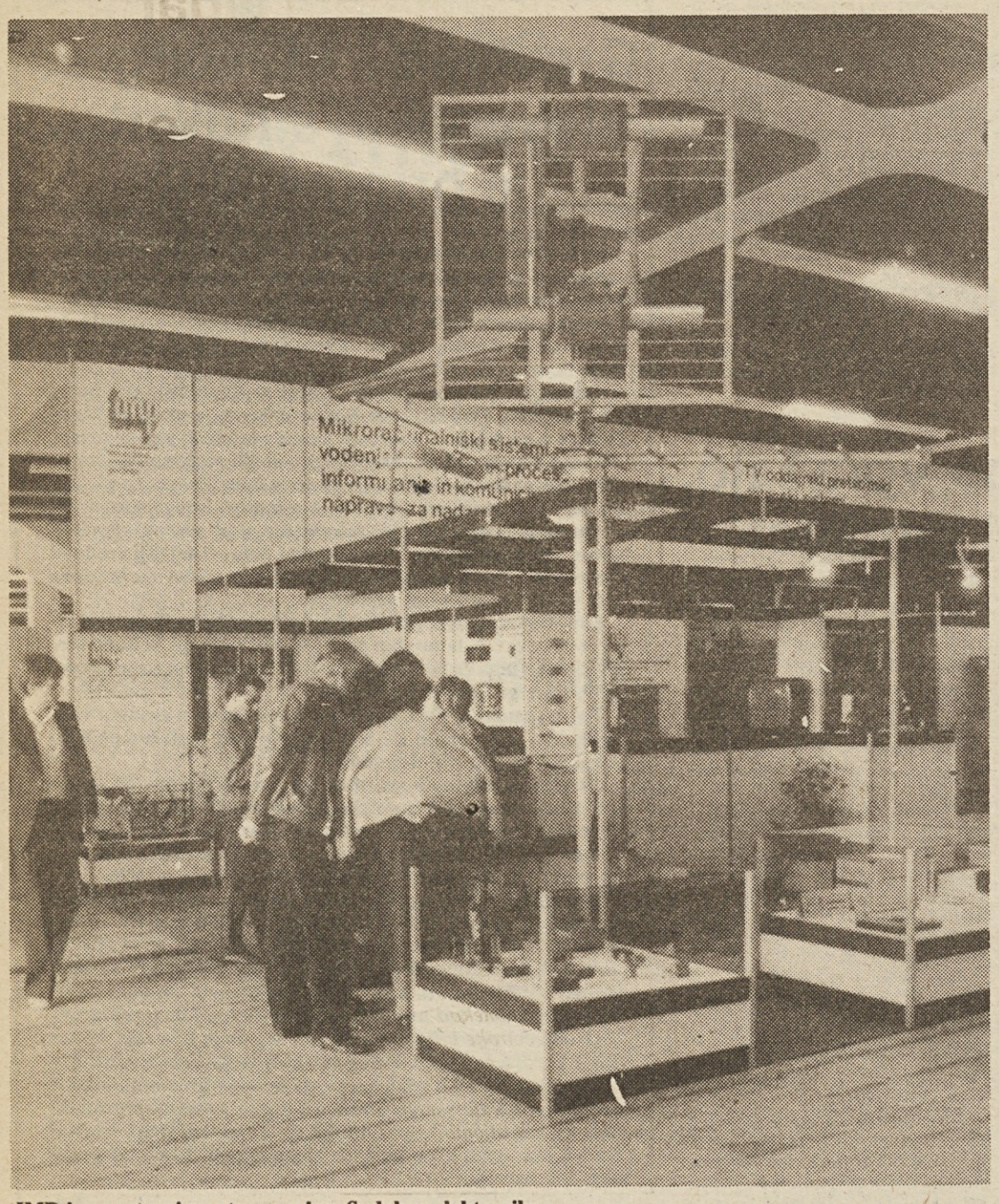

IMP-jev razstavni prostor na sejmu Sodobna elektronika.

Novi elementi opreme za telekomunikacije

Tozd Ten-telekomunikacije je na sejmu Sodobna elektronika 85 prikazal vse svoje značilne izdelke, ki sodijo na področje elektronskih naprav. Kot že nekaj let, so bile tudi letos najbolj v ospredju telekomunikacijske naprave, kjer smo lahko izdali nekaj res obetavnih novosti.

● Med oddajniki in pretvorniki je posebno pozornost obiskovalcem zbujal desetkilovatni TV oddajnik. Tako tozd Telekomunikacije širi ponudbo oddajnikov. Začeli so z enokilovatnim (kasneje so naredili še dva), naredili so že tudi tri petkilovatne in zdaj smo si lahko ogledali desetkilovatnega.

Povedati je treba, da je tozd Telekomunikacije edini proizvajalec televizijskih oddajnikov v Jugoslaviji in naročil za te naprave ne morijska. Razstavljeni desetkilovatni oddajnik je eden od štirih takih oddajnikov, ki so jih naredili za TV Zagreb. V tozdu pa so prepričani, da bodo svoje oddajnike lahko tudi izvažali.

● Predstavniki jugoslovanskih TV hiš so bili tudi zelo zadovoljni, ko so na IMP-jevem razstavnem prostoru zagledali profesionalne antenske sisteme. Takšne sisteme potrebuje vsaka televizijska hiša, a doslej so jih morali kupovati v tujini. Zaradi znanih deviznih težav, pa tudi, ker so antenski sistemi, ki jih imajo TV hiše zdaj, potrebni prenove, poleg teh pa načrtujejo tudi nove. Ten je takšne antenske sisteme že prodal za oddajniške točke Trdinov vrh, Krvavec in Boč, pogovarjajo pa se, da bi ga izdelali tudi za Pohorje.

● Zelo zanimivo pa je tudi stereokoder, ki ga potrebujejo pri radijskih oddajnikih, če želijo oddajati stereofonski program. Tenov stereokoder je zelo enostavne izdelave, ima pa zelo dobre karakteristike — boljše od vseh drugih domačih in tujih tovrstnih naprav. Nič čudnega, da se za te naprave zelo zanimajo tako osrednje radijske hiše, kot tudi lokalne postaje, ki večinoma še vedno oddajajo v monotehniki.

● Poleg naštetih naprav so Tenovci prikazali tudi napravo za kabelsko, oziroma satelistsko televizijo.

M. P.

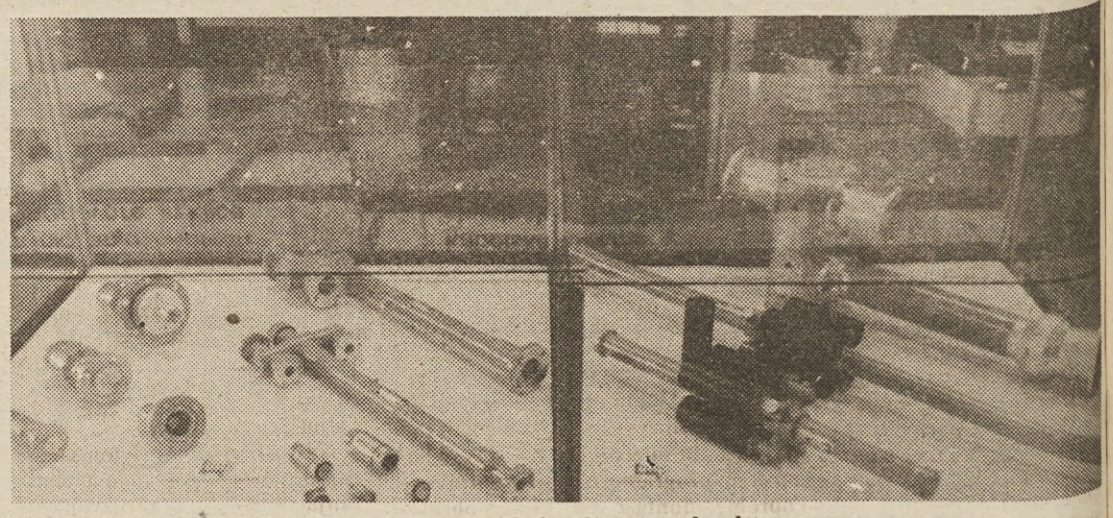

Antenski delilniki in kabelski priključki za profesionalne antenske sisteme.

Odmevne novosti Avtomatike

Na sejmu Sodobna elektronika 85 je razstavljal tudi tozd Trata — avtomatika, pri čemer je iz svojega programa predstavil le čiste elektronske eksponate.

Kot največja noviteta je bil razstavljen sinhroni motorček SM 50. To je bila njegova prva javna predstavitev. Med ostalimi eksponati ni bil pretirano upadljiv, a je ponovno dvignil veliko prahu. To je potrdila tudi seja komisije jugoslovanskih proizvajalcev in koristnikov elektromotorjev, ki je bila organizirana takoj po zaključku sejma. Očitno je bilo navdušenje nad uspehi pa tudi bojazen, da smo se lotili proizvoda, za katerega nismo usposobljeni.

Toda zaupanje v lastno znanje, razvoj, tehnologijo in proizvodnjo je bilo kronano z začetkom montaže prve serije.

S predstavitvijo sinhronega motorja IMP tozd Trata avtomatika vstopa v klub proizvajalcev elementov prihodnost. Za navadnega zemljana je to najlažje opisati z besedo — robotizacija, strokovno pa to lahko utemeljimo s tem, da smo osvojili proizvodnjo končnih motorjev. V prvi fazi bomo vso proizvodnjo usmerili za pokrivanje lastnih potreb po sinhronih elektromotorjih ter za izboljšanje kvalitete, ki je pri tovrstnih izdelkih odločilna.

Veliko pa je še potrebno urediti v proizvodnji, da bo sposobna ponuditi motorčke tudi trgu. Težko bo zadovoljiti potrebe trga, ki so zaradi težkih uvoznih problemov potrošnikov zelo velike. Zavedamo se, da imamo šele prvo zrnce iz velikega mozaika.

Razvoj novega sistema elektronskih regulatorjev in vseh pripadajočih komponent je bil predstavljen s sistemom S-400. Situacija je zaradi zelo težkih razmer na jugoslovanskem tržišču elektronskih komponent zelo kompleksna, to pa ima za posledico dolge roke proizvodnje. Vendar so tu prvi rezultati in je samo vprašanje zadostnega števila naročil, kdaj se bo začela serijska proizvodnja.

Za pomoč komerciali in projektantom je bil prezentiran prvi del kataloga proizvodnega programa tozda Trata — avtomatike. Ta je zasnovan tako, da celovito prodaja vse osnovne podatke o komponentah — tehnične, dimenzijske in električne vezne sheme. Zato je pričakovati, da bo stekla intenzivna marketinška in inženirinška akcija s tem, da bo prodor S-400 pomenil stopnico višje in bližje centralnim nadzornim sistemom.

Na sejmu Sodobna elektronika so predstavili domači proizvajalci Iskra, Gorenje in Inštitut Jožef Štefan, računalniške sisteme za vodenje energetskih sistemov. Tu so velike možnosti, vprašanje pa je, kako bodo tekli odgovori, saj so tu odprta še pomembna sistemska vprašanja v lastni hiši in dejanskih možnostih realizaciji domačih računalniških sistemov, domačih proizvajalcev. V planih razvojnih nalog je to prioritetno, zato lahko z upravičenim zanimanjem pričakujemo naslednje Sejme sodobne elektronike.

Sekundarni regulacijski krogi se v projektih ogrevanja, zračenja in klimatizacije zelo počasi uveljavljajo. To je zelo presenetljivo, ker večje udobje in boljši izkoristki niso in ne smejo biti zanemarljivi, zato bo nujno vložiti dodatne napore za boljšo propagando. Visoki stroški propagande ne smejo biti razlog za pomanjkanje le-te, vendar jo bo potrebno dvigniti na višji in prodornejši nivo.

Eksponati elektronskih regulatorjev S-300 so že postali IMP-jevska klasika, vendar si ne smemo dovoliti napak iz preteklosti, ko smo staro zavrgli, čeprav je bilo še uporabno. Sistem S-400 je usvojen in uveljavljen in bo živel toliko časa, kolikor mu bomo prilivali nove krvi, saj vsi sistemi ne bodo računalniško krmiljeni. Da je tako, nam potrjuje izvoz elektronskih regulatorjev in komponent zahodnim kupcem. Za celovito ponudbo moramo imeti sisteme z različnimi zmožnostmi.

Klasični program tozda Trata — avtomatika so tipala za temperaturo. Sedaj je ta program razširjen že na elektronska tipala za vlago. S tem bomo saj delno pogasili potrebe po tovrstnih senzorjih. Ta tipala so bila v preteklosti izključno predmet uvoza. Danes vidimo in vemo kaj je to, vemo, da smo zelo drago plačevali tujo pamet.

Ta in podobni sejmi nas vedno znova prepričujejo, da samo vlaganje v lastni razvoj zagotavlja lastno varnost in perspektivo.

DUŠAN TATALOVIČ

Ob demonstracijskem računalniku tozda Ten-Telekomunikacije se je na Sejmu Sodobna elektronika vedno trlo radovednežev. Na terminalih so si lahko ogledali prikaz programov za arcis in računalniško vodenje proizvodnje v tovarni močnih krmil.

Hotelski informacijski sistem ARCIS je sicer že znan Tenov izdelek, a letos so prvič prikazali novo programsko aplikacijo: program za računalniško vodenje rezervacij in registracij gostov. Program je že preizkušen, saj so ga že v letošnji turistični sezoni uporabljali v hotelskem naselju Slovenska plaža v Budvi.

Računalniško vodenje proizvodnje pa Ten učinkovito predstavlja z demonstracijskim programom za pripravo mešanic v tovarni močnih krmil. Program obsega doziranje šibkih materialov, merjenje geometrijskih velikosti, upravljanje transportnih poti ter računalniško obdelavo podatkov o proizvodnem procesu — to je količine porabljenih surovih in izdelani proizvodi. Program lahko avtomatsko računa razne statistične podatke (npr. proizvodnja v eni izmeni, na delavca, v enem dnevu, v enem mesecu).

Poleg količinskih podatkov se lahko avtomatsko računa tudi cena mešanice.

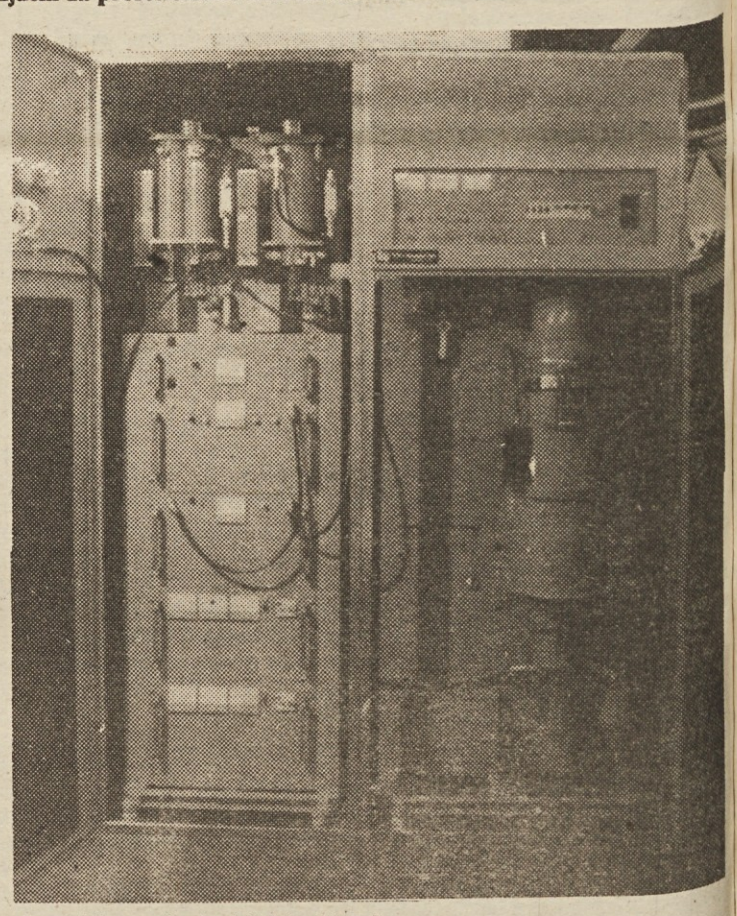

Desetkilovatni televizijski oddajnik.

Tenov klasični program: hišne in industrijske govorne naprave, svetlobne in govorne naprave za bolnišnice.

Levo spodaj je primerek novih pozivnih tablojev za hišne govorne naprave. Osnova teh novih tablojev je nova tipka. Ugradnjo in servisiranje hišnih govornih naprav so olajšali s tem, da se tabloje sestavlja iz modelov.

Tudi svetlobno-klicno opremo za bolnišnice tenovci stalno izboljšujejo in tako so letos predstavili dopolnjeno signalizacijo, ki omogoča tudi pogovor med bolnikom in sestro. V tozdu Telekomunikacije že izdelujejo te naprave, ki jih bodo vgradili v bolnišnicah Banjaluka, Sombor, Reka in Rahičan pri Murski Soboti.

Pri napravah za centralni nadzor obratovanja letos niso pokazali nič novega, opažajo pa večjo zanimanje kupcev. Kaže torej, da so dosedanje informativno-propagandne akcije rodile uspeh. (Foto: M. P.).

S SEJMA MLEKO 85

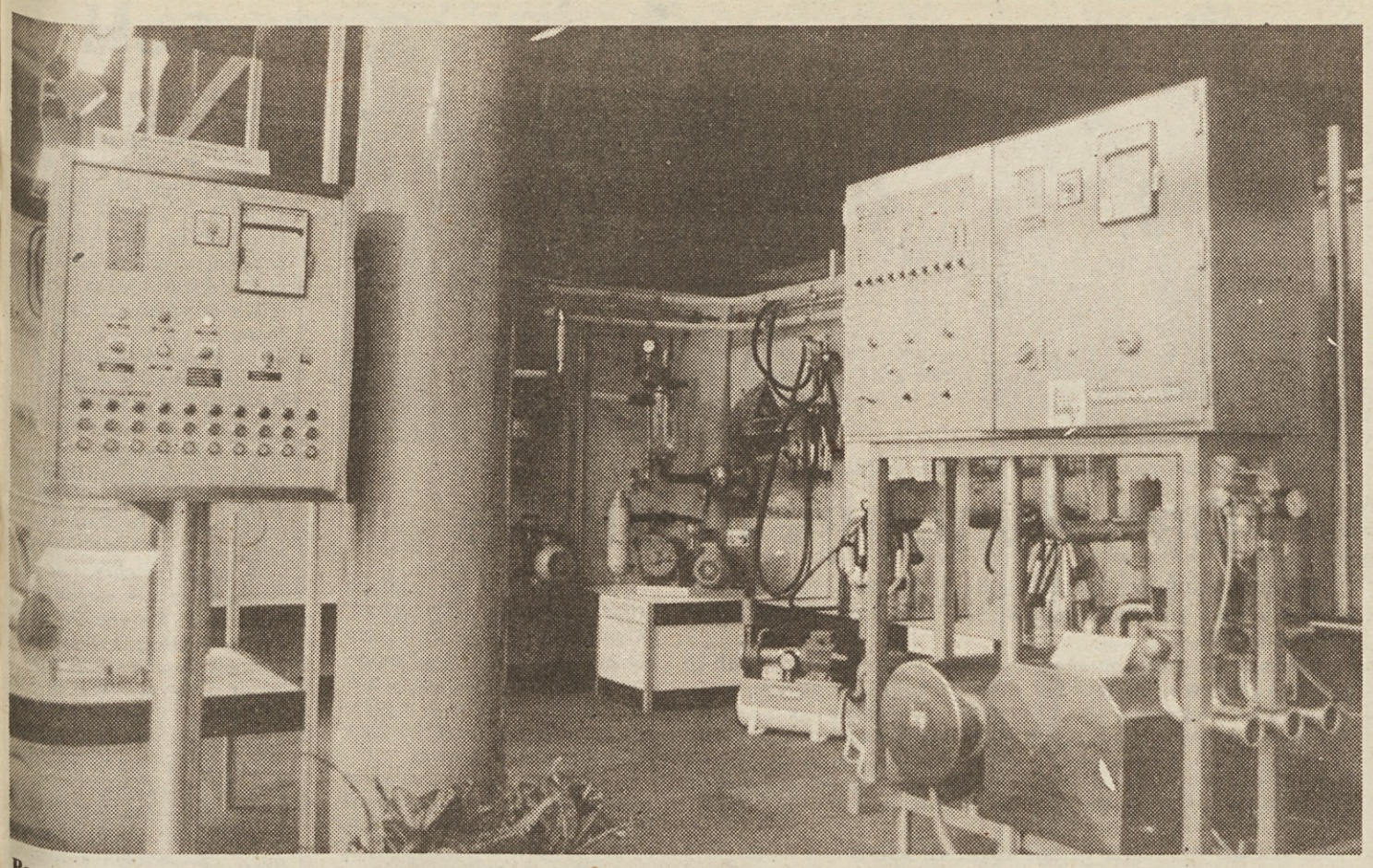

Pomembna Tehnomontova novost: Avtomat za krožno kemično čiščenje. (Foto: Marija Primc).

Tehnomont širi paleto svojih izdelkov

Tehnomont je izkoristil sejem MLEKO 1985 v Mariboru od 15. 10. do 19. 10. 1985 za predstavitev svojega proizvodnega programa s področja proizvodnje in predelave mleka in mlečnih proizvodov. Tehnomontove dejavnosti na mlekarskem programu vsebujejo: projektiranje, svetovanje, proizvodnjo opreme, montažo, spuščanje v obratovanje in serviranje tehnoloških linij:

— linija za sprejem in skladiščenje mleka
— avtomatizirani sistemi za pasterizacijo in hlajenje
— CIP sistemi za krožno kemično čiščenje
— centralna priprava čistilnih sredstev
— mešalni in dozirni sistemi
— volumetrično merjenje pretokov
— sistemi za jemanje vzorcev
— sistemi za standardizacijo mleka
— merjenje, regulacija in registracija temperature, nivojev, prevodnost, ph, pretokov
— molzni sistemi
— sistemi za pranje molzišč in zbiralnic mleka

Na sejmu smo posebej poudarili naslednje novosti mlekarskega in farmskega programa:

1. Skupaj s tozdom Alchrom smo razvili in razstavili model MINI CIP — to je sistem za krožno kemično čiščenje v blok izvedbi. Uporablja se v prehrambeni industriji za čiščenje posameznih tehnoloških linij, kjer ni smotrna uporaba konvencionalnih CIP sistemov zaradi alokacije, v primerih rekonstrukcije posameznih obstoječih tehnoloških linij ali pa za manjše sisteme, kjer služi samostojno kot centralni čistilni sistem.

Pri razvoju smo upoštevali različne želje in potrebe in izoblikovali zelo fleksibilen sistem, tako da je možno upravljanje ročno ali računalniško vodeno; sistem čiščenja s povratkom ali sistem izgubljenega čistila; možnost prilagoditve programa specifičnim zahtevam porabnika, daljinsko vodenje itd.

Naš sistem je zelo avtonomen, saj so vsa montažna dela in testiranja izvedena pri proizvajalcu, na objektu pa se izvršijo samo priključki na vodo, paro električno energijo ter pralni potisni in povratni vod.

Sistem MINI-CIP je zasnovan na najsodobnejših tehnoloških rešitvah, pri katerem je bilo uporabljeno domače znanje in domači material ter popolnoma enakovreden po funkcionalnosti in zanesljivosti svetovno znanim proizvajalcem CIP sistemov.

2. Komandna omarica za avtomatsko regulacijo temperature pasterizacije **KOP-21,** ki omogoča nastavitev zvezne temperature pasteriazacije, nastavitev preklopa SRC ventila, ohranitev stabilne temperature pasteriazacije v območju od 0 do 150 stopinj C in točnostjo ± 0,5 stopinj C.

Pri izvedbi so upoštevane sodobne tehnološke rešitve indikacije, meritve posameznih parametrov in zvočne in svetlobne signalizacije za posamezna območja avtomatske regulacije.

3. Na področju farmskega programa smo razstavili model **pralnega avtomata PAF-1,** ki omogoča s pomočjo programatorja z dvainsedemdesetimi impulzi zelo fleksibilen sistem, ki je uporaben za vsako farmo ne glede na velikost, tehnološki princip pranja (enkratnega ali krožnega pranja), izbire čistila ali vrste energije za ogrevanje vode ali raztopine detergenta.

4. Na področju **molznih sistemov** smo pokazali domačo proizvodnjo posameznih elementov, ki so po kvaliteti in funkcionalnosti enakovredni izdelkom vodilnih svetovnih firm na tem področju ter tudi kompatibilni takim sistemom. Razstavili smo tudi domači molzni stroj MS-HP-i20.

5. **Ploščni menjalniki toplote.** Skupaj s firmo GEA Ahlborn smo razvili dva tipa ploščnih aparatov VARITERM-20 in VARITERM-40 v nerjaveči izvedbi za potrebe prehrambene industrije za hlajenje, predgrevanje, pasterizacijo, regeneracijo, sterilizacijo itd. Prednosti so predvsem zaradi visokega koeficienta prenosa toplote, zaprtega sistema ogrevanja, fleksibilnosti pri povečanju kapacitete in enostavnega pranja s CIP-om.

6. Na področju volumetričnih merjenj pretokov in sistemov za jemanje vzorcev smo vršili svetovalno funkcijo predvsem za proizvode firme Diesel iz ZRN, katere Tehnomont servisira na področju Jugoslavije. Vršijo pa se tudi razgovori z firmo Diesel o zastopanju oziroma kooperaciji na področju merilnih sistemov za merjenje pretokov.

7. V razvoju, delno pa tudi že v prototipih imamo fleksibilni **krmilni sistem** za vodenje tehnoloških procesov v industriji prehrambenih tekočih in drugih procesni industriji, ki omogoča **ročno upravljanje** z ventili z enega centralnega mesta in pregledom nad stanjem v procesu.

Naš krmilni sistem pa omogoča tudi **avtomatizirano vodenje,** kjer so vse odločitve vsebovane v logičnem programu krmilnika. Naš krmilni sistem je sestavljen iz prostoprogramiranega krmilnika S 4 K tipa EPROM, videoprikazovalnika s tastaturo, sinoptično shemo za spremljanje in upravljanje tehnološkega procesa, alfanumeričnim tiskalnikom za registracijo parametrov in omaro z magnetnimi ventili, ki omogoča prehod iz elektronskega na pnevmatsko krmiljenje preko SRC pnevmatskih ventilov.

8. Na sejmu smo prikazali tudi naše izdelke nerjavečih armatur za potrebe v prehrambeni industriji.

Predstavitev Tehnomonta na sejmu MLEKO 85 je na osnovi mnenj strokovnjakov — obiskovalcev in analize, izvršen v tozdu dala sledeče ugotovitve:

Pri proizvodnji opreme, ki je bila predstavljena, je vključenih veliko domačih inovacij in tehnološkega znanja (MINI-CIP, PAF-1, KOP-21, VARITERM, KRMILNI SISTEMI). Kupci so za te naprave pokazali precej zanimanja.

Tehnološke rešitve so sodobne, pri tem pa ni zanemarljivo, da je uvoznih komponent samo nekaj procentov.

Prisotnost Tehnomonta na domačem tržišču v prehrambeni procesni industriji (mleko, pivo, sadni sokovi, vino itd) je v vzponu.

Pospešeno se pripravljamo tudi za afirmacijo Tehnomonta na izvozu tako posameznih izdelkov kot tudi kompleksnih tehnoloških linij oziroma sistemov.

Strokovno-kadrovske razmere v tozdu so se s prihodom novih mladih kadrov, voljnih po uveljavitvi na inovativnem in strokovnem področju, stabilizirale.

Ugotovili smo, da nam znanje, strokovnost, inovativnost, tehnična kompleksnost našega programa, pa ne nazadnje tudi samo področje poslovanja tj. pridobivanje in predelava hrane nudita dobre perspektive za bodočnost.

ŠTEFAN OBLAK

Alchrom: Nova družina črpalk za živilstvo

Na sejmu Mleko 85 (začel se je 15. oktobra) v Mariboru je ruški tozd Alchrom razstavil svoje nove nerjavne črpalke za (mlekarsko in prehrambeno industrijo) družino centrifugalnih črpalk s kapaciteto od 1000 do 50.000 litrov na uro.

Nerjavne črpalke je Alchrom začel delati leta 1960 in jih je letno izdelal med 100 do 200 z različnimi kapacitetami. Uporabljajo se predvsem v prehrambeni industriji — to je v glavnem v mlekarstvu, pivovarstvu, vinski industriji, pa tudi v kemični industriji — skratka povsod, kjer se uporabljajo tekočine. Tozd Alchrom je črpalke razstavljal že na domačih in tujih sejmih. Dogovarjajo se tudi za izvoz črpalk z nemško firmo GEA Ahlbom.

M. P.

Zakaj dajeta cigareta in kavica pravico do dodatnih odmorov?

Nič lepšega kot na delovnem mestu popiti dnevno nekaj kavic in z užitkom pokaditi v večkratni »čik« pavzi desetino ali več cigaret.

Res težko je z nauki posegati v človeške navade in grajati slabosti. To lahko za nekoga pomeni žalitev. V drugem primeru, ko nekomu rečeš, da ga kar dosti spije, vinčka rujnega, pa ga dobro nese, ima on to že za pohvalo, seveda, kdo koga nese, je vprašanje zase. Nasploh smo do neprimernega obnašanja zelo strpni, dokler nimamo sami neposredne škode.

Te misli so se mi porodile, ko spremljamo slabo prihodnost dekleta, ki ji je tudi alkohol že »zasmodil« zdravje in je sedaj v moralnih težavah z očitki težjih napak pri svojem delu. Že dolgo ji nihče več ne zna reči dobre besede ali nasveta. Dokler je bilo delo v redu, so jo razumeli, zdaj je pa nočejo več, samo čakajo, bi lahko rekli, kako bo v svoji osebnosti zlezla navzdol, da bodo rekli: »Glejte jo, kakšna je!«

In kako je prišlo do tega? Kavica s tem pa onim, pa družba, pij malo na zdravje, zdaj pa še eno prižgimo — in strupa za dekliško telo je bilo vedno več. Zdaj so pa zanjo težave in za delo tudi. Dobre besede pa od nikoder.

Postopno človek zgublja svoje kvalitete, vračanja pa skoraj ni, če pa je, ima posledice. S tega stališča je torej zelo zmotno iskati v kavi in cigareti obenem delovno moč. Večletna opazovanja »kavičarjev« so potrdila domneve, da jim ne gre delo po kavici čisto nič hitreje od rok, nasprotno, enako kot prej se obnašajo ležerno, čez uro ali kaj pa so še slabši pri delu od tistega, ki je doma, pred odhodom na delo popil skodelico mleka ali kavo iz »proje«.

Vsak si lahko sešteje čas, ki ga porabi ob kavi. Potem nastane kratka »vznesenost« (to ni delovni efekt), a kmalu spet opešanost in ponovna potreba, da se kaj spije »močnega«. Mnogi imajo kavo večkrat v ustih kot kruh ali solato. Je pač moč navade, nekako družabno sredstvo, ki da povod tudi za malo klepeta ali odmora. Vzrok je tu: pitje kave vendar ni kršenje delovne discipline. Počutja potem pa tudi nihče ne zasleduje, koristnost pa še manj, čeravno po drugi strani vemo, da telo potrebuje posebno v vročih dneh dosti tekočine, torej je zato primerno pitje čaja, kar so ponekod že imeli v navadi, pa jo opuščajo. Barvana voda je za otroke in to takrat, ko so prehlajeni.

Kaj moremo, tudi slabega se ne da rušiti, če je v navadi. Toda poglejmo okrog sebe pri malo starejših, a tudi mnogi mladi niso več brez posledic slabih navad. Ali ni prilika, da tudi o tem zdravo razmišljamo?

Fran Vodnik

Kdor se ima rad, se bo slabega odvadil

»Če ne kadiš, nisi moški,« so nekdaj modrovali zagovorniki cigaret, ko še niso vedeli, kaj te skrivajo v sebi. Kot marsikaj pride s časom na dan, tako so tudi zdravniki in drugi raziskovali posledice, ki jih kadilcem puščajo cigarete. Tako zadnjih nekaj let po večkrat beremo razna poročila o škodljivosti kajenja. Te vesti gredo mnogim do srca, da se odpovedujejo tistim »užitkom«. Med take, morda še poskusne, se prištevata tudi Peter in Hasan, ki sta se kadilski strasti odpovedala čeravno je bilo nekaj tednov težkih in še vedno obstaja možnost vrnitve v prejšnjo navado, v kolikor ne bo dovolj moči po resnici »največji junak je tisti, ki sam sebe premaga.«

Pa ne samo to! Kdor ne kadi, ima lahko za uro in še več boljšo delovno storilnost, čeprav pri nas tega ne upoštevamo. Obenem pa vemo, da je v nekaterih državah med delom kajenje strogo prepovedano. Ali ni tudi naša strpnost do kadilcev za stroji kamenček v mozaiku vzrokov, zakaj imamo pri nas štirikrat nižjo storilnost kot na zahodu?

Delavnica, kjer delata prej omenjena delavca, je v desetletju imela že petkrat več takih, ki so prenehali kaditi. Nekaj je takih, ki niso nikoli pikali, nekaj jih hodi po malem, toda ravno najmlajša delavca pa morata na veliko dimiti, ker pač še nista toliko zrela, da bi znala dojeti dokazovanja o škodljivosti kajenja za zdravje in za delovni učinek. Če spozna slabosti svojih navad, jih lahko vsak kroti, ko dokazuje tudi zgoraj opisani primer.

Peter in Hasan se ne počutita nič slabše, imata pa eno koristno dejanje in nikomur naj bi ne bilo težko posnemati ju.

F. V.

Vsak po svoje

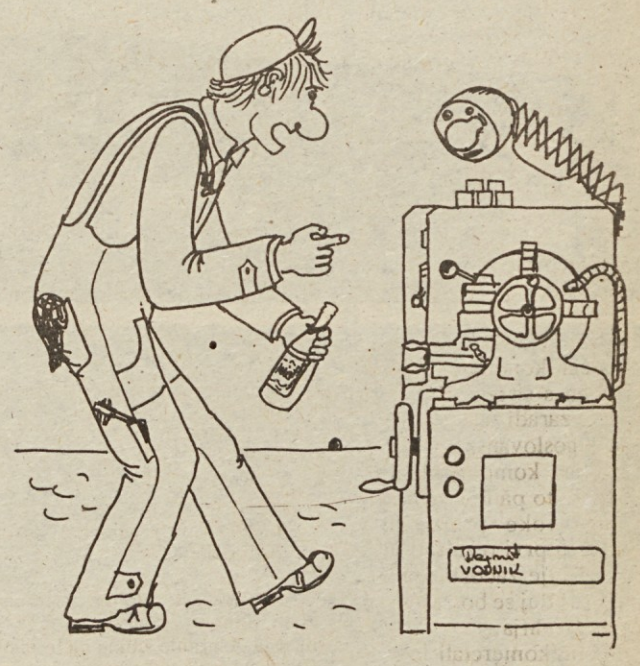

Veš kaj tvoja storilnost ne bo nikoli enaka moji!

Pred referendumom o podaljšanju samoprispevka v Murski Soboti

Za gradnjo šol in posodobitev cest

15. decembra bo v vseh murskosoboških krajevnih skupnostih referendum za uvedbo 3. samoprispevka, s katerim bodo zbirali denar za šole in ceste. Prebivalci murskosoboške občine so že v dosedanjih dveh samoprispevkih precej prispevali za dvig družbenega standarda, toda potrebe so še vedno velike, zato je pripravljen predlog za podaljšanje.

Doslej so največji del samoprispevka — do 30. 6. 817 milijard dinarjev — namenili za zdravstvo in sicer predvsem za gradnjo kirurškega bloka bolnišnice, ki teče po načrtih. Zgradili pa so tudi osnovni šoli Pucovci in Mačkovci, medtem ko bo prizidek k osnovni šoli Prekmurske brigade končan v začetku 1986. Iz tekočega programa bodo zgradili še večnamensko dvorano za osnovni šoli Edvard Kardelj in Prekmurske brigade in dodatne prostore pri bakovški osnovni šoli.

V osnutku referendumskega programa za uvedbo 3. občinskega samoprispevka za obdobje 1986—1990 se predvideva investicije na področju šolstva in cestnega gospodarstva. Ključ za delitev sredstev iz referendumskega programa bi naj bila 50 odstotkov za šolstvo in 50 odstotkov za ceste.

Občani murskosoboške občine bi naj prispevali sredstva iz netto osebnih dohodkov v višini 1 odstotka, enako od pokojnin, 2,5 odstotka od katasterskega dohodka in 4.000 dinarjev delavci na začasnem delu v tujini, torej tako kot doslej.

Na področju šolstva so predvidene naslednje investicije:

— Gradnja večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v M. Soboti.

— Dograditev učnih prostorov in telovadnice v Bakovcih.

— Dograditev OŠ Karel Deskovnik Kajuh v Murski Soboti.

— Nadzidava OŠ v Kuzmi.

— Dograditev telovadnice pri OŠ Grad.

— Dograditev OŠ Cankova.

— Dograditev telovadnice pri OŠ Bogojina.

Skupna vrednost investicij na področju šolstva bi naj bila 508,260.000 dinarjev.

Narejen je tudi podroben spisek cest, ki jih bodo modernizirali s samoprispevkom. Tu je potrebno povedati, da je predvidena vrednost cestnih del precej večja od denarja, ki bo pritekel s samoprispevkom, saj bodo svoj delež k prispevkom občanov dodale še občinska in republiška skupnost za ceste, pa tudi krajevne skupnosti in ozdi.

»ZA«

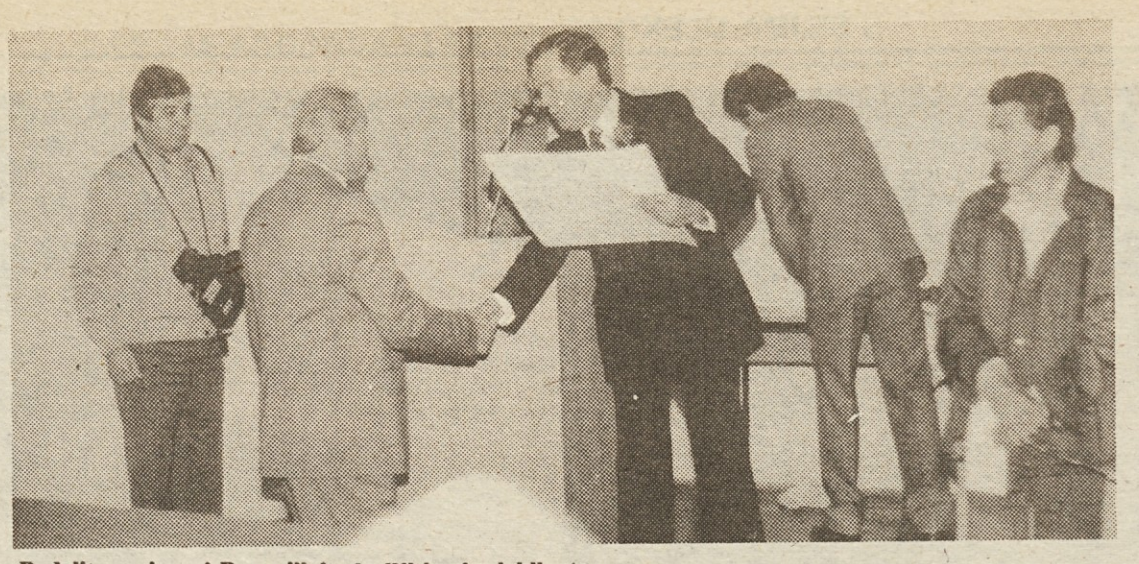

Podelitev priznanj Panonijinim in Bliskovim jubilantom.

Dan Panonije in Bliska

V prostorih gasilcev v Murski Soboti se je 26. oktobra ob 10. uri začela proslava Dneva Panonije in Bliska — kot vsako leto ob občinskem prazniku.

Jubilante je pozdravil predsednik konference ZSS IMP Panonija Ivan Kozlar.

Panonijin glavni direktor Emil Zelko je nato v svojem govoru spregovoril o razvoju delovne organizacije in povedal, da nam sedaj v težavah pomaga IMP iz vse Slovenije. Povedal je, da je usoda kolektiva vse težja. Glavna naloga je zboljšati kvaliteto proizvodnje, da ne bo več reklamacij, obenem pa okrepiti delo prodaje.

Nekaj uspehov je, tako na primer orodjarna s kvalitetnim delom sodeluje z Železarno Ravne. Lepe uspehe ima Panonijina Kmetijska mehanizacija tudi pri izvozu. Vsekakor je zagotoviti socialno varnost delavcev v prihodnje glavna naloga.

V kulturnem programu so se predstavili pionirji osnovne šole Bogojina z recitacijami, skeči in pevskimi točkami. Z recitacijo je nastopila tudi Marjetka Fenos.

Potem je glavni direktor Emil Zelko podelil priznanja IMP delavcem Bliska in Panonije za 10, 20, 30 letno delo v kolektivu in za delavce, ki so dopolnili 50 let. Sledila je zakuska, ki sta jo pripravili sindikalni organizaciji obeh tozdov. Za postrežbo pa so skrbeli mladi iz Panonije.

FRKU

Dota

V deževnem jesenskem vremenu se razpoloženje zliva z vremenom. Misli uhajajo v otroštvo. Pa zakaj v otroštvo? Mar je bilo žalostno, kot je današnji dan? Zaprem oči in ne vidim ničesar. Tema, in potem se prikaže kraj, kjer smo brezskrbno tekali in počenjali stvari, kot mnogi drugi. Rada bi se spomnila še česa, vendar ostaja preteklost temna z občutkom tesnobe in strahu. Kar je bilo lepega, iskrenega je povezano z naravo. Tam se nisem bala nikogar.

Danes vzgajam svoje otroke in sama pogrešam tisto človekovo sonce, ki nudi otroku toplino, ki greje vse življenje. Tisto sonce, ki naredi otroka bogatega za ves njegov vek. Tako malo je treba storiti, a vendar je dano le redkim. Objeti svoje dete in reči iz srca: »RADA TE IMAM«.

Toplina ljubezni napoji malo bitje in ostane v njem za vselej. Kar je dano v otroštvu, je dano za vekomaj.

Ne objokujem nedoživetega, nikogar ne obsojam, še manj opravičujem neuspeh. Ne! Le rada bi povedala vsem, najraje bi zakričala, da me sliši prav vsak, pa ne bom. Norost je ponujati nasvete, pa vendar: »PREKLETI BODI NA PULTU KOZAREC«.

Zapisala
Veronika Goljar

Aktivnosti Ikovega gasilskega društva

Delajo vse leto

Člani in članice Industrijskega gasilskega društva IMP — Iko ne čakamo samo mesec požarne varnosti (oktober). Svoje vaje imamo dvakrat do trikrat mesečno vsako leto.

Do še večje aktivnosti pa je prišlo letos v septembru, ko smo se lotili intenzivnih priprav za občinsko tekmovanje industrijskih gasilskih društev Ljubljana-Šiška. Tekmovanje je bilo 28. septembra v Litostroju. Sodelovali smo z žensko in moško desetino. To tekmovanje je pomenilo za naše društvo nabiranje izkušenj, saj se v preteklosti teh tekmovanj nismo udeleževali. Ženska desetina je ob koncu tekmovanja dosegla 4. mesto (suha vaja z MB in metanjem vrvi), moška desetina pa 5. mesto (mokra vaja z MB in zbiranjem tarč ter suha vaja s hidrantom).

V torek, 1. oktobra 1985 smo okviru akcije NNNP sodelovali z moško in žensko desetino pri prikazu gašenja in reševanja z dihalnimi aparati iz Ikove poslovne stavbe. Tu smo sodelovali skupaj s prostovoljnim gasilskim društvom Zadobrova-Sneberje in Vižmarje-Brod.

V ponedeljek, 21. oktobra 1985 je naša ženska desetina sodelovala v skupni akciji vseh ženskih desetin industrijskih gasilskih društev občine Ljubljana-Šiška. Akcija se je izvajala v tozdu Aero-Celuloza Medvode.

Poleg velikega poudarka na praktičnem delu pa Društvo ne zanemarja tudi teoretičnega usposabljanja. Dva člana sta se udeležila tridnevnega jugoslovanskega posveta na temo hidrantnega omrežja ter njegovega preizkušanja in kontrole.

R. P.

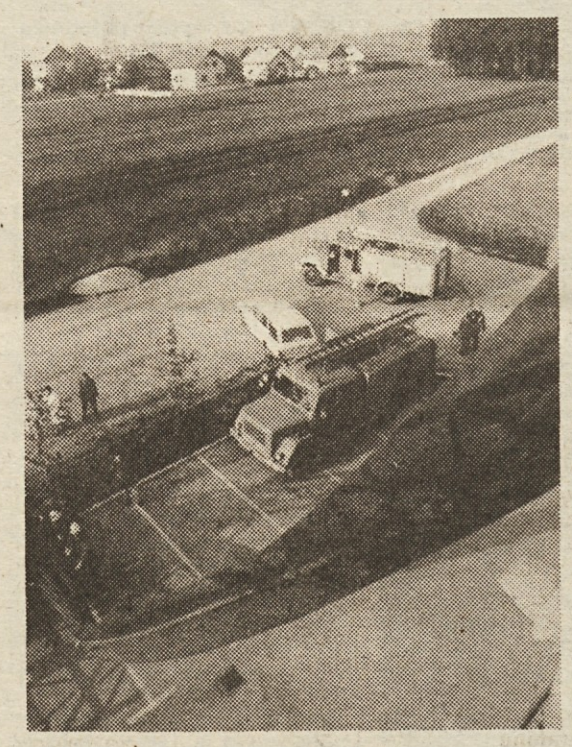

V torek, 1. oktobra so na Trati izvedli akcijo Nič nas ne sme presenetiti — in sicer je šlo za namišljeni požar: v Ikovi upravni stavbi in Itakovih proizvodnih prostorih. V Iku so aktivirali žensko in moško gasilsko četo, civilno zaščito, dve ekipi prve pomoči ter ekipo varnosti in reda, na pomoč pa so prihiteli tudi člani gasilskih društev Vižmarje in Zadobrova. Poveljnik obrambnih priprav Rudi Bukovac je ob koncu ugotovil, da je mobilizacija vseh ekip dobro uspela, pa tudi delo je teklo po programu. Na slikah: Reševanje po drči, ki so ga izvedli vižmarski gasilci (Foto: L. J.)

Ikovi gasilci obiskali kolege v Tamu

Poučna ekskurzija

V soboto, 21. septembra 1985 smo se člani in članice Ikovega Gasilskega društva udeležili ogleda Tovarne avtomobilov Maribor.

Dogovor glede ogleda smo sklenili z gasilci te delovne organizacije, ki so bili tudi naši gostitelji. Sprejem v Tamu je bil zelo prisrčen, saj so nas pred pričetkom ogleda najprej pogostili, kajti čakala nas je dve in pol uri dolga pot po obratih. Za vodstvo in razlago pri ogledu so poskrbeli pomočnik vodje Tamove gasilske službe Vili Urgelj, predsednik Tamovega gasilskega društva Alojz Lopert ter poveljnik gasilskega društva Ivan Červek.

Sprehodili smo se skozi zgodovino razvoja te naše velike tovarne avtomobilov, ter bili seznanjeni z njeno preteklostjo, sedanjostjo in načrti za prihodnost. Seveda nas je v tistem trenutku najbolj zanimala sedanja organiziranost. V vseh velikih halah kot so: lakirnica, obdelovalnica, remont itd., smo lahko videli zelo dobro urejenost vseh proizvodnih dejavnikov.

Seveda je bila rdeča nit našega ogleda organizacija in urejenost požarne varnosti. Tudi ta je v Tamu zelo vzorno urejena, tako praktično kot tudi teoretično. Predstavniki službe za požarno varnost enakopravno sodelujejo pri sprejemanju vseh ključnih odločitev, tako pri projektih novih prostorov kot tudi uvajanju novih programov. S tem pa je delovni organizaciji prihranjen marsikateri strošek, ki bi nastal ob kateri koli nepredvideni situaciji. Velik poudarek je tudi na preventivnem usposabljanju članov kolektiva za požarno varnost. Ogledali smo si tudi film o njihovem testnem preizkusu vozil.

Po končanem ogledu smo v prostorih gasilskega društva posedeli s člani v sproščenem pogovoru, saj nas je ogled tako pritegnil, da smo pozabili tudi na svojo utrujenost.

Ko smo kasneje analizirali to našo ekskurzijo smo ugotovili, da smo zopet bogatejši za nekaj izkušenj, ki smo jih dobili od kolegov v Tamu. Tako bomo tudi v bodoče še organizirali podobne ekskurzije.

Tamovim gasilcem pa se zahvaljujemo za njihov trud pri organizaciji naše ekskurzije.

RAJKO PRIMC

Vaje NNNP na Vojkovi

Dobro so se pripravili

18. oktobra letos je bila na kompleksu IMP na Vojkovi 58 zaključna vaja NNNP — zaščita 85, ki jo je organiziral štab za Civilno zaščito s sodelovanjem strokovnjaka za varstvo pri delu na temo: zaščita in reševanje v primeru požarne ogroženosti in zaščita pred naravnimi snovmi.

Štab civilne zaščite, ki je bil zelo aktiven, je že v začetku maja na svoji seji pripravil program dela aktivnosti, ki je bil v celoti izpolnjen. Tako je bil v juniju pregled stanja požarne varnosti in ugotovljene pomanjkljivosti so posredovali odgovornim delavcem.

Do septembra so bile vse pomanjkljivosti opravljene, istočasno pa je bilo organizirano usposabljanje vseh delavcev za varstvo pred požarom s praktičnim prikazom gašenja požara z ročnimi gasilskimi aparati.

Vajo, na kateri je poleg članov štaba za CZ in odgovornih oseb iz SLO aktivno sodelovalo še 46 članov ekip gasilske enote, gasilskega prostovoljnega društva, ekipa prve medicinske pomoči in narodne zaščite, so z zanimanjem opazovali skoraj vsi zaposleni na območju IMP — Vojkove.

RUDI WAND

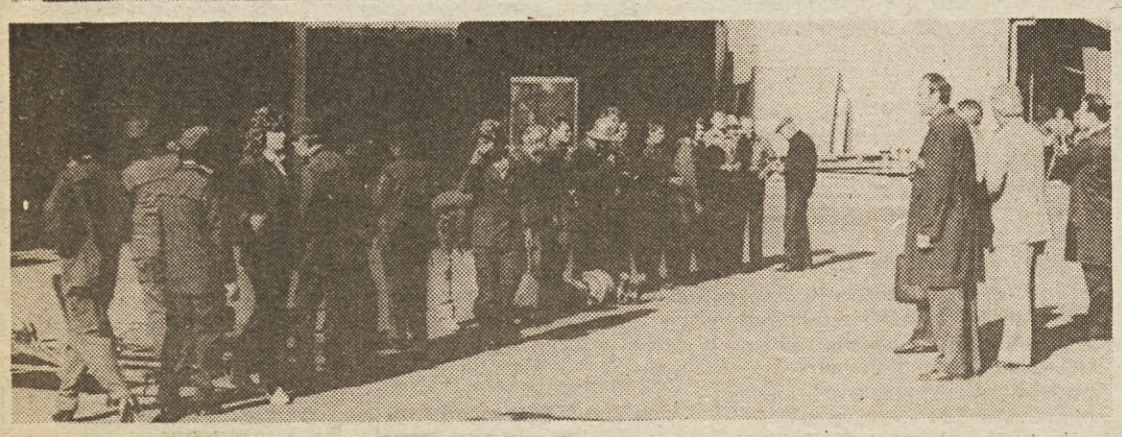

Dva posnetka z vaje na Vojkovi. (Foto: Rudi Wand)

Skeptičen pogled na vaje

Preveč neresnih

Lepo so nas kakih dvajset minut prej pripravili za vajo potres. Čas je bil očistiti stroje, nekateri so se celo že oblekli za domov, kar zatulijo sirene.

Tam v skladišču pa sploh niso vedeli za to »uzbuno«; električarja mirno sedita v delavnici, no desetina drugih se je složno (na malico precej bolj hitijo) odpravila po delavnici proti zbornemu mestu. Tako so kršili pravilo: Čim prej na plano, stran od streh, zidov.

Takole kakih tristo delavcev obeh spolov je vzelo zadevo bolj kot za kako politično zborovanje. Zbrani po skupinah, kar daleč od akcij gašenja, reševanja z nadstropij in drugih opravil gasilcev in ostalih služb tja do članic Rdečega križa (ki niso dobile nobenega dela). Reševalci so bili v akciji, mnogi pa tudi ne in dekleta (čast jim) so trdno držala cevi z bruhajočo vodo, ne sicer vedoč, kam naj jih usmerijo: po avtih ne, so dragi in tudi rjavijo, na prašna okna tudi ne, na izsušen travnik, to ja (lokalni bi rekli, voda naj dolgo teče, da bo vsaj trata primerno zalita). Medtem so gasilci postavljali lestev v drugo nadstropje — ne kaj dosti uspešno in tudi s strahom v možeh smo videli njihovo pot gor.

Kaj bi rekli na to bežno zgodbo in koristno vajo, ki je le enkrat letno, komaj kdaj večkrat? Vaja ni bila resno vzeta: ležerna hoja, slaba zainteresiranost za akcije, ki so jih pripravili poklicani, čakajoč za vogali vnaprej pripravljeni, da pokažejo reševanje gašenja in še kaj, opremljeni z aparati, skratka z vsem mogočim, kar je pri reševanju življenj ob potresu potrebno. Samo aktivni gledalci so bili pa bolj redki, kar je dokaz, da so take vaje s še bogatejšo vsebino preredke z malo poklicanimi v sodelovanje in krepkim opozorilom tistim, ki so se obnašali kot polomljeni.

Nekdo je upravičeno rekel: »Polovico bi jih pobralo, če bi se v resnični katastrofi obnašali enako počasno in neiznajdljivo...«, drugi pa je dodal: »Zapisali bomo, da je ta pa ta zgorel, ker se ni hitro umaknil...«

Pač trde noge, ker ni športnega dela, rekreacije... Pa nič hudega, dokler je vse v redu. Če pa bo kdaj kaj, bomo pa znali objokovati tistega, pa ono. Pa ne bomo rekli, ker sta bila slabo vzgojena, ampak bo kriv potres, požar ali kaj, ker jih ni pustil pri miru.

FRAN VODNIK

V spomin Cirilu Kurentu

Globoko nas je pretresla novica, da je to zadnje in dokončno slovo in v globoki žalosti se poslavljamo od tebe. Vsaka smrt je boleča, še bolj pa če odhajajo ljudje v tistih letih, ko bi s svojim delom lahko še mnogo prispevali k razvoju naše družbe.

Vse svoje življenje si bil svetal zgled delavnosti in zagnanosti za dosego začrtanih ciljev, ki si si jih vedno postavljal visoko in svojo energijo si usmerjal za napredek organizacij, v katerih si delal in jih vodil.

Vseskozi si bil tudi goreč in pošten borec za uresničevanje vizije socialistične samoupravne družbe in si bil aktiven v vseh družbenopolitičnih organizacijah posebno v ZMS in ZKS, kjer si opravljal vrsto odgovornih dolžnosti, tako v IMP-ju, kot tudi v občinskem merilu. Vsa ta dejavnost je v mnogih primerih zahtevala tudi angažiranje izven delovnega časa na račun zasebnega življenja, kar je bilo možno tudi zaradi razumevanja tvoje družine za tvoje delo.

Svojo delovno pot si začel po končani srednji tehnični šoli v Iskri, v letu 1969 pa si prišel v IMP, najprej v tedanji obrat in kasnejši tozd Elektromontaža, kjer si sedem let opravljal naloge v operativi in kadrovski službi. To je bilo tudi obdobje tvojega največjega angažiranja v družbenopolitičnih organizacijah.

V letu 1976 si najprej odšel v kadrovsko službo DO IMP, zaradi kadrovskih potreb v tozdu Dvigalo pa si s 1. 6. 1976 postal direktor tozda Dvigalo in si bil v letih 1977 in 1978 tudi eden tistih, ki je z vsem žarom pristopil k formiranju delovne organizacije EMOND ob ustanovitvi sozda IMP. S Tozd Dvigalo si pet let uspešno vodil skozi vse težave poslovanja in si doživljal tako dobra kot slaba leta. Največji dosežek teh let je bila gotovo uspešno izvedena investicija v nove poslovne prostore v Črnučah, saj so bili s tem podani pogoji za hitrejši razvoj dvigalogradnje v IMP-ju. Iz prej raztresenih delavnic in poslovnih prostorov je tedaj zrasla moderna proizvodna in poslovna zgradba.

Ko bi lahko začel v urejenih razmerah organizirati dvigalogradnjo kot sodobno organizirano delo, ki zajema tako projektiranje, proizvodnjo, montažo in servis dvigal, ti je bolezen preprečila izvrševanje načrtov, ki si jih bil vedno poln. Že tedaj smo se težko sprijaznili s tvojim odhodom pa vendar smo upali, da se boš vrnil med nas. Tudi ti si bil v začetku še poln optimizma in si se vneto zanimal za delo svojega tozda.

Vendar pa tvojega povratka nismo dočakali. Prišlo je tisto, kar smo se več časa bali. Zvedeli smo, da je prenehalo biti srce človeka, ki je vse svoje kratko življenje razdajal svoje moči za nadaljni razvoj naše družbe.

Dragi Ciril, pogrešali te bomo kot smo te že v zadnjih letih in ostal boš v našem spominu tak, kot si bil takrat, ko si bil na višku svojih moči.

V imenu delavcev sozda IMP, delovne organizacije EMOND in tozda Dvigalo se ti zahvaljujem za tvoj velik pripsevek k razvoju teh organizacij.

BORUT GRŽINIČ

Klimat in Montaža Koper podprla plavalni maraton

Topel tuš po rekordu

Klimat je bil skupaj s koprsko Montažo sponzor plavalnega maratona, ki je bil v začetku letošnjega avgusta na relaciji Lignano (Italija) — Portorož in ga je plaval Jože Tanko iz celjske Kovinotehne.

Klimat in Montaža Koper sta podprla ta maraton z reklamno akcijo, v katerj je obiskovalcem Portoroža Klimat predstavil sistem za izkoriščanje sončne energije.

Naprava, ki jo izdeluje Klimat, je namenjena za pripravo sanitarne tople vode brez dodatne energije. V času omenjenega maratona je obratovalo ob portoroškem pomolu, tako da so se obiskovalci lahko prepričali o njenem učinku. Ko je maratonec Tanko izplaval, se je tudi on stuširal pod tušem termosola s soncem ogreto vodo...

Klimat je tako v tej akciji praktično pokazal širši javnosti, kako deluje njegov termosol.

Maratonec je o tej Klimatovi reklami tole povedal: »Klimatovo reklamo gledam pozitivno, saj je bila zelo efektna, kajti po končanem tekmovanju sem si zelo želel stuširati se s toplo vodo po 42 kilometrskem plavanju, za kar je bil sončni kolektor termosol zelo idealen.

Klimat je s termosolom napravil dobro reklamo, saj so ljudje že pred menoj navdušeno preizkušali IMP-jevo napravo, ki je po moji oceni nedvomno najboljša v Jugoslaviji.

V naslednjem letu, ko bom poizkusil naskok na svetovni rekord, na relaciji med Benetkami in Porečom, upam na pomoč Klimata, saj bo ta povezan z zelo velikimi stroški, Klimat pa bo imel možnost za dobro reklamo v Benetkah in Poreču.

Za pomoč pri realizaciji letošnjega preplavanja razdalje 42 kilometrov od Lignana do Portoroža, ki je bila obenem tudi druga največja razdalja letos preplavana v svetu, se Klimatu zahvaljujem v imenu Društva za šport na vodi Nivo Celje.«

Devetintridesetletni maratonec Jože Tanko, sicer diplomirani strojni inženir — zaposlen pri Kovinotehni Celje, plava že devetnajst let. Z maratonom se ukvarja pet let. Doslej je trikrat sodeloval na svetovnem prvenstvu v maratonskem plavanju od Caprija do Neaplja. Pred dvema letoma je bil najbolje plasiran na prvenstvu od Caprija do Neaplja s sedmim mestom.

Jože Tanko — slovenski rekorder v plavalnem maratonu

Sodeloval je na tekmah v Egiptu in sicer v Kairu, Port saidu, Aleksandriji, Ismailiji, Luxorju, v delti reke Nil. Plaval je tudi na svetovnem prvenstvu štafet, kjer so letos trije dosegli peto mesto v razdalji od Elbe do Follonica. Letos je sodeloval še na tekmovanju v Bacoliju (Neapelj) in na otoku Ischira (Italija), kjer je med 50 tekmovalci dosegel 8. mesto.

Na maratonu letos avgusta od Lignana do Portoroža na razdalji 42 kilometrov, ki ga je preplaval Jože Tanko v 12 urah, pri čemer je naredil 18 tisoč zamahov, je bil postavljen nov slovenski rekord.

S tega maratona je bil posnet 15 minutni športni film (posnela ga je ljubljanska RTV — režiserka je bila Jasna Hribernik), ki bo letos novembra predvajan na festivalu domačega filma v Celju, kasneje pa tudi na drugih festivalih doma (v Kranju) in v tujini.

Za prihodnje leto načrtuje sodelovati na vseh večjih tekmovanjih v maratonskem plavanju v tujini. »Predvsem pa,« pravi Tanko, »je moj glavni cilj preplavati razdaljo iz Benetk v Poreč v eni etapi. To je dolžina okoli 100 kilometrov, kar bi pomenilo nov državni rekord in hkrati tudi svetovni rekord. Ta maraton je predviden za prvo polovico avgusta prihodnjega leta.«

M. P.

IMP-jevega znaka v Portorožu na cilju plavalnega maratona res ni bilo mogoče spregledati.

VERONIKA GOLJAR

Pesmi

Dan mrtvih

Prihaja spet!
Natančno ob svojem času,
četudi sije sonce, je ošabno mračen
in vsakogar, ki je življenja lačen,
na smrt opomni november prvi.

S seboj prinaša duh po vročem vosku,
ki širi se okoli sveč prižganih,
postavljenih nad vznožje pokopanih,
gorečih kakor smrti v čast, november prvi.

Zasut z jesenskega je kupi cvetja,
nališpan kakor starikava nevesta,
spominov rane spet zagrebat gresta
nesmrtna smrt in njen lakaj — november prvi.

Spet znova bo dokončno, neizprosno oznanjal,
da ročice in oči otročje minljive so,
kot ženino naročje in vse,
kar je še dobrega — november prvi.

Živela bi rada in drugim dala živeti,
zato ne maram vseh teh sveč in krizantem,
ogibljem se grobov, bežim pred dnevom tem,
in pravzaprav sovražim ta november prvi.

Vnučku

Ko slej kakor prej nam še vlada denar,
naučil te bom, da brez njega si sam
narediš prenekatero lepo stvar.

Ko mračni beton vsenaokoli zapira pogled,
pokazal ti bom, da so travniki, potok in gozd,
lahko tudi tvoj lepi mali svet.

Ko vse se podi po dišečih asfaltnih cestah,
popeljal te bom po gričevnih poteh,
da videl boš sneg in svetlobo v gorah.

Ko starci brez duše grozijo z atomsko temo,
povedal ti bom, kako je ta stvar,
da v sobi in srcu lahko je svetlo.

Ko hodil boš zmerom bolj svoje poti,
nemara kdaj spomniš se tudi na to,
da v tebi še delček tvojega ata živi.

Prijateljem

V bučnem vrvenju,
nesmiselnem hitenju,
za imetjem pehanju,
duševnem mrtvilu,
v zavisti, sovraštvu,
brezciljnosti
današnjega sveta,
se mi zdite vi,
dragi prijatelji,
kot oaza miru,
dobrega in lepega.

Atomski vek

Atomski vek,
je neustavljivi čas,
eno samo hitenje, kam?
Stopam po mestnih ulicah,
opazujem mimoidoče,
psihično napeti zaskrbljeni
obrazi drvijo po ulicah, kam?

Bitka za prestiž,
pa vendar nas ne spametuje,
da vse materialne dobrine
se lahko v trenutku sprevržejo v nič.

Vsak človek ima svoj cilj,
ki naj bi se uresničil,
vendar danes ni to več cilj,
temveč hlastanje po nečem,
ki je marsikomu nedosegljivo.

Ali je to sploh še življenje?
ali ima to življenje sploh še smisel?
Zasužnjen z obveznostmi,
nikoli časa za počitek,
ki naš planet sili v propast.

Posledice so vidne že danes,
bolezen, človek ni več človek,
temveč suženj samega sebe.

In ko doseže svoj cilj,
mu nič več ne pomeni,
ker ugotovi, da mu je prineslo
le dobljeno bitko,
ki jo v pravem pomenu besede
nima komu pokazati
temveč ostane zapečatena
v njegovem okolju,
ki je ne vidi, ne zna ceniti.

Življenje naj bi bilo sproščeno,
polno upanja in nad po nečem lepem,
da bi živel mirno, sproščeno in srečno,
vendar v atomskem veku le-tega ni več.

Za šolo — in za premislek

Beseda ni konj

Gotovo tudi vi marsikdaj pomislite: »Bi jim že povedal, če...«

...potem pa tega vendarle ne naredite, kvečjemu če se iskašljate kje za vogalom. Pa ni prav tako. Med pametnimi ljudmi se vendar da marsikaj doseči, če je predlog v redu. Še psu pravimo, da ima prav, če pomoli jezk daleč iz ust, kadar mu je vroče, zakaj ga ne bi sprožili še mi, če nas kaj srbi, boli, jezi ali pa veseli?! Preberite naslednje primere in za drugič še sami kaj napišite. Radi bomo prebrali.

Kreativno delo...

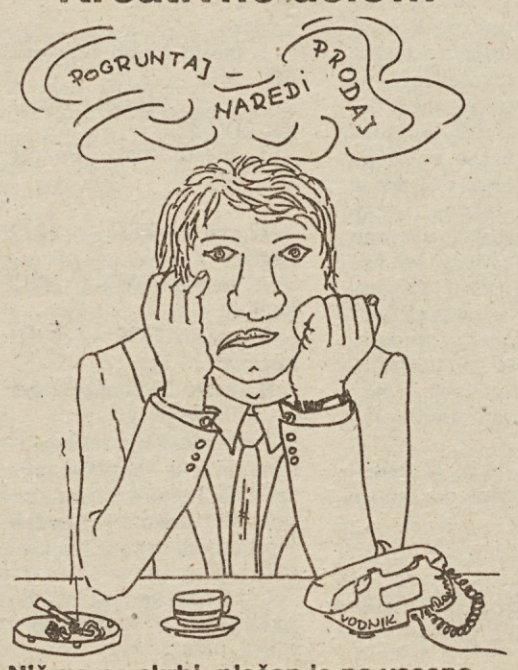

Nič ga ne skrbi, plačan je pa vseeno...

Prifožujemo se...

...Ko na delovne naloge ob začetku leta zapišejo zelo veliko število kakšnih izdelkov, potem so pa čez leto težave, kako varovati tisti podatkovni papir, čeprav bi lahko našli drugačno rešitev — več manjših. Kontrola pravi, da, priprava dela ima pa svoj prav.

...Ko neki hodijo po ostružkih tako pomanjkljivo obuti, da jih le čudež varuje pred poškodbami. Organi varstva pri delu pa so proti bolj potihoma, menda, da se ne bi komu zamerili...

...Da so osebni dohodki vedno prenizki, ko pa vendarle imamo toliko zaslug, da zdržimo dnevno kakih pet od osem ur na ali kje ob delovnem mestu...

Hvalimo se...

...Ko so kar mnogi dočakali zlate čase, ko pridejo v službo, kadar jim drugje postane dolgčas...

...Ne glasno seveda, da »birokratsko« delimo osebne dohodke in tako tudi nedelo kar dobro plačujemo, pa čičanje, klepetanje, uro dolgo malico, pa številne odmorčke vmes. Res je lepo nekaterim živeti v takem okolju, da jim le nerodno ni...

...Tudi z lažjo, kaj vse znamo narediti, konkretno pa so rezultati slabi. Hvala vsem, strpno se to prenaša. Sočloveku moraš pa ja tudi očitne napake spregledati, če ne, je lahko jezen nate.

FRAN VODNIK

ZAHVALE

Ob smrti očeta Vinka Babnika se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji Trata—Črpalke za darovani venec in ožjim sodelavcem za izkazano pomoč.

PETER BABNIK

Ob smrti moža in očeta Cirila Kurenta se zahvaljujem vsem njegovim bivšim sodelavcem iz Dvigala, IPM-ja in EMOND-a za cvetje, izrečeno sožalje, spremstvo na zadnji poti in tov. Gržiniču za poslovilne besede.

Še posebej hvala tistim, ki ga niste pozabili v času njegove bolezni. Iskrena hvala za vso pomoč v vsem tem času tudi vsem mojim sodelavcem v tozdu Izobraževalni center.

IDA KURENT

Ob smrti mojega očeta Ivana Svetka se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem TEN ENERGETIKA za darovano cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

IVAN SVETEK

Sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata iz tozda TEN TELEKOMUNIKACIJE, se ob izgubi drage mame iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, darovano cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti.

ANICA MIHOVEC

Planinci vabijo

7. decembra na Rašico

V soboto, 14. decembra bo Planinsko društvo IMP organiziralo izlet na Čemšeniško planino. Zbor je ob 6.15 pod uro na Železniški postaji. Z avtobusom se bomo peljali na Trojane, od tam pa nadaljevali pot na Čemšeniško planino in naprej na Partizanski vrh, ter skozi Čebine v Zagorje. Na poti nas čaka približno 6 ur in pol zmerne hoje. Pot je sicer lahka, primerna za vse. Izlet bo vodil Jure Novak.

L. J.

14. decembra s Trojan na Čemšeniško planino

Prvi decembrski izlet Planinskega društva IMP je lahek: na Rašico. Dobimo se v soboto, 7. decembra ob 8. uri na avtobusni postaji pri Črnuškem mostu. Od tam jo bomo mahnili peš po trimski poti na Rašico. Po počitku pa se bomo vračali čez Mengeško kočo. Lahke hoje bo 4 do 5 ur. Izlet bo vodil Milan Grčar.

Predavanje o odpravi na Jalung Kang

Na povabilo Planinskega društva IMP bo znani slovenski alpinist Tone Škarja predaval o odpravi na Jalung v Himalaji. Pokazal bo tudi diapozitive s poti. Zanimivo predavanje bo v sredo, 20. novembra ob 15.30 v IMP-jevi jedilnici na Titovi 37 v kleti.

Vabljeni vsi, ki vas tema zanima!

Z izleta v neznano

Kostanj namesto čaja

Tako živahno kot je bilo jutro 20. oktobra 1985 pred upravno stavbo sozda IMP v Ljubljani, ko se je potovalo v NEZNANO, že dolgo ne. Med udeleženci ni bilo običajnih pogovorov, ampak samo ugibanje in poizvedovanje, kam se bomo odpeljali, da bi bili vprašalni listi bolje izpolnjeni in s tem dobljena boljša nagrada.

Avtobusa sta pripeljala. Naložili smo se po abecednem redu. Ker je bilo prijavljenih več, kot zmoreta odpeljati avtobusa, so morali nekateri počakati še tretjega. Malo je bilo »hudičev«, a ne za dolgo. Avtobus je kmalu prišel in problem je bil rešen.

Zapeljali smo proti Štajerski, nato zavili na Gorenjsko, da je bilo izpolnjevanje vprašalnih listov še bolj otežkočeno. Smeha, zbadljivk in na koncu koncev tudi jeze, zakaj se tako neumno vozimo, da ne moreš ugotoviti smeri potovanja in še kilometre nabiramo brez potrebe, je bilo kar precej.

Prvič smo se ustavili v Puštalu pred gradom. Oča je vse udeležence izleta pozdravil, povedal znamenitosti kraja, tudi zakaj ima Škofja Loka v svojem grbu glavo črnca, kdaj je bila največja poplava v tem mestu in na znamenju smo videli, do kam je takrat segala voda.

Smer našega potovanja pa še vedno ni bila razkrita. Ponovno smo vstopili v avtobuse in odpeljali neznano. Bližali smo se na Topol. Tu smo si oprtali nahrbtnike, pa tudi pot in kraj neznanega nam je bil povedan.

Sončno vreme in jesensko obarvani gozdovi so ustvarili dobro počutje, ko smo stopali proti Grmadi. Še kratek čas globokega dihanja in že smo stali na najvišji točki današnjega dne, na GRMADI 998 m.

Rekli so nam, da nas bo v lovskem domu pod Grmado čakal vroč čaj in dobili smo tudi bloke zanj. Ker smo bili potni in imeli za seboj že dve uri hoje, smo se vročega čaja prav veselili. Kakšno je bilo presenečenje, ko smo prišli do lovskega doma, pa je bil zaklenjen in prazen, da smo morali nadaljevati pot brez okrepčila, je težko povedati. Kdo je to zakuhal, nismo razglabljali, šli smo naprej v upanju, da čaj le najdemo. Potolažila nas je polna mera kostanja, ki smo ga nabirali in še debel je bil.

Tako smo prišli na cilj, v Podgrajski dom v Polhovem Gradcu. Tu so sprva takoj prodali precejšnjo količino kačje sline, saj je bila večina udeležencev v skrbeh za zdravje. Dolga pot in še nevšečnosti med potjo, vse to pa naredi svoje. Razpoloženje je začelo rasti, ko je Ivan raztegnil harmoniko. Čeprav še ni bilo kosila, se je nekaj parov že vrtelo na plesišču. Igral je brez odmora. Komaj je toliko odložil harmoniko, da je pojedel in že je ponovno raztegnil meh.

Končalo se je kosilo, razpoloženje pa je rastlo. Tudi sonce je prikukalo, da je bilo zunaj prav prijetno. Mladi s hitrimi nogami so se pomerili v nogometu, drugi so šli nabirati gozdne sadeže in cvetje, večina pa je čakala, kaj bo prineslo žrebanje. Oča, ki je pravi mojster za potovanja v neznano in za sestavo vprašalnih lističev, je imel polne roke dela (še funkcijo sodnika je moral odkloniti). Njegovo načelo je, da mora biti vsaka dobljena stvar zaslužena, sicer nima vrednosti in še prav ima.

Bili so med nami udeleženci izleta, ki so uganili ime pogorja, ki ima 23 m višinske razlike. Tudi katera zaščitena roža raste v tem pogorju in kako jo domačini imenujejo. Manj sreče pa je bilo pri ugibanju, kateri znameniti vodnjak je v tem kraju, kamor smo namenjeni, kateri vodi tečeta skozi naselje in pod katerim imenom tečeta po združitvi naprej.

Niso lahka vprašanja, pa vendar so nekateri odgovorili pravilno, zato smo vprašali nekaj nagrajencev, kako so prišli do rešitve. Vodilo nam je bila cena, ker ne sme biti previsoka, zato ne moremo daleč. Drugič pa, ker je Oča v teh krajih doma oziroma so mu kraji dobro poznani, zato smo pomislili, da utegnejo biti naš cilj Polhograjski Dolomiti in res se nismo zmotili. Oča se je široko nasmejal in rekel: »Ste pa tiči.«

Žrebanje se je začelo, lističe pa je vlekel mali Iztok, ki bo zrastel v dobrega planinca. Med žrebanjem je bilo smeha, prav zaradi nepravilnih odgovorov. Eden od najmlajših je napisal, da bi on povedal, kam smo namenjeni pa še ne pozna zemljevida. Nagrada mu je bila čokolada. Na koncu sta ostali za podelitev še dve svinjski glavi. Oča je bil kar malo v zadregi, komu ju podeliti, ko sta se, dobro pečeni, smejali na lepo okrašenih lesenih krožnikih. Prvo je dobil predsednik PD IMP Ljubljana Lojze Kosi za prizadevnost. Drugo je dobila blagajničarka PD IMP Ljubljana Mari Jelačič za uspešno delo in za srečanje z Abrahamom, za kar ji tudi mi čestitamo.

Tudi Oča je dobil nekaj drobtin iz te mize. Bil je edini, ki je na vsa vprašanja pravilno odgovoril, kam smo namenjeni, ime vodnjaka in kateri vodi tečeta skozi naselje, zato mu nagrada pripada. Razdelili so se še spominki za pohod v neznano, s tem pa je bil uradni del poti v neznano zaključen.

Mračilo se je že, razpoloženje pa na vrhuncu. Bile so že pozne večerne ure, ko so se zadnji poslavljali od poti v neznano.

ZDRAVKO NASTRAN

Če niste dobili znaka na izletu v neznano

Vsi tisti udeleženci izleta v neznano, ki ste vplačali prispevek za izlet, pa niste dobili spominskega znaka, ga lahko dobite v sobi Planinskega društva IMP na Likozarjevi 6 med dežurstvom, to je ob sredah od 15.30 do 17. ure.

L. J.

Kontrola na Veliki planini

Da ne bi bilo presenečenj

Že novembra se utegne zgoditi, da bodo ljudje na počitnicah v IMP-jevih hišicah na Veliki planini dobili obisk. Prišel bo član Planinskega društva IMP, ki bo v dogovoru s trokovno službo Počitniške skupnosti IMP izvajalo kontrolo na Veliki planini.

Morda komu ti obiski ne bodo všeč, toda pomislite malo! Hišici na Veliki planini je zob časa že precej načel in zares nista več v najboljšem stanju. Letos poleti pa so nekateri naši kolegi ob prihodu na počitnikovanje doživljali neprijetna presenečenja: hišici so našli nepospravljene, umazane, v posodah in v shrambi plesnive ostanke hrane in podobno... Kaže, da je med gosti na Veliki planini vse več malomarnežev.

Je pa težko ugotoviti pravega krivca, pravijo v Počitniški skupnosti. Gotovo v Počitniški skupnosti niti ne vedo za vsako malomarnost, ki se je zgodila. Marsikdo je najbrž stisnil zobe in počistil nesnago, ne da bi se potem pritoževal in pisal svoje pripombe v knjigo, saj to itak nič ne pomga...

V Počitniški skupnosti so opazili, da so že največkrat pritožbe za družbami, ki gredo v hribe samo za konec tedna — in tako je prišlo pred kratkim do sklepa, da ne dajo ključev za manj kot pet dni.

Čeprav lahko verjamemo, da mnenje o sobotnih hribovskih veseljakih ni iz trte zvito, tak ukrep gotovo ni pravičen, kot ne more biti noben linearen ukrep. Najbrž je bilo med gosti konec tedna vsaj toliko pravih planincev, ki so šli na Veliko planino zaradi hribov, kot onih, ki so tam planirali »žurko«, niso pa razmišljali, kako bodo po njej spet vzpostavili poprejšnje stanje.

V Planinskem društvu smo menili, da je prava pot v odkrivanju malomarnežev, kar pa je možno edino s kontrolo. In tako smo se tudi dogovorili s Počitniško skupnostjo. Skratka, člani Društva bodo občasno hodili na Planino, ko bodo koče oddane in tudi takrat, ko bodo prazne, pa bomo kmalu odkrili, komu ne kaže več dati ključa v roke.

Za kontrolo hišice na Veliki planini je Društvo sprejelo pravilnik in še posebej je bilo poudarjeno, da s tem ne bi smeli motiti uporabnikov kočic.

Seveda pa planinci ne bodo samo nadzirali uporabnikov, pač pa bodo pri kontroli tudi ocenjevali, kakšnih popravil sta kočici morda potrebni. Tudi tu nameravajo planinci pomagati. Prva akcija bo predvidoma novembra, da bi hišici pripravili za tiste, ki načrtujejo na Planini preživeti mirne počitnice ob dnevu republike.

LOJZE JAVORNIK

Planinsko društvo skrbi za obveščenost svojih članov

Pisali smo že, da je Planinsko društvo IMP dobilo svoje planinsko sobo na Likozarjevi 6. Da bi omogočili čim boljšo obveščenost članstva o društveni aktivnosti, so planinci uvedli uradne ure ob sredah popoldne. Zato vse, ki jih zanima, kaj počne naše Društvo, vabijo: Oglasite se katerokoli sredo med uradnimi urami!

Upravni odbor PD je na svoji seji 30. oktobra sprejel tudi pravilnik o dežurstvu. Da bi zainteresirani vedeli, kakšne informacije lahko dobijo od dežurnega planinca, Pravilnik v celoti objavljamo.

PRAVILNIK O DEŽURSTVU ČLANOV UPRAVNEGA ODBORA

1. člen

Z namenom, da bi bila vzpostavljena čim tesnejša vez med upravnim odborom, poverjeniki in člani planinskega društva IMP glede informiranosti članov, njihovih želja, pripomb in pritožb uvajamo dežurstvo članov, upravnega odbora.

2. člen

Dežurstvo izvajajo člani upravnega odbora praviloma vsako sredo v tednu v času od 15.30 do 17. ure v prostorih, ki jih je dal na razpolago SOZD IMP v Ljubljani, Likozarjeva 6 (prizemlje).

3. člen

Individualno zadolžitev za dežurstvo sprejema upravni odbor na svojih rednih mesečnih sejah.

4. člen

Dolžnost člana upravnega odbora, ki opravlja dežurstvo, je predvsem v naslednjem:

— daje informacije o dejavnosti društva zlasti v pogledu organizacije izletov in pohodov

— sprejema želje, pripombe in pritožbe članov društva na delovanje društva

— zbira naročila za izdelavo slik, ki so jih posamezni člani posneli na izletih in pohodih

— prodaja literaturo in opremo, ki ga je društvo prejelo v konsignacijsko prodajo

— pomaga pri administrativno strokovnih opravilih društva (evidenca članstva, evidenca podeljenih priznanj itd.)

— sestavi kratek zapisnik o opravljenem dežurstvu v vezni knjigi zlasti v pogledu sprejetih želja, pripomb in pritožb članov društva ter lastne ugotovitve glede dežurstva

— V slučaju odsotnosti blagajnika sprejema od poverjenikov denar za pobrano članarino, ki jo je dolžan takoj naslednji izročiti blagajniku društva.

Predsednik društva oziroma podpredsednik sta dolžna pregledati zapisnike med dvema sejama U.O. Želje, pripombe, pritožbe in ugotovitve članov društva sta dolžna dati v obravnavo in sklepanje na prvo naslednjo sejo U.O.

Če se kdo jezi, nima prav

Saj v življenju ni nič zastonj

Kdo si natihoma ne želi biti na Triglavu? Toda odločiti se na pot tja pa le ni tako enostavno: koliko ovir je vmes, od obuve, obleke, opreme, pa tudi volje.

Letošnji osmi pohod na Triglav v organizaciji Planinskega društva IMP, je prvič postavil udeležence pred dejstvo, da morajo imeti poravnano članarino. Verjetno jim ta zahteva ni bila všeč, kajti še so taki, da se radi pridružijo tam, kjer je kaj napol zastonj, potem pa na svoje obveznosti pozabijo. Pa ne samo to. Mnogi mislijo, da je planinsko društvo kot nekaj, kjer se da samo koristiti, ne zavedajo pa se, da morajo tudi tu biti primerno vzgojeni, torej morajo tudi o gorah imeti kaj pojma in jih tudi prehoditi. Kdor si misli, Triglav naj bo prvi in zadnji, ni pravi planinec.

V preteklih letih se je povzpelo na našega očaka v organizaciji Planinskega društva tudi 165 udeležencev. Ta številka se je malo pozneje letno zniževala do letošnjih 90. Sicer pa je to morda kar primerno število, kajti pri večjih skupinah se je dogajalo, da so se kje razbijale na razne skupine in je tako nastajala nekakšna neenotnost, ki kvari dobro voljo. Pohod je seveda mišljen skupno tja in nazaj, da bi se tako ustvarjalo planinsko tovarištvo.

Ob takih primerih, kot je pohod na Triglav in v Neznano ob koncu planinske sezone za večino ljubiteljev narave in gora, pride do množične udeležbe. Tak je bil nekdaj tudi namen. Rekli smo: Ne omejevati, kdo lahko gre, planinec, z njim sorodnik, otrok itd. vse v želji, da ljudje spoznajo, da planinsko društvo razširja članstvo. Toda nekaterih ne zanima, da bi se včlanili, pa tudi strukture kolektivov se naglo menjavajo: težko je temu slediti in jih cukati za rokav:

»Bi postal član Planinskega društva IMP?«

Ker torej ljudje iz različnih vzrokov v Društva ne vstopajo, ugodnosti, ki jih nudi, bi pa radi izkoristili, je treba nekaj narediti. A to, da nečlani ne smejo na izlet, je le ena od možnosti. Možno je tudi drugače, na primer, da nečlani za izlet plačajo več kot člani — imajo pa le možnost, da sodelujejo.

Tisti nečlani, ki so zaradi omejitve morda užaljeni, naj naj vidijo, da je pač treba nekaj biti, če hočeš kaj dobiti. Samo na korist čakati ni danes mogoče, ko so sredstva tako omejena. In končno, zakaj je komu nerodno postati član Planinskega društva IMP, saj tudi tam lahko dobi mnogo možnosti za rekreativno dejavnost, ki je vedno koristna.

CICERO

Četveroboj v kegljanju

Zmagali Mariborčani

V soboto, 26. oktobra je delovna organizacija Iko organizirala tradicionalni četveroboj v kegljanju na Staničevi.

Tekmovalce je v imenu delovne organizacije Iko pozdravil predsednik konference sindikata Rajko Princ. To tekmovanje, že nekaj let poteka med delavci PMI-ja, OV-ja, Montaže Koper in Ika, se odvija dvakrat na leto. Čeprav je že nekaj tekem nazaj, PMI-jevi kegljači suvereno držijo prvo mesto, to tekmovanje ni izgubilo svojega čara, temveč je še poglobilo zagrizenost nasprotnikov. Ob tem so se spletle trdne vezi med tekmovalci, ki morajo med tekmo preliti precej znoja.

Rezultati, ki so jih posamezniki in ekipe dosegli so sledeči:

Moški:

1. mesto Sebastijan Kumar MK, 443
2. mesto Janko Godler PMI, 436
3. mesto Alojz Škrjanc Iko 429

Ženske:

1. mesto Laura Gregorič MK, 402
2. mesto Marjeta Hočevar OV, 322
3. mesto Slava Punčeč Iko, 295

12. mesto PMI — 2412 kegljev
2. mesto OV — 2387 kegljev
3. mesto IKO — 2302 kegljev
4. mesto Montaža Koper — 2294 kegljev

Po končanem tekmovanju smo se iz Staničeve preselili na Trato, kjer smo po podelitvi priznanj posedeli v prijetnem in veselem klepetu.

Ob koncu smo si zaželeli nasvidenje v Kopru spomladi 1986.

R. P.

Ve, kaj je zanj

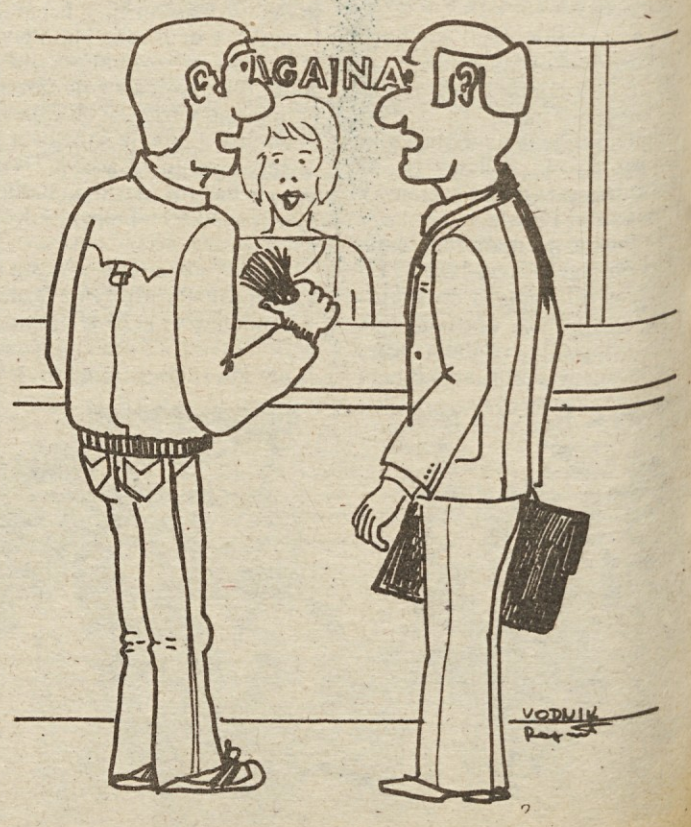

— Si zadovoljen s plačo?
— No ja, denar mi ne smrdi, delo pa zelo.